

T.C.
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

TANBÛRÎ MUSTAFA ÇAVUŞ'UN ŞARKI
FORMUNDAKİ ESERLERİNİN FORM ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma Nur ÇALIK

Ses Eğitimi Anasanat Dalı
Ses Eğitimi Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Serda TÜRKEK OTER

Eylül 2024

T.C.
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

TANBÛRÎ MUSTAFA ÇAVUŞ'UN ŞARKI
FORMUNDAKİ ESERLERİNİN FORM ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma Nur ÇALIK
210222007

Ses Eğitimi Anasanat Dalı
Ses Eğitimi Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Serda TÜRKEK OTER

Eylül 2024

TEZ ONAYI

MGÜ Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün numaralı Yüksek Lisans / Doktora Öğrencisi, ilgili yönetmeliklerce belirlenmiş gerekli tüm şartları yerine getirmek suretiyle, başlıklı tezini hazırlamış ve aşağıda imzaları bulunan jüri önünde, başarıyla sunmuştur.

Tez Danışmanı Unvanı Adı SOYADI
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar
İniversitesi

Eş Danışman (varsa) Unvanı Adı SOYADI
..... Üniversitesi

Jüri Üyeleri Unvanı Adı SOYADI
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar
İniversitesi

Unvanı Adı SOYADI
..... Üniversitesi

Unvanı Adı SOYADI
..... Üniversitesi

Unvanı Adı SOYADI
..... Üniversitesi

Unvanı Adı SOYADI
..... Üniversitesi

Teslim Tarihi : Gün Ay Yıl
Savunma Tarihi : Gün Ay Yıl

ETİK BEYAN

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen hususlar doğrultusunda hazırladığım bu tez çalışmasının akademik ve etik kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmiş olduğunu; tezde yer verdiğim tüm bilgi, belge, bulgu, yorum ve sonuçları bilimsel etik ilkelere bağlı kalarak oluşturduğumu; yararlandığım eserlerin tümüne etik kurallar dâhilinde atıfta bulunup kaynakçada yer verdiğimi ve Enstitüye teslim ettiğim çalışmanın bütünüyle özgün nitelikte olduğunu bildirir; tez çalışmamla ilgili olarak burada dile getirdiğim kişisel bildirimin aksi yönünde ortaya çıkabilecek ve etik kuralların ihlal edilmiş olduğuna işaret eden bir tespit durumunda, akademik kariyer bağlamında aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını peşinen kabullendiğimi beyan ederim.

Tarih

İmza

Adı Soyadı

ÖNSÖZ

Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eserlerinden biri olan Şarkı formu en çok icrâ edilen ve bilinen bir form olarak bilinmektedir. Geçmişten günümüze birçok icrâcı ve bestekârın bestelediği ve icrâ ettiği güzide bir sanat dalıdır.

19. yüzyıldan bu yana sözlü eserler arasında bestelenen bir form olarak bilinen şarkı formu, dönemin pek çok bestekârları tarafından bestelenmiştir. Dönemin önemli bestekârlarından biri olan Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelediği eserleri üzerinde yapmış olduğu farklı form yapısı, çalışmamızın konusu olarak bu konuyu seçmemize ön ayak olmuştur.

Bu bağlamda, Mustafa Çavuş'un bestelediği şarkılarda uzun terennümlerin, 2 ve 3 mısradan 18 mısraya kadar uzanan güftelerin karşımıza çıkıyor olması bu çalışma konusuna karşı merak uyandırmış ve bu konuyu seçmemizi sağlamıştır.

Araştırma ve çalışma sürecimin başlangıcı olan 19 yaşında başladığım, lisans eğitim-öğretim hayatımdan yüksek lisans eğitim-öğretim hayatıma kadar bana her zaman mûsikî rehberliğiyle ılık olan, engin bilgi ve birikimlerinden her zaman faydalanmamı sağlayan, üzerimde pek çok emeği olan danışman hocam Prof. Dr. Serda TÜRKELOTER'e, çalışmam ile ilgili ne sorarsam sorayım cevapsız bırakmayan mesaisi dışında bile olsa uzun vakitler emek harcıyıp çalışmalarına katkıda bulunan, engin bilgi ve birikimiyle her zaman yanımda olan, güfte incelemelerimde rehberliğiyle çalışmamı zenginleştiren ve kolaylaştıran hocam Dr. Öğr. Üyesi Emrah GÖKÇE'ye, notalarımı düzenlerken oluşan sorunları çözmeme yardımcı olan, bilgi ve birikimlerinden faydalanabildiğim kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Serkan GÜNALÇİN'e, Akademik eğitim - öğretim hayatım boyunca teşvik ve desteklerini hiçbir zaman benden eksik etmeyen, yön gösteren arkadaşım Öğr. Gör. Hande TAŞÇEŞME'ye, Tez düzenleme ve kaynak tarama kısmında yardımlarını ve desteklerini benden esirgemeyen, yardımına sonsuz koştan, birlikte Öğretim Elemanlığı yaptığımız süre zarfında çok kıymetli dostluklar oluşturduğumuz arkadaşlarım Bora AKIN'a ve Elif ARSLANKURT'a, ilkokuldan lisansüstü eğitim-öğretim hayatıma kadar olan eğitim süreçlerimde desteklerini benden hiçbir zaman esirgemeyen, beni bugünlere getiren değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ağustos 2024

Fatma Nur ÇALIK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xv
ÖZET.....	xvii
SUMMARY	xix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.1.1. Alt problem durumu.....	3
1.2. Araştırmanın amacı	3
1.3. Araştırmanın önemi	3
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Yöntem	4
1.7. İlgili Literatür	6
1.8. Araştırma Modeli	7
1.9. Evren ve Örneklem.....	8
1.10. Veri Toplama Teknikleri	14
1.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	14
2. ŞARKI FORMU	15
3. TANBÛRÎ MUSTAFA ÇAVUŞ'UN HAYATI VE MÛSİKÎ YAŞANTISI	19
3.1. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Hayatı	19
3.2. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Mûsikî Yaşantısı.....	19
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	21
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	245
KAYNAKÇA	257
ÖZGEÇMİŞ.....	259

KISALTMALAR

M.sı. : Mısra sırası

M.sa. : Mısra sayısı

Vb. : Ve benzeri

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Şedaraban Şarkı “Hayli Demdir Ben Ararım Eşimi” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	22
Şekil 2. Hüseyinî Şarkı “Bir Dilberdir Beni Yakan” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	25
Şekil 3. Uşşak Şarkı “İndim Yârin Bahçesine” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	29
Şekil 4. Mahur Şarkı “Bir Yâr-i Nev Hoş-Edâdır” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	32
Şekil 5. Sabâ Şarkı “Lofca’nın Üstünde Kuyu” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	35
Şekil 6. Hüzâm Şarkı “Çıkayım Gideyim Dağlar Başına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	39
Şekil 7. İsfahan Şarkı “A Kız Nedir Bu Güzellik” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	43
Şekil 8. Gerdaniye Buselik Şarkı “Garip Gönüm Mahzun Yine” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	47
Şekil 9. Bayatî Şarkı “Bir Rum Dilbere Oldum Mübtelâ” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	51
Şekil 10. İsfahan Şarkı “Sırma Saçları Perişan” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	55
Şekil 11. Sabâ Şarkı “Bir Esmere Gönül Verdim” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	59
Şekil 12. İsfahan Şarkı “Fesleğen Ektim Gül Bitti” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	64
Şekil 13. Neva Şarkı “Muntazırım Teşrifine” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	68
Şekil 14. İsfahan Şarkı “Safa Geldin Efendim Sen Dağı Sinem Oldu Rûşen” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi	73
Şekil 15. Hüzâm Şarkı “Sevdim Yine Bir Âfet Gibi Yâr” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	78
Şekil 16. Arazbâr Şarkı “El Çekeli Zülf-i Yârdan” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	81
Şekil 17. Arazbar Şarkı “Ezelidir Bu Aşk Bende” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	85
Şekil 18. Uşşak Şarkı “Yavrucağım Güzellendi” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	90
Şekil 19. Uşşak Şarkı “Canım Tezdir Sabredemem” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	94
Şekil 20. Hüzâm Şarkı “Güzellerde Ne Bu Hallet” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	98
Şekil 21. Hüzâm Şarkı “Vefa Yoktur Akan Suda” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	102
Şekil 22. Acem Şarkı “O Yar Bana Gör Ne Eyler” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	106
Şekil 23. Acem Şarkı “Bir Aşkın Olsa Yârî” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	110

Şekil 24. Buselik Şarkı “Mâhitabta Gördüm Yâri” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	114
Şekil 25. Neva Puselik “Tahammül Kalmadı Zerrece Dilde” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	119
Şekil 26. Müstear Şarkı “Beğenirsen Al Yanına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	123
Şekil 27. Bâ-yâtî Şarkı “Çıkalım Sayd-ı Şikâre” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	128
Şekil 28. Şehnâz Şarkı “Fırsat Bulsam Yare Varsam” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	133
Şekil 29. İsfahan Şarkı “Mah Yüzüne Bakmak ile Doyulmaz” adlı eserin notası- güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	138
Şekil 30. Sabâ Şarkı “Kurban Olam O Dilbere” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	142
Şekil 31. Şehnâz Bûselik Şarkı “Küçüksü’da Gördüm Seni” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	146
Şekil 32. Sûznak Şarkı “Hicâb Etme Benden Böyle Derûnunda Ne Var Söyle” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi	149
Şekil 33. Acem Şarkı “Açıl Bahtım Şen Ol Gönüm Uyuma” adlı eserin notası- güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	155
Şekil 34. Hûzzam Şarkı “A Canım Gel Açma Sırrı-ı Pinhânı” adlı eserin notası- güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	161
Şekil 35. Hisarbuselik Şarkı “Dök Zülfünü Meydana Gel” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	165
Şekil 36. Nikriz Şarkı “Elmas Senin Yüzün Gören” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	171
Şekil 37. Şehnâz Şarkı “Geleydi Nur-i Aynım Şimdi” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	178
Şekil 38. Mahur Şarkı “Gül Mevsimi Seyredelim Baharı” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	184
Şekil 39. Sabâ Şarkı “Bâdı Sabâ Melin Melin Esersin” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	190
Şekil 40. İsfahan Şarkı “Ne Safâdır Eyyâm-ı Gül” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	195
Şekil 41. Bayâtî Şarkı “Meclise Gel Göylüm Eyle” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	200
Şekil 42. Tahir Şarkı “Hiç Uyutmaz Beni Derdim Sana Ben Gönümü Verdim” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi	205
Şekil 43. Muhayyer Şarkı “Halâ Gönüm Bir Güzelde” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	210
Şekil 44. İsfahan Şarkı “Böyle Rakkas Ne Demeli” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	215
Şekil 45. Hisâr-Bûselik Şarkı “Dü Çeşnimden Gitmez Aşkın Hayâlî” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	221
Şekil 46. Buselik Şarkı “Kerem Kanı Efendim” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	229
Şekil 47. Gerdaniye Şarkı “Çıkalım Dağlar Başına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi.....	235

Şekil 48. Şehnaz Şarkı “Meclis Ara Muğbeçenin Aşık Çok Perçeminin” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi 241

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. Çalışmanın evrenini oluşturan, Tanbûri Mustafa Çavuş’un Alfabetik sıraya göre sıralanmış 55 eserin tablosu	8
Çizelge 2. Çalışmanın örneklemini oluşturan analiz çalışması yapılmış 48 eserin tablosu	11
Çizelge 3. İki mısralı eserlerin yapısı	248
Çizelge 4. Üç mısralı eserlerin yapısı	248
Çizelge 5. Dört mısralı eserlerin yapısı.....	249
Çizelge 6. Beş mısralı eserlerin yapısı.....	250
Çizelge 7. Altı mısralı eserlerin yapısı.....	250
Çizelge 8. Sekiz mısralı eserlerin yapısı	251
Çizelge 9. On mısralı eserlerin yapısı	252
Çizelge 10. On iki mısralı eserlerin yapısı.....	253
Çizelge 11. On beş mısralı eserlerin yapısı.....	254
Çizelge 12. On altı mısralı eserlerin yapısı.....	255
Çizelge 13. On sekiz mısralı eserlerin yapısı.....	256

TANBÛRÎ MUSTAFA ÇAVUŞ’UN ŞARKI FORMUNDAKİ ESERLERİNİN FORM ANALİZİ

ÖZET

Bu çalışmada Tanbûri Mustafa Çavuş’un şarkı formundaki eserlerinin form analizi konu olarak alınmıştır. Çalışma içerisinde bestekârın 48 eseri incelenmiştir. Çalışmanın Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eser icracı ve araştırmacılarına, kaynak oluşturması hedeflenmiştir.

Çalışmada öncelikle yöntem kısmında analiz yönteminden bahsedilmiştir. Ardından Şarkı formundan bahsedilmiş daha sonra Tanbûri Mustafa Çavuş’un hayatı ve mûsikî geçmişinden bahsedilmiştir. Bulgular kısmında ise incelenmiş olan 48 eserin form analizi yapılmış ve eserlerin genel yapısı anlatılmıştır. Tanbûri Mustafa Çavuş’un eserlerinin nasıl bir form yapısında bestelediğini ortaya çıkarmak için nitel araştırma ve tarama modeli kullanılmıştır. Eserler notaların aslına sadık kalınarak “mus2” nota programıyla elektronik ortamda yazılmıştır. Bunun yanı sıra verilerin toplanmasında elektronik ve yazılı kaynak taraması yapılmıştır.

Tanbûri Mustafa Çavuş’un şarkı formunda bestelediği eserlerin form analizlerini kapsayan bu çalışmada analizler neticesinde 42 yapı tespit edilmiş olup; bu yapılar 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 16 ve 18 mısralı olarak kategorize edilmiştir. Ulaşılan bilgiler sonuç ve öneriler bölümünde detaylı şekilde anlatılmıştır.

THE FORM ANALYSIS OF MUSTAFA CAVUŞ'S COMPOSITIONS IN THE FORM OF "ŞARKI"

SUMMARY

In this study, the formal analysis of Tanbûri Mustafa Çavuş's works in the form of songs is examined. A total of 48 compositions by the composer were analyzed. The study aims to serve as a resource for performers and researchers of Classical Turkish Music vocal works.

In the methodology section of the study, the analysis method is first discussed. Then, the form of the "Şarkı" is described, followed by an overview of Tanbûri Mustafa Çavuş's life and musical background. In the findings section, a formal analysis of the 48 examined works is presented, detailing the general structure of the compositions. To uncover the form in which Tanbûri Mustafa Çavuş composed his works, a qualitative research and survey model was employed. The compositions were transcribed electronically using the "mus2" notation software, adhering strictly to the original notations. Additionally, electronic and written sources were reviewed for data collection.

In this study, which covers the formal analysis of Tanbûri Mustafa Çavuş's compositions in the song form, 42 structures were identified as a result of the analyses. These structures are categorized into 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 16, and 18 lines. The findings are detailed in the conclusion and recommendations section.

1. GİRİŞ

Geleneksel Osmanlı Türk Mûsikî, öncelikle ses mûsikîsi olarak görülmektedir. Osmanlı Müzik tarihinde eserlerin çoğunluğunun sözlü eserler üzerine olduğu, bu durumun geçmişten günümüze gelmiş olan eser repertuvarlarıyla da anlaşıldığı düşünülmektedir. Geçmişten günümüze ses mûsikîsi üzerine kurulu olarak görülmekte olan bu sanat dalında, sözlü eserlerin çeşitliliği de söz konusudur. Cem Behar bu hususu şu şekilde dile getirmiştir;

Geleneksel Osmanlı / Türk musıkisi başından beri öncelikle bir ses musikisi olmuştur. Yani esas malzemesi, en önemli âleti insan sesidir. Repertuardaki eserlerin yüzde doksan beşine yakını da sözlü eserlerdir. Saz eserleri küçük bir azınlıktır sadece. Kaldı ki, repertuardaki eserlerin küçük bir bölümünü oluşturan bu enstrümantal eserlerin büyük çoğunluğunun konum, statü ve müzikal işlevlerinin tanımı dahi sözlü eserlere atfen yapılır. (2019, s. 44).

Sözlü eser icrâcılığı her zaman meşkin önemli ve kıymetli uygulamalarından biri olmuştur. Saz eserleri meşkiyle sözlü eser meşki arasında önemli farklar olduğu da bilinmektedir. Bahsedilmek istenen sadece öğrenim açısından bir fark değildir. Cem Behar farklılıkları şu sözleriyle ifade etmektedir;

Bilebildiğimiz kadarıyla, musıkî meraklıları arasında sözlü eser meşki talip olanların sayısı çalgı öğrencilerinin sayısından fazlaydı her zaman. Pratik açıdan bakıldığında da saz eserleri meşkiyle sözlü eser meşki arasında önemlice farklar vardır. Sözünü etmek istediğimiz sadece kaçınılmaz teknik ve pedagojik farklar değil. Tavır, yaklaşım ve eğitimden (yani *meşk*'ten) beklenenler açısından da önemli farklılıklar göze çarpar. (2019, s. 45).

Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eser formlarından biri olan Şarkı formu, geçmişten günümüze intikal etmiş sözlü eser formlarımızdan biri olmuştur. İlk örneklerinin görüldüğü 14. ve 15. yüzyıllarda dörtlü, beşli, altı yapılı şiirler halinde var olmaya başlayan şarkı formu, 18. yüzyıldan itibaren varlığını tam anlamıyla göstermiş, o dönemden itibaren geçmişten günümüze kadar gelen sözlü eser formlarından biri olmuştur.

Şarkı formu, küçük usullerle bestelenmektedir. Şarkı formunda bestelenmiş eserlerin besteleniş şeklinin, bestelendiği yüzyılda nasıl bir form yapısına sahip olduğunun, bestekârın bestelediği şarkılarda nasıl bir form yapısı tercih ettiğinin genel bir şemasını görmek, bu araştırmayla gözlemleyebilmek çalışmanın amaçlarından biri olmuştur.

Şarkı formu, insanların özlem, ayrılık, hasret gibi duygu ve düşüncelerini, belirli müzik cümleleri içerisinde makam ve usûller yoluyla aktaran Türk müziği formlarından biridir.

Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eserlerimizde bestenin yanı sıra güfte de önemli unsurlardandır. Bilindiği gibi, Mehmet Turan Yazar 1992 yılında, “Doruktan Doruğa-Güfte Şairleri” isimli bir güfte antolojisi neşretmiştir. Daha sonra yaklaşık bin beş yüz sayfadan oluşan “Dilden Tele” isimli eseriyle bu eserini genişletmiştir. 1970 yılında emekli olduktan sonra, güfte konusuna daha fazla zaman ayırma imkânı bulmuş ve yaklaşık yarım asrı bulan bir çalışma neticesinde takriben kırk bin sayfadan oluşan bir güfte arşivi hazırlamıştır (Gökçe, 2022, ss. 111-112). Bu çalışmada eserlerin güfteleri bu arşivden taranarak incelemeye tâbi tutulmuştur. Ayrıca Avni Anıl ve Günbey Zakoğlu’nun hazırlamış olduğu Güfteler Türk San’at Musikîsi Sözlü Eserleri (1979), Mehmet Turan Yazar’ın hazırlamış olduğu Dilden Tele (2009), Sadeddin Nüzhet Ergun’un hazırlamış olduğu Türk Musikisi Antolojisi Birinci Cild Dinî Eserler (1942), Mustafa Rona’nın hazırlamış olduğu Yirminci Yüzyıl Türk Musikisi (1970), Sadun Aksüt’ün hazırlamış olduğu Türk Musikisi Güfteler 1 (1983), Etem Ruhi Üngör’ün hazırlamış olduğu Türk Musikisi Güfteler Antolojisi 1 (1981) isimli eserlere de bakılmıştır.

Bu çalışmada, Tanbûri Mustafa Çavuş’un bestelediği şarkı formundaki eserleri incelenmiştir. Mûsikî hayatına değinilmiştir. Bestelemiş olduğu 48 eser üzerinden form analizi yapılmış, bestekârın eserlerinde nasıl bir form yapısı kullandığının tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Eserler nota aslına sadık kalınarak, elektronik ortamda notaya alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Klâsik Türk Mûsikîsi’nin sözlü eserleri arasında, en çok bilinen ve icrâ edilen formlarından biri de şarkı formudur. Ses icrâcılığı alanında önemli bir yere sahip olan bu formu, birçok hanende ve bestekâr kendi uslûp ve tavrına has bestelemiştir. Bu eserlerin önemli bir bölümü Meşk silsilesi olarak ifade edilen usta- çırak ilişkisi ile günümüze kadar gelmiştir. Bu bağlamda sözlü eserlerimizden en fazla repertuvara sahip olan şarkı formunun, geçmişten günümüze bestelenişi merak konusu olmuştur. Formun ilk ve önemli bestecilerinden biri olan Tanbûri Mustafa Çavuş’un bu formu nasıl kullandığına dair somut bir çalışma yapılmamıştır. Tanbûri Mustafa Çavuş ile

ilgili Edebi ve teknik çalışma, belirlenen bazı eserlerinde makamsal açıdan analiz çalışmaları yapılmış, ancak form konusu detaylı bir şekilde ele alınmamıştır. Bu durum Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı türündeki eserlerinin araştırmaya konu teşkil etmesinde etkili olmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın problem cümlesi; “Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelediği eserlerinin form yapısı nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.1. Alt problem durumu

Belirlenen problem cümlesi çerçevesinde araştırma sürecinde aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmaktadır.

1. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkı formunda bestelediği eserlerinin güfteleri nasıl bir yapısal özellik göstermektedir?
2. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkılarının biçimsel özellikleri nelerdir?
3. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkı formunda bestelediği eserlerinin güfte-terennüm ilişkisi nasıldır?

1.2. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelediği eserlerindeki form yapısını ortaya koymaktır. Bu kullanımların tespiti ile bestekâra ait Şarkı formundaki eserlerin yüzyıllar içerisindeki deformasyonlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkı formunda olan eserlerinin besteleniş şekillerini görmek, Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eser besteciliğine ve icracılığına fayda sağlamak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın önemi

Bu çalışma; Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda olan eserlerinin sözlü eser analiz yöntemiyle ilk kez inceleniyor olması bakımından önem arz etmektedir. Bununla beraber Tanbûri Mustafa Çavuş'un bestelemiş olduğu şarkı formundaki eserleri, Şarkı formu konusunda yapılabilecek diğer araştırmalara kaynak oluşturması ve bestecilik alanında çalışan kişilere yön göstermesi bakımından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada; çalışmada, araştırma için belirlenen veri toplama tekniklerinin, çalışmanın amacına, konusuna ve problemlerin çözümüne uygun olduğu, Tanbûri Mustafa Çavuş'un bestelemiş olduğu şarkı formu eserlerinin yapısını aktarmada önemli bir yere sahip olduğu, Tanbûri Mustafa Çavuş'un Klâsik Türk Mûsikîsi şarkı formu bestekârları arasında önemli bir bestekâr olduğu varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma; Şarkı formuyla, araştırmacının bu konu hakkında ulaşabildiği kaynak dokümanlar ile ve dijital ortamda elde ettiği notalarla sınırlandırılmıştır.

1.6. Yöntem

Çalışmanın bu kısmında, yapılan araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ile ilgili yöntemler hakkında bilgiler verilmiştir.

Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formundaki eserleri yapı unsurları yönünden incelenmiş ve Prof. Dr. Serda Türkel Oter'in geliştirdiği yeni analiz yönteminden yararlanılmıştır.

İncelenen eserler bulgular bölümünde öncelikle Divân Makam'dan alınan eserlerin notaları eserin nüshasına sadık kalınarak, mus2 nota programıyla yazılmış olan ve kaynak olarak gösterilen notalar şeklinde, ardından eserlerin güftesi, eserlerin hece ölçüsü veya aruz vezin yapısı, eserlerin güfte-terennüm dağılımı, eserlerin formülü ve eserlerin genel yapısı olarak anlatılmıştır. Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda tespit edilen 48 eseri mısra sayılarına göre 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 18 mısralı şekilde gruplanarak anlatılmıştır. 48 eserin kaynak notası; Dr. Suphi Ezgi "Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi Külliyyatı", Divân Makam nota arşivi("DîvânMakam", 2024) ve Cumhurbaşkanlığı Klâsik Türk Müziği Korosu Nota arşivinden ("Nota Arşivi - Category: Nota Arşivi - Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği Korosu", 2024) taratılmıştır. Eserlerin bazılarında notanın altında yer alan ve notanın sonunda yazılan sözlerin birbirini tutmadığı, bazı edisyonlarında da sözlerin farklı olduğu görülmüştür. Bu sebeple eserlerin güfteleri için, Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, tarafımızdan yazılan notalar, eserlerin Mehmet Turan Yarar güfte arşivinde yer alan

şekillerine bağlı kalınarak düzenlenmiştir. Divân Makam'dan alınan eserlerin notaları eserin nüshasına sadık kalınarak, mus2 nota programıyla yeniden notaya alınmıştır.

Bu analiz yöntemi güfte ve ezgiyi birlikte ifade eden bir yapıdadır. Analiz yöntemi güfte unsuru üzerinde şekillenen bir yapıya sahiptir. Büyük ezgi cümleleri alfabetik sıraya göre büyük harflerle anlatılmıştır. “A, B, C, D” harfleriyle güfte üzerine müzik cümleleri rakamlarla sıralanıp, yazılmıştır. Kısa müzik cümleleri de küçük harflerle gösterilmektedir. Diğer yöntemlere nazaran bu analiz yönteminde yapılmış olan önemli bir yenilik ise, güftelerin kullanımını belirtmek ve anlamayı kolaylaştırmak içinde sayıların kullanılmış olmasıdır. Müzik cümlelerinin anlatıldığı harflerin başına sayılar koyulmaktadır. 1. Mısra “A” ezgisi gibi, yani “1.A” şeklinde 1.Mısranın “A” ezgi motifinde olduğunu belirtmektedir. Bu ezgi cümlelerinin yanı sıra terennümlere de “T” harfiyle yer verilmiş güfte üzerinde belirtilmiştir, yani bu durum “T” harfinin sadece terennümleri belirttiğini anlatmaktadır. Terennümlerin yanına kaçınıcı terennüm olduğunu belirten rakamlarda eklenmiştir. ”T.1, T.2, T.3” şeklinde terennümlerin kaçınıcı terennüm olduğu, güfte üzerinde gösterilmektedir. Terennüm cümleleri analizlerde hangi ezgiyi karşılıyorsa, sayılarının yanına alfabetik harfleri de koyulmaktadır. “T1.D, T2.E, T3.F “şeklinde gösterilmektedir. Analiz yönteminde mısrayı bir bütün olarak incelediğimizde, bölünen müzik cümleleri bütünün parçaları olarak ifade edileceğinden, bölünen kısımlar üslü sayılarla gösterilmektedir. Örneğin; “1.A” “1.Mısranın A” ezgisinde olduğunu ifade ederken, “1.A¹.a” ifadesi 1.mısranın ilk bölümünü ezgisel olarak ifade etmektedir. Oter bu yöntemi şöyle açıklamaktadır;

Formların en genel şekillerini tespit etmeyi amaçlayan bu yöntemde, öncelikle büyük cümlelerin kullanımı önem arz etmektedir. Bu sebeple sözlü eserlerde her mısra bir cümle olacak şekilde bir analiz yoluna gidilecek, bu cümleler içerisinde yine söze bağlı olarak cümlecikler yer alıyorsa, onlar büyük cümlelerin bir parçası olarak $1.A(1.A^1a+1.A^2b) + 2.B(2.B^1a+2.B^2b+2.B^2c) + T1.C(T1.C^1a+T1.C^2b)$ şeklinde parantez içerisinde gösterilecektir. Parantez içerisindeki gösterimler, kendinden önce ifade edilen kısmın açılımı niteliğinde düşünülmüştür. Bu kullanım, formun hem en genel şemasını hem de detaylarını rahatlıkla göstermeyi amaçlamaktadır. Yukarıda gösterildiği gibi küçük harfler yani cümlecikler hangi mısra'ın ve ezginin parçası ise parantez içerisinde ilgili sayı ve harfle birlikte yer alacaktır. Böylelikle cümlecikleri ifade etmek için her seferinde yeni bir harf vermek yerine, her yeni mısra kendi içerisinde değerlendirilecek ve her ezgi bilgisi verileceğinden hem tekrar kullanılan harflerin birbirine karışması engellenecek, hem de özellikle büyük formlarda sırasıyla kullanılan harflerin biteceği endişesi ortadan kaldırılmış olacaktır.

Sadece bağlantı terennümleri ve ezgileri itibariyle küçük değişiklik arz eden kullanımlar, üssü(°) işareti kullanmak suretiyle belirtilecek ve çok benzer olduğu kendinden önceki ezgiden farklı bir harfle gösterilmeyecektir. (2018, ss. 294-295).

1.7. İlgili Literatür

“Tarihi süreç içinde Türk müziğinde şarkı formu” başlıklı yüksek lisans tezinde şarkı formunun 17. yüzyıldan itibaren başlayan değişim ve gelişimi günümüze kadar sürmüştür. 17. yüzyıl bestecilerinden Hafız Post ve Tanbûri Hanende Mehmed Çelebi’nin yazmış olduğu güfte mecmualarında yer alan güftelerde, dönemin müzikal yapısı hakkında bilgi verilmediği saptanmıştır. Itri, Hafız Post, Kara İsmail Ağa, Enfi Hasan Ağa, Zaharya, Ebubekir Ağa, Tab’i Mustafa Efendi gibi önemli bestecilerin de şarkı formunda besteledikleri eserlerin günümüze ulaşmadığı; sadece İbrahim Ağa’nın Mahur makamında Evsat usulündeki “Sabah olsun ben bu yerden gideyim” şarkısının günümüze ulaştığı tespit edilmiştir. Dönem bestekârlarından, Tanbûri Mustafa Çavuş’un şarkılarının da formun hazırlayıcı unsuru olduğu ve 63 şarkısının günümüze ulaştığı belirtilmiştir (Şenocak, 2012).

“Türk Musikisi’nde Şarkı Formu (Doğuşu ve Gelişimi)” adlı yüksek lisans tezinde insanın müzikle çalışan, müzikle düşünen ve müzikle konuşan bir varlık olduğu anlatılmıştır. Formun, düşüncenin şekil almış hali olduğu ve iyi şekillendirilmiş bir düşüncenin (formun) sanat eseri oluşturduğu ifade edilmiştir. Benzer düşünce şekilleriyle ortaya çıkan ve adına “Şarkı” denilen bu formun, zaman içindeki düşünce ve ifade tarzı incelenmiştir. Aynı zamanda şarkı formu, doğuşundan itibaren önemini gitgide artıran bir form oluşuyla, müzik dehalarının ortaya koymuş olduğu bestelerle zirveye oturan bir form haline gelmiştir. Diğer formlara gösterilen rağbetin azalmasıyla neredeyse tek form haline gelen şarkı formu, müzikle anlamdaş bir hale gelmiştir. Sonucunda gelecek nesillere aktarılan bu formun yapısı ve işleniş biçiminin değişkenlik gösterebileceği ve Türk insanının gelecekte de bu sanatı zirveye taşıyacağı sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, 1994).

“Hacı Arif Bey’in bestelemiş olduğu şarkı formunda ve Hüzzâm makamındaki eserlerin müzikal analizi” adlı Yüksek Lisans Tezinde Hacı Ârif Bey, bestelenen eserler içerisinde Hüzzâm makamının özelliklerini bestelemiş olduğu eserlerde Hüzzâm makamının genel özelliklerini kullanmış ve klasikleşmiş şarkı formu kalıbının dışına çıkmıştır. Bu doğrultuda şarkı formunun mucidi sayılan Hacı Arif

Bey'in form anlayışının kendinden sonraki dönemlerde değişikliğe uğradığı ve TRT repertuarında yer alan konusu olan eserlerin eksiklerinin olduğu sonucuna varılmıştır (Demeli, 2012).

“Tanbûri Mustafa Çavuş’un Hayatı ve Şarkı Formundaki On Eserinin Makamsal Açından Analizi” adlı yüksek lisans tezinde Mustafa Çavuş’un şarkılarının listeleri incelenmiştir, Suphi Ezgi’nin yayınladığı 36 şarkısı, bu eserlerin dışında başka kaynaklardan elde edilmekte olan bestekâra ait oldukları belli olan ve olmayan şarkı formundaki eserleri ele almaktadır. Eserlerdeki aranağmeler inceleme dışı tutulmuştur. Bunun sebebi de Tanbûri Mustafa Çavuş’a ait olmamasıdır. Mustafa Çavuş’a ait olan şarkıların bazılarında aruz veznine benzer özellikler görüldüğü söylenmektedir. Mustafa Çavuş’a ait olduğunun belirtisi olan aruz kullanılmamış olması eser incelemesinde belirtilmemiştir (Gidiş, 2012).

“Tanbur’i Mustafa Çavuş’un eserlerinde Edebi ve Teknik Çalışma” adlı yüksek lisans tezinde bestekârın formu işleyiş tarzı, uslûp ve makamları kullanım şekli, güfte-melodi uyumu, bestecilik özellikleri araştırmanın özelliklerinden olmuştur. Tanbûrî Mustafa Çavuş’un besteciliği hakkında genel bir kanıya varılmak amaçlanmıştır (Özgün, 1992).

1.8. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma yapılırken tarama modelinden de faydalanılmıştır.

Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek’e göre Nitel araştırma şu şekilde tarif edilmiştir;

Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak sosyal olguları, bağlı oldukları ortam araştırmayı ve anlatmayı ön plâna alan bir yaklaşımdır (2021, s. 37).

Niyazi Karasar ise tarama modelini şu şekilde tarif etmiştir;

Tarama geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen bir şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun biçimde “gözleyip” belgeleyebilmektir. Tarama araştırmacısı, nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş kayıtlara (yazılı belge ve istatistikler,

resimler, ses ve görüntü kayıtları vb.) eski verilere ve alandaki kişilere başvurarak, elde edeceği dağınık verileri, kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlayabilir. (2017, s. 109).

1.9. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelenmiş olan tüm eserleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise; Şarkı formunda notasına ulaşılan ve Analizi yapılan 48 adet eseri oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucu Tanbûri Mustafa Çavuş'un 55 adet eseri tespit edilmiş, bunlardan 48 eserin notasına ulaşılabilmektedir. Şarkı formundaki eserlerin listesi tablo 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Çalışmanın evrenini oluşturan, Tanbûri Mustafa Çavuş'un Alfabetik sıraya göre sıralanmış 55 eserinin tablosu

M.Sı.	MAKAMIN ADI	ESERİN ADI
1	Hüzzam	A canım gel açma sırrı-ı pinhanı-nı
2	Acem	Açıl bahtım şen ol gönlüm uyuma
3	Isfahan	A kız nedir bu güzellik
4	Gerdaniye	Avui dibinde boyun gösterir
5	Sabâ	Bad-ı sabâ melin melin esersin
6	Beyâti	Büğ bahçeler güllerle donandı
7	Müstear	Beğenirsen al yanına
8	Gerdaniye	Benim sevdiceğim bahçenin gülü
9	Acem	Bir aşkın olsa yâri
10	Hüseyni	Bir dilberdir beni yakan
11	Sabâ	Bir esmere gönül verdim

12	Hüzzam	Bir güzel aldattı beni
13	Beyâtî	Bir rum dilbere oldum müptelâ
14	Mahur	Bir yâr-i nev hoş edadır
15	Nihavend	Bir rakkas nev edâya
16	Isfahan	Böyle rakkas ne demeli
17	Uşşak	Canım tezdır sabredemem
18	Gerdaniye	Çıkalım dağlar başına
19	Beyâtî	Çıkalım sayd-ü şikâre
20	Hüzzam	Çıkayım gideyim dağlar başına
21	Beyâtî	Deşt-ü sahrâda devrân
22	Isfahan	Efzundur bu güzellik hep
23	Hüzzam	Evlerinin önü bilecik mavi boncuk
24	Arazbar	Ezelidir bu aşk bende
25	Isfahan	Fesliğin ekim gül bitti
26	Şehnaz	Fırsat bulsam yâre varsam
27	Gerdaniye - Bûselik	Garip gönlüm mahzun yine
28	Şehnaz	Geleydi nûr-i aynım şimdi
29	Hicâzkar	Geleydi nûr-i aynım şimdi
30	Hüzzam	Gel açma sırrı pinhanını
31	Karcığâr	Girdi gönül aşk yoluna
32	Uşşak	Gitti de gelmeyiverdi
33	Nevâ - Buselik	Gönül verdim bir dilbere
34	Uşşak	Gül mevsimi seyredelim baharı
35	Isfahan	Gül yanaklı bir rakkas
36	Hüzzam	Güzellerde ne bu hallet
37	Muhayyer	Hala gönlüm bir güzelde

38	Şedaraban	Hayli demdir ben ararım eşimi
39	Uşşak	Hayli demdir divâneym
40	Suznâk	Hicabeyleme benden böyle
41	Tahir	Hiç uyutmaz beni derdiö
42	Hüzzam	Hüznümüz var eylerim ah
43	Uşşak	İndim yârin bahçesine ayvalık narlık
44	Hüzzam	Hüznümüz var eylerim ah
45	Uşşak	Yine bir gülistan oldu
46	Eviç	Kaküllerin lüle lüle
47	Buselik	Kerem kanı efendim gel gül yüze
48	Hicâz - Humayun	Kına korlar güzel kızlar eline
49	Saba	Kurban olam ol dilbere
50	Şehnaz - buselik	Küçüksu da gördüm seni
51	Tahir	Rûy-i dil ile uyandırdı
52	Mahur	Sular çağlar derede
53	Acem	Şemşiri nigâhın üstüyüm
54	Beyâtî	Sebep ne yârim bakmıyor yârim yüzüme
55	Nevâ - Buselik	Tahammül kalmadı zerrece dilde

Çizelge 2. Çalışmanın örneklemini oluşturan analiz çalışması yapılmış 48 eserin tablosu

M. Sa.	USÛL	MAKAM	ESER ADI
2	Aksak	Şedaraban	Hayli demdir ararım ben eşimi
3	Yürük Aksak	Hüseyni	Bir dilberdir beni yakan
3	Aksak	Uşşak	İndim yârin bahçesine
4	Aksak	Hüzzam	Çıkayım gideyim dağlar başına
4	Aksak	Mahur	Bir yâr-i nev hoş edâdır
4	Aksak	Sabâ	Lofca'nın üstünde kuyu beyim
4	Aksak	İsfahan	A kız nedir bu güzellik hep sende
4	Aksak	Bayâtî	Bir rum dilbere oldum mübtelâ
4	Devr-i Revân	Gerdâniye buselik	Garip gönlüm mahzun yine
5	Aksak	Sabâ	Bir esmere gönül verdim
5	Aksak	İsfahan	Sırma saçları perişan
6	Aksak - Düyek	Hüzzam	Sevdim yine bir âfet gibi yâr
6	Aksak	İsfahan	Fesleğen ektim gül bitti
6	Aksak	Nevâ	Muntazırım teşrifine

6	Aksak	İsfahan	Safa geldin efendim sen dağı sinem oldu rûşen
8	Sofyan	Acem	O yâr ban gör ne eyler
8	Sofyan	Arazbâr	El çekeli zülf-i yârdan
8	Düyek	Nevâ - Buselik	Tahammül kalmadı zerrece dilde
8	Düyek	İsfahan	Mah yüzüne bakmak ile doyulmaz
8	Düyek	Arazbâr	Ezelidir bu aşk bende
8	Aksak	Hüzzam	Vefa yoktur akar suda
8	Aksak	Uşşak	Canım tezdır sabredemem
8	Aksak	Şehnaz	Fırsat bulsam
8	Aksak	Uşşak	Yavrucağım güzellendi
8	Aksak	Hüzzam	Güzellerde ne bu halet
8	Aksak	Acem	Bir aşıkın olsa yarı
8	Aksak	Bûselik	Mâhitabta gördüm yâri
8	Aksak	Müstear	Beğenirsen al yanına
8	Aksak	Bâyâtî	Çıkalım sayd-ı şikâre
10	Aksak	Sabâ	Kurban olam o dilbere

10	Aksak	Şehnâz - Bûselik	Küçüksu'da gördüm seni
10	Aksak	Sûznâk	Hicâb etme benden böyle
12	Düyek	Hüzzam	Canım gel açma sırr-ı pinhânı
12	Düyek	Acem	Açıl bahtım şen ol gönlüm uyuma
12	Düyek	Sabâ	Bâdı sabâ melin melin esersin
12	Düyek	Şehnâz	Geleydi nur-î aynım şimdi
12	Düyek	Mahur	Gül mevsimi seyridelim baharı
12	Raks Aksağı	Hisâr - Buselik	Dök zülfünü meydana gel
12	Aksak	Nikriz	Elmas senin yüzün gören
12	Aksak	Isfahân	Ne sefadır eyyâm-ı gül
12	Aksak	Bayâtî	Meclise gel göylüm eyle
14	Aksak	Tâhir	Hiç uyutmaz beni derdim
15	Aksak	Muhayyer	Halâ gönlüm bir güzelde
16	Düyek	Hisâr - Bûselik	Dü çeşmimden gitmez aşkın hayâli
16	Düyek	Bûselik	Kerem kânı efendim

16	Aksak	Isfahan	Böyle rakkas ne demeli
16	Aksak	Gerdaniye	Çıkalım dağlar başına
18	Aksak	Şehnaz	Meclis ara muğbeçenin

1.10. Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada analizi yapılacak olan eserlerin notalarının elektronik ortamda kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak taraması için Dr. Suphi Ezgi “Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi ve Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerine başvurulmuş, Tanbûri Mustafa Çavuş’un günümüze ulaşmış olan şarkı formundaki eserleri tespit edilmiştir. Divân Makam da yer alan eserlerin notalarına sadık kalınarak, Mehmet Turan Yarar güfte arşivindeki güfteler ile eserlerin güftelerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Karşılaştırması yapılan güftelerde, eksik ve farklı yazılmış olan güfte bölümleri tespit edilmiş, Mehmet Turan Yarar güfte arşivindeki güftelere göre düzeltilmiş düzeltilen güfteler nota üzerinde tekrardan yazılmış form açısından analizi yapılmıştır.

1.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada analizi yapılacak olan eserler dijital ortamda kaynak taraması yapılarak, belirlenen eserler dijital ortamda mus2 nota programıyla notaya alınmıştır. İncelemesi yapılan eserler 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 16, 18 mısralar halinde mısra sayısına göre ayrılmıştır. Güfteler üzerinden eserlerin mısrasına, terennümüne ve ezgisine eser içerisindeki gidişatına göre sayılar ve harfler verilerek form analizi yapılmıştır. Yapılan çalışmada formun besteleniş şekli, yapısı ve özelliklerinin nasıl olduğu tespit edilmiştir.

2. ŞARKI FORMU

Çalışmanın bu bölümünde Klâsik Türk Mûsikîsinde var olan şarkı formu, yapısal olarak incelenmiştir. Şarkı formunun yapısı hakkında kısaca bilgilere yer verilmiştir.

Şarkı kelimesi hakkında yazılmış olan kaynaklarda, kelimenin nereden geldiği, hangi kökten oluştuğu konusunda verilen bilgiler yetersizdir. Bu konuda farklı görüşlere yer verilmektedir. Bazı kişiler şarkı kelimesinin şark kökünden geldiğini savunmaktadır. Bazı kişiler şarklı, şark’a mahsus olduğunu savunmuş, bazı kişilerde nazım şekli ve besteleniş şekli olarak bu düşüncelerle bir bağlantısının olmadığını savunmuştur (Türkel Oter & Çalık, 2022, s. 20).

Türk müziğinde “Şarkı” formu pek çok müzik araştırmacısı tarafından ele alınarak gerek kelimenin kökeni üzerine gerekse tarih içerisindeki besteleniş şekilleri gibi yapısal konularda incelenmiştir. Ali Ufkî’nin *Mecmûa- i Sâz ü Söz* adlı eserinde ve Kantemiroğlu’nun *Kitabu İlmi’l Musiki ala vechi’l-Hurûfat* (Musikiyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin Kitabı) isimli çalışmalarında, musikimizde Şarkı formu hakkında ilk bilgiler bulunmaktadır. Nazmi Özalp, İ. Hakkı Özkan, Onur Akdoğu, Rauf Yekta, Yılmaz Öztuna, Suphi Ezgi, Cinuçen Tanrıkorur, Kurt ve Ursula Reinhard, gibi pek çok araştırmacı konuyu ele almıştır. (Yücel, 2016, s. 51).

Cinuçen Tanrıkorur bu düşüncesini şu sözlerle ifade etmektedir;

Bir edebiyat ve mûsikî formunun adı olan türkû kelimesinin Türk’e ait anlamında Arapça “türki” sıfatından geldiğinde edebiyat bilginlerimiz birleşmektedirler. Ancak buradan kalkıp şarkı kelimesinin de Arapça doğuya ait anlamındaki şarkî sıfatından geldiği iddiasına geçmek birincisiyle yapılan hayalî bir benzetmenin yanılmasıdır. Zira şarkı kelimemiz merhum Gazimihal’in çok değerli mûsikî sözlüğünde açıkladığı gibi Arapça şarkîden değil, Türkçe çağırıcı kelimesinden gelir ve türkû çağırarak deyiminde dilimizde bugün dahi yaşar. (1998, ss. 75-76).

Klâsik Türk Mûsikîsinde sözlü eserlerin en küçüğü olarak bilinen şarkı formu, Divân edebiyatı şairlerinin meydana getirdiği, halk şiiri nazım şeklini kullandıkları, şiir biçiminde bestelenmiş olan bir form türü olarak bilinmektedir. Genellikle murabba (dörtlü) bestelendiği bilinmektedir. Beşli, altılı, yedili, sekizli bestelenmiş şekillerine de rastlanmaktadır. En çok bilinen ve kullanılan form biçimi murabba şeklidir. Murabba şeklinde bestelenen şarkı formu, Beste, Ağır Semâi şeklindeki diğer form

özelliklerinden besteleniş şekli olarak farklı bilinmektedir. Genellikle şarkı formu hece ölçüsüyle bestelenmekte, aruz vezniyle bestelendiği de bilinmektedir.

En yaygın kullanılan biçimi aşağıdaki gibidir;

1. Mısra: 1.A (zemîn)
2. Mısra: 2.B (nakarat)
3. Mısra: 3.C (meyân)
4. Mısra: 4.B (nakarat)

1.A+2.B+3.C+4.B¹

Birinci mısraya zemin denmektedir. Eserin makamının ve özelliklerinin anlatıldığı bölüm olarak bilinmektedir. İkinci ve dördüncü mısralarının ezgisi aynıdır ve tekrar eden “Nakarat” anlamında bestelendiği görülmektedir. Üçüncü mısra ise farklı bir ezgi yapısıyla bestelenmektedir ve makam geçkilerinin yapıldığı bölüm olarak bilinmektedir. Bu farklı ezgi ve makam geçkisinin olduğu kısma “Miyân” denmektedir. Formun terennümsüz oluşu, birden çok mısralardan meydana gelmesi, ezgi cümleleri arasında bağlayıcı anlamda aranağmelerinin olması formun önemli özelliklerindendir. Klâsik Türk Mûsikînde büyük formu yapılarında bestelenmiş olan sözlü eserlerimiz Kâr, Kârçe, Beste formunda olan eserlerimizdeki gibi, uzun uzun terennümlere şarkı formunda yer verilmemiştir. Uzun uzun terennümler yerine mısra sonlarında lâfzi süs olarak “Vay efendim, aman ömrüm, ah safa geldin efendim, vay ömrüm” şeklinde lafızların kullanıldığı görülmektedir. Geçmiş yüzyıllarda şarkı formunun terennümlü bir yapıda bestelendiği de görülmektedir. Şarkı formu başta sofyan, düyek, aksak, curcuna gibi usûller olmak üzere, on zamanlıya kadar olan küçük usûllerle bestelendiği görülmektedir (Türkel Oter & Çalık, 2022, ss. 21-22).

Şarkı formuyla ilgili olan görüşlerini, Serda Türkel Oter şu ifadelerle belirtmiştir;

Şarkı, nazım olarak Divan Edebiyatı şairlerinin vücuda getirdikleri ve halk şiirinin etkisiyle ortaya çıkmış dörtlü (murabba), beşli (muhammes), altılı (müseddes), yedili (müsebbâ), sekizli (müsemmen), şiirlerin bestelendiği bir formdur. Şarkılar aruzun çeşitli vezinleriyle yazılmışlarsa da çoğunlukla Aruzun Hezec, Remel ve Recez bahirlerine ait yazılmış güftelerin nadiren bazı büyük usullerle, başta Aksak(9/8) ve Curcuna (10/8) olmak üzere 10 zamanlıya kadar hemen bütün küçük usullerle bestelenmişlerdir. Nedim, Enderunlu Fâzıl ve Enderunlu Vâsıf'ın öncülüğünde yaptığı şarkı formunun dörtlü, beşli, altılı, yedili, sekizli şekilleri varsa

¹ Bu analiz, Prof. Dr. Serda Türkel Oter' in Klâsik Türk Mûsikîsi sözlü eserlerine yönelik geliştirdiği yeni bir form analizi yöntemi ile yapılmıştır.

da esasen dört mısraya dayanmaktadır. Ancak yine dört mısralı olan ve besteleniş şekli birbirine benzeyen Beste, Ağır Semâi ve Yürük Semâi formlarından gidiş ve besteleniş üslubu çok farklıdır. Şarkıların bestekârlar tarafından en çok tutulan beste şeması şöyledir.

A+B+C+D

Birinci mısraya ‘zemin’ denir ve bu, eserin makamının anlatıldığı kısımdır. İkinci ve dördüncü mısranın melodisi aynıdır ve bu mısralara ‘tekrar eden’ anlamına gelen ‘nakarat’ adı verilir. İkinci mısra da güçlü perdesinde yarım karar yapılırken, dördüncü mısra aynı melodiyile bestelenmekle birlikte kararda, durak perdesinde tam karar yapar. Üçüncü mısra farklı melodili ve makam geçkili kısımdır ki bu bölüm ‘miyan’ adını alır. Terennümsüz olması, başında ya da sonunda bir aranağme bulunabilmesi, bir ya da birden çok dörtlükten oluşması, şiir mısralarının küçük söz paylarıyla bağlanması ve kendine özgü bir üslubu olması bu formun başlıca özelliklerindendir. Küçük terennüm bölümleri olan şarkılara da rastlamak mümkündür.

Şarkı formu Hacı Arif Bey (1831-1885) ve Şevki Bey (1860 – 1891) ile gelişmiştir. (2005, ss. 63-64).

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca, Türk Mûsikî’nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri adlı kitabında Klâsik Türk Müziği’nde büyük ölçüde yer edinmiş olan Şarkı formunun biçim analizini mısra sayılarına göre ayrı ayrı kategorize ederek anlatmıştır. Kategorize edilen iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, on dört, on beş, on altı ve on sekiz mısralı güftelerden oluşan şarkı formundaki eserlerin örnek biçim analizleri yapılmıştır. Analizlerde şarkı formunun genel yapısı olarak kabul gören “Zemin, Nakarat, Meyan, Nakarat” yapısının temel alındığı fakat mısraların ve beraberinde ezgilerin ön planda tutulduğu görülmüştür. Ek olarak şarkı formunun büyük formlardan ayrılan özellikleri arasında küçük usullerle bestelenmesinden, terennüm barındırmamalarından ve genellikle aşk, sevgi, hasret, ayrılık vb. konuların işlendiğinden söz edilmiştir (Yavaşca, 2002, ss. 122-134).

Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı” kitabında şarkı formunu 25 şekil olarak tarif etmiştir. Genellikle şarkı formu tarifinde mısra ve güfteler ve usûl üzerinden anlatmıştır.

Terennümsüz olarak bestelenen dört, beş, altı ilahi mısralı şiirlerine çoğunlukla terennümsüz bestelenen ezgi cümlelerine şarkı denmektedir. Eski zaman mûsikîsinde büyük usullerde şarkılar bestelendiği bilinmektedir, bunlar Zincir, türkîzarb, Berefşan, Sakil, Devrikebir, Zarbıfetih gibi usullerdir. Ama günümüze Sofyani Türk Aksağı, Aksak Semaî gibi küçük usullerde şarkılar gelmiştir. Hemen hemen her makamda şarkı formunda eserler bestelendiği görülmektedir. Eserlerin üslûplarına ilave olarak, bazı

şarkılara güftevi terennümler eklenmiş onlarda mülazime olarak bestelenmiştir. Bazı bestelerde üslûp farkları da vardır (Ezgi, 1953, s. 221).

Şarkı formuyla ilgili olan görüşlerini, Haluk Yücel şu ifadelerle belirtmiştir;

Şarkı formuna, 18. yüzyılın ortalarından itibaren bestekârların ilgisi artmış ve büyük formların yanında kendine yer bulmaya başlamıştır. Özellikle 19. yüzyıldan itibaren sözlü eser beste formları içerisinde en fazla kullanılan form olmuştur. Tanbûri Mustafa Çavuş başta olmak üzere pek çok bestekâr bu formda eserler bestelemiş, klasik “beste, kâr, kârçe” gibi formlara ilgi azalmıştır. Bunun nedeni de gelişen Türk toplumundaki zevk ve eğlenceye dayalı estetik fikirlerin değişmesi ve zamanın anlayışına uymuyor olması olarak yorumlanabilir. Bilhassa 19. Yüzyılda şairler, murabba tarzına benzeyen ve şarkı formundaki besteleme şekline uygun şiirlere yönelmişler, bestekârlara ilham vermeye devam etmişlerdir. 18. yüzyıl pek çok açıdan Osmanlı müzik hayatında yenilikler görüldüğü ve batılılaşmanın kendini hissettirdiği bir dönemin başlangıcı olmuştur. Yeniliklerin devamlı görüldüğü bir diğer alan ise, gerek padişahın huzurunda gerekse saray dışındaki müzik anlayışındaki “fasıl” icralarında olmuştur. Klasik eserlerin okunduğu Kâr, Beste, Ağır Semâi formlarındaki eserler, yerini daha popüler olan “yeni şarkı formuna” bırakmıştır. Peş peşe okunan fasıl eserlerinde şarkıların birbirine bağlanması için saz payları ile bestelenmesi ihtiyacı oluşmuştur. Bu da klasik Şarkı formunda olmayan bir durumdur. (2016, ss. 63-64).

Şarkı formuyla ilgili olan görüşlerini, Volkan Gidiş şu ifadelerle belirtmiştir;

Şarkı, Nazım olarak Divan Edebiyatı şairlerini meydana getirdiği mili bir Nazım şeklidir ve Halk edebiyatımızın türkû, koşma gibi şekillerinin etkisi altında olmuştur. Doğu dünyasında önceleri Murabba denilen dörder mısradan oluşan şiir şekilleri vardı ve eski şairlerimiz bunları 14. ve 15. yy’dan başlayarak dörtlükler halinde terennüm edilen Halk Türkülerimize benzetmeye başlamıştır ve Divan Edebiyatında Halk şiirinin etkisi ile ortaya çıkan bu forma 17.yy’dan itibaren Şarkı denilmiştir. Böylece şiir sahasında gittikçe artmaya başlayan Şarkı, beste alanında hızla genişleyen bir şekil, bir terennüm tarzı bulmaya başlamıştır. Söz olarak Nedim’le beraber, daha kuvvetli bir şekilde kendini duyurmaya başlayan mahallileşme, halka doğru inme, halk zevk ve heyecanını göz önünde tutma özelliği bestekârlarımıza etki etmiştir. Aynı zamanda o zamanki hayatın iç ve dış cephelerini belirten bu söz şekillerini daha kolay kavranabilen üslup, ahenk ve eda içinde, bestekârın vermiş olduğu form, melodi ve ritim gibi renk ve karakter hususiyetlerini de ekleyerek şarkılarını bestelemişlerdir. (2012, s. 5).

3. TANBÛRÎ MUSTAFA ÇAVUŞ'UN HAYATI VE MÛSİKÎ YAŞANTISI

3.1. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Hayatı

Tanbûri Mustafa Çavuş şarkı formu bestekârlarının önde gelen isimlerinden biridir. Kadıköy'lü Mehmet Efendi'nin oğlu olarak bilinmekte, İstanbul'da yaşamıştır. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte, 1745'li yıllar olarak tahmin edilmektedir (Özgün, 1992, s. 4).

3.2. Tanbûri Mustafa Çavuş'un Mûsikî Yaşantısı

Enderun'da hanende ve bestekârlık yapmıştır. Tanbur çaldığı, halk şairliği yaptığı ve halk edebiyatı şeklinde şiirler yazdığı için kendisinden “Aşık” olarak bahsedilmektedir. Enderun'da yetiştiği ve padişaha yaverlik yaptığı için Çavuş ünvanını almıştır. Büyük formda eserler bestelememiş genellikle küçük usullerde ve kendine özgü bir form yapısına sahip, şarkı formunda eserler bestelemiştir. Bestelediği eserlerdeki güftelerin çoğunu kendisi yazmıştır (Özgün, 1992, s. 4).

Tanbûri Mustafa Çavuş'un eserlerinde Klâsik Türk Mûsikîsi ve Türk Halk Müziği formlarını harmanlayarak bestelediği de düşünülmektedir. Halk şairliği yaptığı ve halk edebiyatı tarzında şiirler bestelemesi de bestelerinde halk müziği yapısına da yer verdiği fikrini akıllara getirmektedir. Bu iki türü tek bir formda bestelemeyi başaran şarkı formu bestecilerinden olduğu düşünülmektedir.

Bu konuyla ilgili düşüncelerini de Volkan Gidiş şu sözlerle ifade etmiştir;

Halkın kendisine “AŞIK” ünvanı vermesinin bir nedeni de tanbur icracısı olmasındandır. Saray'da ve Enderun'da görev yapmış olması da, Çavuş'un sazende, hanende veya mûsikî hocası olduğunun göstergesidir.

Mustafa Çavuş'un belki de en önemli özelliği Klasik Türk Müziği ve Türk Halk Müziği'ni büyük bir ustalıkla kaynaştırmasıdır. Tanburi Mustafa Çavuş'un şarkılarına bakıldığında ilk anda görünen, Klasik Türk Müziği bestekârı olduğu izlenimi vermesidir. Detaylı bir incelemede ise Halk Müziği'nin derin izlerini görmek mümkündür. Bu iki türü, tek tür halinde uygulamayı başarmıştır. Bu sentezi, enstürman icracılığıyla, halk ozanlığıyla, saray bestekarlığıyla, zarafetiyle, aşıklık heyecanıyla, sanat yapma endişesi olmamasıyla, içtenliğiyle, samimiyetiyle yakalamıştır. (2012, s. 3).

Bu konuyla ilgili düşüncelerini de Serda Türkel Oter & Fatma Nur Çalık şu sözleriyle ifade etmektedir;

Tanbûri Mustafa Çavuş Klasik Türk Mûsikîsi, Türk Halk Müziği şiir formlarını çok iyi bilen ve bu iki mûsikîyi sentezleyen, şarkı formunu farklı bir boyuta getiren bir bestekârdır. Tanbûri Mustafa Çavuş ile şarkı formu yeni bir düzene, akıma girmiş bulunmaktadır. Önceleri bu kadar önemli bir yerde olmayan şarkı formu Tanbûri'nin yaptığı yenilikler ile adeta yeni bir dönemin başlangıç süreci olmuştur. Tanbûri Mustafa Çavuş bestekârlığının yanında, hanende ve sazendedir. Tanbûri olması eserlerini bestelerken bestekâra büyük kolaylıklar sağlamış, eserlerinin gerek makamsal gerek ezgisel olarak şekillenmesinde faydalı olmuştur. (2022, s. 22).

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bulgularını içeren bu bölümünde, Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkı formunda bestelediği eserleri incelenmiştir. Bestelediği eserleri içerisinde notasına ulaşılan 48 eserinde bestekârın o dönemlerde nasıl bir form yapısı içerisinde eserleri bestelediğini görmek amaçlanmıştır. Şarkı formundaki 48 eserin form analizi yapılmıştır.

Şedaraban Şarkı Hayli Demdir Ben Ararım Eşimi

Usûl: Aksak

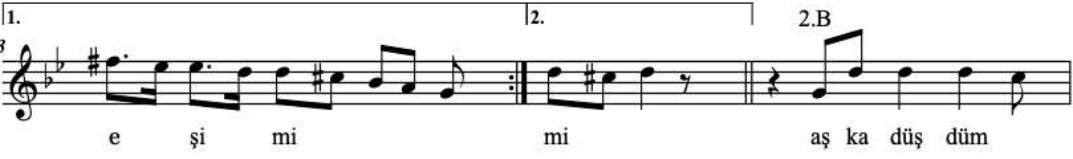
Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A
1.A'

Ah hay li dem dirr ben a ra rım

1. 2. 2.B

e şi mi mi aş ka düş düm

6

kim se bil mez li mi

9 2.B'

aş ka düş düm kim se bil mez ha ha li mi

12

Aranağme...

15

18

1.A+1.A' Hayli demdir ben ararım eşimi
2.B+2.B' Aşka düşdüm kimse bilmez halimi

Şekil 1. Şedaraban Şarkı “Hayli Demdir Ben Ararım Eşimi” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Hayli demdir ben ararım eşimi
Aşka düşdüm kimse bilmez halimi

Failatün / Failatün/ Failün vezninde bestelenmiştir.

Güfte dağılımı:

Hayli demdir ben ararım eşimi (1.A)
Hayli demdir ben ararım eşimi (1.A')
Aşka düşdüm kimse bilmez halimi (2.B)
Aşka düşdüm kimse bilmez halimi (2.B')

Eserin formülü:

1.A+1.A'
2.B+2.B'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi ve Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivinden taranmış ve eserin 5 adet edisyonuna ulaşılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar külliyyatına başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 2 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisi ile 2. Mısra farklı bir ezgi ve söz ile B ezgisindedir. Her iki mısra birbirini tekrar etmektedir. Bu eserde terennüm görülmemektedir. Bu şekliyle oldukça küçük bir yapıya sahip olan eserin daha fazla mısra’ı olması gerektiği düşünülse de, bu düşünceyi destekleyecek herhangi bir veriye ulaşılamadığından eser var olan haliyle incelenmiştir.

Eserin güftesi; Failatün/ Failatün/ Failün vezninde yazılmıştır.

Hüseyinî Şarkı Bir Dilberdir Beni Yakan

Usûl: Yürük Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Bir dil ber dir be ni ya kan Gur bet ol du

2.B

3.C

bi ze va tan Yar sem ti dir bi ze me kan

T1.D

Ah ku zum ah gö züm

11

sab re de mem gel

14

gel a man A man

17

za rif dos tum sev di ğim Gel a

20

man a man i ki ka şın

23 a ra sı na Ya pış tır sam mec nun ol sun

26 ol sun zer ni şan Bir dil ber dir

29 be ni ya kan gur bet ol du bi ze va tan

32 Yar sem ti dir bi ze me kan ah ku zum

36 ah gö züm sab re de mem

- 1.A Bir dilberdir beni yakan
 2.B Gurbet oldu bize vatan
 3.C Yar semtidir bize mekân
- Terennüm**
- T1.D Ah kuzum ah gözüm sabredemem
 1.A Gel gel aman zârif dostum sevdiğim
 2.B Gel gel aman iki kaşın ârasına
 3.C Yapıştıram mecnun olsun zernişan
- Bir dilberdir beni yakan
 Gurbet oldu bize vatan
 Yar semtidir bize mekân

Şekil 2. Hüseyin Şarkı “Bir Dilberdir Beni Yakan” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Bir dilberdir beni yakan
Gurbet oldu bize vatan
Yar semtidir bize mekân

8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Bir dilberdir beni yakan 1.A
Gurbet oldu bize vatan 2.B
Yar semtidir bize mekân 3.C

*Ah kuzum ah gözüm sabredemem T1.D
Gel gel aman zârif dostum sevdiğim
Gel gel aman iki kaşın ârâsına
Yapıştırsam mecnun olsun zernişan*

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
T1.D
1.A
2.B
3.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 6 adet edisyonuna ulaşılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar külliyyatına başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 3 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisi ile, 2. Mısra farklı söz ve notadan oluşan B ezgisiyle, 3. Mısra yine ilk iki mısradan

farklı bir söz ve ezgiyle bestelendiği için C ezgisindedir. Eserde 3 mısranın ardından farklı bir ezgi ve söz ile 4 mısralık uzun bir terennüm bağlantısı olduğu tespit edilmiştir. Bu 4 mısralık terennüm farklı bir ezgi ve güfte yapısında olduğundan dolayı T1.D ezgisi şeklinde yazılmıştır. Terennüm ardından tekrardan eserin ilk 3 mısrasının aynı ezgi ve sözlerinin esere eklendiği görülmektedir.

Tanbûri Mustafa Çavuş'un eserlerinde genellikle uzun terennümlere yer verdiği ve bu terennümleri nakarat anlayışıyla bestelediği tespit edilmiştir. Bestekârın eserlerinde bestelemiş olduğu uzun terennümlerinin, günümüz şarkı formundaki gibi bir nakarat anlayışıyla bestelediği düşünülmektedir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Uşşak Şarkı İndim Yarın Bahçesine

Usûl: Aksak

♩ = 120

Besteci: Tanburi Mustafa Çavuş

1.A

İn dim ya rin bah çe si ne ay va lık nar

4

lık a man a man ay va lık nar

6

2.B

lık - - - - - SAZ - - - - - Bir e lin de

8

do lu ba de bir e li yağ

10

lık a man a man bir e li yağ

12

3.C

lık - - - - - SAZ - - - - - Be ni yar dan a yı ran lar

15

bul ma sın sağ lık a man a man

17

T1.D

bul ma sın sağ lık - - - - - SAZ - - - - - Kal dır şı şe yi

20

dol dur ba de yi gül göğ sü nün

22 nün tû ne tak me nek şe yi a man a man

25 tak me nek şe yi yi

28 Aranağme

30

32

34

36

38

40

Girdim yarin bahçesine ayvalık narlık
 Bir elinde dolu bâde bir eli yağlık
 Beni yardan ayıranlar bulmasın sağlık

Terennüm

Kaldır şişeyi doldur bâdeyi
 Gül göğsünün üstüne tak menekşeyi

1.A
 2.B
 3.C
 T1.D

2

Şekil 3. Uşşak Şarkı “İndim Yârin Bahçesine” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Girdim yârin bahçesine ayvalık narlık
Bir elinde dolu bâde bir eli yağlık
Beni yârdan ayıranlar bulmasın sağlık

Eser 13'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Girdim yârin bahçesine ayvalık narlık 1.A
Bir elinde dolu bâde bir eli yağlık 2.B
Beni yârdan ayıranlar bulmasın sağlık 3.C

*Kaldır şişeyi doldur bâdeyi T1.D
Gül göğsünün üstüne tak menekşeyi*

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 3 mısralı olduğunun tespiti yapılmıştır. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı bir söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 3. Mısra ise ilk iki mısradan farklı söz ve ezgiyle bestelendiği için C ezgisiyle yazılmıştır. Eserde 3 mısranın hemen ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısının eklendiği

görülmektedir. Bestekârın eserleri arasında uzun terennüm yapılarını tercih etmesinin sebebi, şarkı formu bestelerindeki terennümlerini nakarat anlayışıyla bestelemiş olduğunun bir göstergesidir. Eserindeki bu terennümler ilk 3 mısradan farklı bir ezgi ve söz yapısından olduğundan dolayı, 1. Terennüm olduğunu belli etmesi açısından T1. şeklinde yazılmış, ezgisi de D ezgisindedir.

Eser hece vezninin 13'lü kalıbıyla yazılmıştır.

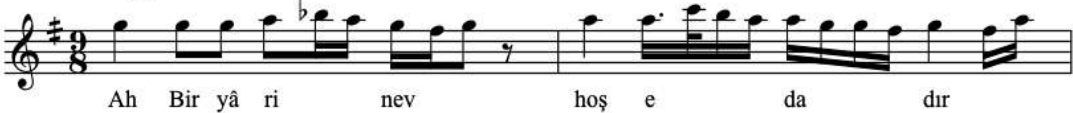

Mahur Şarkı Bir Yâr-i Nev Hoş-Edâdır

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ah Bir yâ ri nev hoş e da dır

2.B

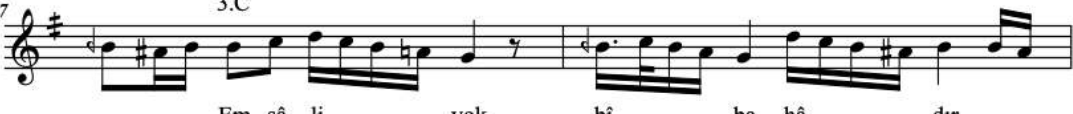
Et va rı na can fe da dır

1. 2.

can fe dâ dır can fe dâ dır

3.C

Em sâ li yok bî ba hâ dır

4.D

Et vâ rı na can fe dâ dır

Bir yâr-i nev hoş-edâdır
Etvarına can fedâdır
Emsâli yok bî-bahâdır
Etvârına can fedâdır

1.A
2.B+2.B'
3.C
4/2.D+4/2.D'

Şekil 4. Mahur Şarkı “Bir Yâr-i Nev Hoş-Edâdır” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Bir yâr-i nev hoş- edâdır

Etvarına can fedadır

Emsali yok bî-bahâdır

Etvârına can fedadır

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Bir yâr-i nev hoş- edâdır 1.A

Etvarına can fedadır 2.B+2.B'

Emsali yok bî-bahâdır 3.C

Etvârına can fedadır 4/2.D+ 4.2/D'

Eserin formülü:

1.A

2.B+2.B'

3.C

4/2.D+ 4.2.D'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş kullanılan nota nüshasıyla aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı ve terennümsüz bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle, ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgiden oluştuğu için B ezgi cümlesiyle yazılmıştır ve aynı söz ve ezgiyle kendini tekrar etmiştir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgide olduğu için C ezgi cümlesiyle yazılmıştır. 4. Mısranın sözleri 2. Mısra sözleriyle aynıdır. Eser içerisinde sözlerinin aynı olduğuna dair gösterilmesi için sözleri 4/2 şeklinde yazılmıştır. 4/2 ifadesindeki yazım şekli 4.

Mısranın sözleri 2. Mısranın sözleriyle aynı demektir. 4. Mısranın ezgisi farklı yapıda olduğu için D ezgisinde yazılmıştır.

Bu eserin yapısının günümüz şarkı formunun zemin, nakarat, meyan, nakarat anlayışına benzer olduğu görülmektedir. Eser terennümsüz bestelenmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Sabâ Şarkı Lofca'nın Üstünde Kuyu Beyim Aman

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A' 1.

Lof ca nın üs tün de ku yu be yim a man a man

2. 2.B

a man Ku yu dan çe ker ler su yu

3.C

Lof ca lı nın es ki de hu yu ca nım Lof

4.D T1.E

Ca lı lof ca lı Dol dur gül lü gül lü fin ca

14

nı al da gel be yim pa şam lof ca lı saz..

17

Aranağme..

20

1.A		
1.A'	Lofca'nın üstünde kuyu	Terennüm
2.B	Kuyudan çekerler suyu	<i>Doldur güllü güllü fincanı</i>
3.C	Lofcalı'nın eski de huyu	<i>Al da gel beyim paşam lofca'lı</i>
4.D	Canım lofcalı lofcalı	
T1.E		

Şekil 5. Sabâ Şarkı “Lofca’nın Üstünde Kuyu” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Lofca'nın üstünde kuyu
Kuyudan çekerler suyu
Lofcalı'nın eski'de huyu
Canım lofcalı lofcalı

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Lofca'nın üstünde kuyu 1.A+1.A'
Kuyudan çekerler suyu 2.B
Lofcalı'nın eski'de huyu 3.C
Canım lofcalı lofcalı 4.D

*Doldur güllü güllü fincanı T1.E
Al da gel beyim paşam lofca'lı*

Eserin formülü:

1.A+1.A'
2.B
3.C
4.D
T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. Ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgiden oluştuğu için B ezgi cümlesiyle, 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgide olduğu için C ezgi cümlesiyle, 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiği için D ezgi cümlesiyle yazılmıştır. Eserde 4 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısına yer verildiği görülmektedir. Terennümünün 1. Terennüm olduğunu ifade eden T1 harf ve rakamına, hangi ezgi cümlesine ait olduğunu gösteren E harfi eklenerek terennüm kısmı T1.E ezgi cümlesiyle ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Hüzzam Şarkı

Çıkayım Gideyim Dağlar Başına

Usûl: Aksak

Besteci: Tanburî Mustafa Çavuş

1.A

Çı ka yım ği de yim a man dağ lar ba şı na

5 1.A'

Çı ka yım ği de yim a man dağ lar

8 2.B

ba şı na De ğir men ler dön sün

11 3.A

çeş mim ya şı la a man Da ha

14

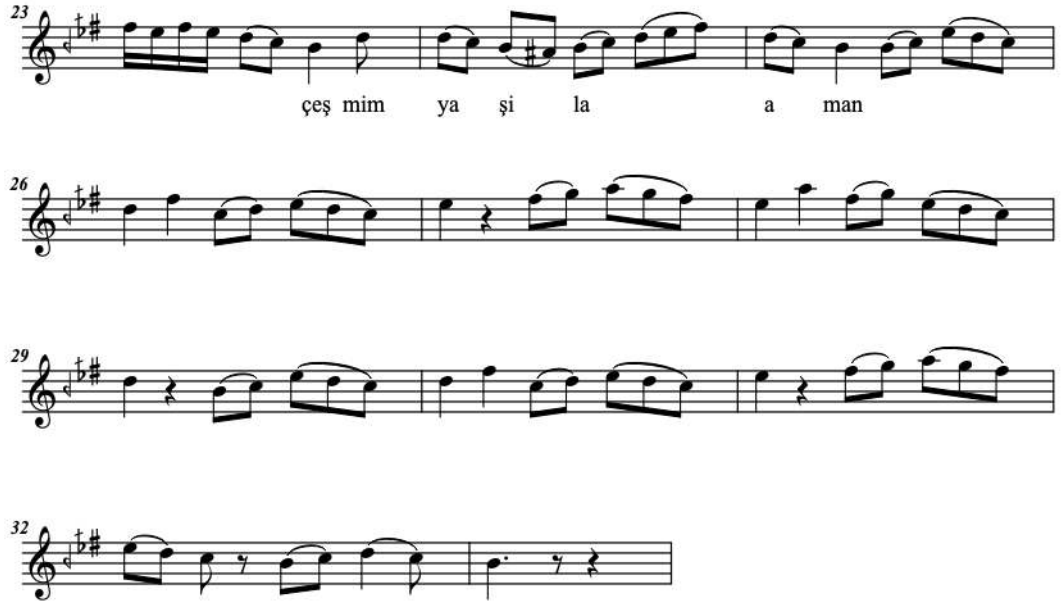
ne ler ge lir ge çer ga rib ba şı ma

17 3.A'

Da ha ne ler ge lir ge çer ga rib

20 4.B

ba şı ma De ğir men ler dön sün

1.A+1.A'	Çıkayım gideyim dağlar başına
2.B	Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla
3.A+3.A'	Daha neler gelir geçer garib başıma
4.B	Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla

Şekil 6. Hüzûm Şarkı “Çıkayım Gideyim Dağlar Başına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Çıkayım gideyim dağlar başına
Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla
Daha neler gelir geçer garib başıma
Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güftesi dağılımı:

Çıkayım gideyim dağlar başına 1.A+1.A'
Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla 2.B
Daha neler gelir geçer garib başıma 3.A+3.A'
Değirmenler dönsün çeşmim yaşıla 4.B

Eserin formülü:

1.A+1.A'
2.B
3.A+3.A'
4.B

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş kullanılan nota nüshasıyla aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı ve terennümsüz bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle kendini tekrar etmektedir, ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgiden oluştuğu için B ezgi cümlesiyle, 3. Mısra farklı söz ve ilk mısra ile aynı ezgi cümlesinde olduğu için A ezgi cümlesiyle yazılmıştır ve yine ilk mısradaki olduğu gibi kendini tekrar eden bir yapıdadır. 4. Mısra farklı söz ve 2. Mısranın ezgi

cümlesiyle aynı yapıda olduğu için B ezgisindedir ve kendini tekrar etmektedir. Eserin 4 mısralı ve terennümsüz bir yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı
A Kız Nedir Bu Güzellik

Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

A kız ne dir bu gü zel lik hep

6

sen de Aş kın

10

i le mest ol muş tum gül

14

şen de

17

de Sır ma

21

lı za ra fet feyz ey

25

4.D

le Be yaz fe se baş bağ

30 la yan gül pem

33 be Dün ya do lu T1.E

37 gü zel ol sa hep be nim ol sa

41 yi ne göy nüm yar sen de dir

46

50

53

- 1.A A kız nedir bu güzellik hep sende
 2.B+2.B' Aşkın ile mest olmuşum gülşende
 3.C Sıma saçlı zerâfeti feyz eyle
 4.D Beyaz fese baş bağlayan gül pembe
 T1.E

Terennüm

*Dünya dolu güzel olsa hep benim olsa
 Yine göynüm yâr sendedir*

2

Şekil 7. İsfahan Şarkı “A Kız Nedir Bu Güzellik” adlı eserin notası–güftesi
 (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

A kız nedir bu güzellik hep sende
Aşkın ile mest olmuşum hep gülşen de
Sırma saçlı zerâfeti feyz eyle
Beyaz fese baş bağlayan gül pembe

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

A kız nedir bu güzellik hep sende 1.A
Aşkın ile mest olmuşum hep gülşen de 2.B+ 2.B'
Sırma saçlı zerâfeti feyz eyle 3.C
Beyaz fese baş bağlayan gül pembe 4.D

Dünya dolu güzel olsa hep benim olsa T1.E

Yine göynüm yâr sendedir

Eserin formülü:

1.A
2.B+2.B'
3.C
4.D
T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisi cümlesiyle, ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgiden oluşan, kendini tekrar eden B ezgi cümlesiyle, 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinden oluştuğu için C ezgi cümlesiyle, 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgiden oluştuğu için D ezgisi cümlesindedir.

Eser terennümlü bir yapıdadır. 4 mısranın ardından, 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı ile bestelendiği görülmektedir. Terennümü ilk 4 mısradan farklı bir ezgi ve söz yapısında olduğu için ve kaçınıcı terennüm olduğunu da ifade etmesi sebebiyle T1. Harf ve rakamıyla gösterilmektedir. T1. ifadesinin hangi ezgi yapısında olduğunu göstermesi için, T1. yanına E harfi yazılarak terennümünün E ezgisi cümle yapısında olduğu belirtilmiştir. 1. Terennüm E ezgisiyle bestelenmiştir şeklini ifade eden T1.E şeklinde olan terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Gerdaniye Buselik Şarkı Garip Gönlüm

Usûl: Devr-i Revân

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ga rip gö n lü

6

m mah zu n yi ne

11

2.B

Ba na ci

16

ha n ha ram yi

21

3.C

ne ah Kal bi m de

27

ki giz li ya

34

4.B

ri m Göz den ni

39 han ol du

44 yi ne ah Bir ah T1.D

50 e der

55 sem de ru n de

60 n gü zel se ni

67 ya ka rım ben vay

72

- 1.A Garip gönlüm mahzun yine
 2.B Bana cihan haram yine
 3.C Kalbimdeki gizli yarım
 4.B Gözden nihan oldu yine
 T1.D

Terennüm

*Bir ah edersem derundan
 Güzel seni yakarım ben vay*

Şekil 8. Gerdaniye Buselik Şarkı “Garip Gönlüm Mahzun Yine” adlı eserin notası-
 güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Garip gönlüm mahzun yine
Bana cihan haram yine
Kalbimdeki gizli y r m
Gözden nihan oldu yine

Eser 8'li hece  l s y yle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Garip gönlüm mahzun yine 1.A
Bana cihan haram yine 2.B
Kalbimdeki gizli y r m 3.C
Gözden nihan oldu yine 4.B

Bir ah edersem derundan T1.D

Güzel seni yakarım ben vay

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.B
T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi ‘‘Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi K llyatı’’, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 1 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi K llyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte k llyatı ve Dr. Suphi Ezgi ‘‘Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi K llyatına’’ başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 3. Mısra ise ilk iki mısradan farklı söz ve ezgiyle bestelendiği için C ezgisiyle, 4. Mısra ikinci mısranın ezgisiyle aynı ezgi cümlesinde bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir. Eser terennümlü bir yapıdadır. 4 Mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısıyla karşımıza çıkmaktadır. Terennümü ilk 4 mısranın ezgisinden farklı bir ezgi yapısında bestelendiği için, D ezgi cümlesiyle yazılmıştır. Terennümünün kaçınıcı terennüm ve hangi ezgi cümlesinde olduğunu ifade etmesi sebebiyle eserdeki terennüm yapısı T1.D şeklinde belirtilmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Bayati Şarkı Bir Rum Dilbere Oldum Mübtelâ

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Ah bir rum dil be re ol dum

3 2.B

müb te la Sır ma saç lı

5

göz le ri ga yet le e lâ

7 2.C

Sır ma saç lı göz le ri ga

9

yet le e la (Saz..)

11 3.D

Mis li ni sey ri den var i se sa la a man

14 3.D

a man Mis li m sey ri den var i

16 se sa la a man a man O gü zel dil

18 ber im ga yet le müm taz A man a

20 man yak dı be ni o şı ve i

22 le bu naz

25

28

30

1.A+1.A' Ah bir rum dilbere oldum mübtelâ
 2.B+2.C Sıma saçlı gözleri gayetle ela
 3.D+3.D Mislini seyreden varsa, salâ aman
 4.E O güzel dilberim gayetle mümtaz
 T1.F **Terennüm**
 Aman aman yakdı beni o şive ile bu naz aman

Şekil 9. Bayati Şarkı “Bir Rum Dilbere Oldum Mübtelâ” adlı eserin notası-güftesi
 (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Ah bir Rum dilbere oldum müptelâ
Sırma saçlı gözleri gayetle elâ
Mislini seyreden varsa, salâ aman
O güzel dilberim gayetle mümtaz

Eser 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Ah bir rum dilbere oldum müptelâ 1.A+1.A’
Sırma saçlı gözleri gayetle elâ 2.B+2.C
Mislini seyreden varsa, salâ aman 3.D+3.D
O güzel dilberim gayetle mümtaz 4.E

Aman aman yakdı beni o şive ile bu naz aman T1.F

Eserin formülü:

1.A+1.A’
2.B+2.C
3.D+3.D
4.E
T1.F

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 4 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra kendini tekrar eden A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B

ezgisindedir. 2. Mısra kendini tekrar ederken farklı bir ezgi cümlesiyle bestelendiğiden dolayı C ezgisiyle yazılmıştır. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı bir ezgi cümlesiyle bestelendiği ve kendini tekrar ettiği için D ezgi cümlesiyle yazılmıştır. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı bir ezgi cümlesine sahip olduğu için E harfiyle gösterilmiştir. 4 mısranın hemen ardından esere 1 mısralık terennüm yapısı eklendiği görülmektedir. Bu terennüm yapısı ilk dört mısradan farklı bir ezgi cümlesinde olduğu için T1.F şeklinde ifade edilmiştir. Eserdeki 1. Terennüm F ezgi cümlesiyle bestelenmiştir şeklinde ifade edilmektedir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı Sırma Saçları Perişan

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ah sır ma saç la rı pe ri şan

2.B

Tav rı e da sı dil si

3.C

tan a ca nım Mun ta zır dır

4.D

ûf ta de gân A şı kam hay

5.B

li ze man dır Rah mey le ha

2/5.B' Tav rı e da

11

lim ya man dır hey hey hey ey

sı dil si tan 1 a câ nım

1.A	Sırma saçları perişan
2.B	Tavri edası dilsitan (A cânım)
3.C	Muntazirdir üftâdegân
4.D	Aşıkam hayli zemandır
5.B+2/5.B'	Rahmeyle halim yamandır hey hey hey

Şekil 10. Isfahan Şarkı “Sırma Saçları Perişan” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Sırma saçları perişan
Tavrı edası dilsitan (A canım)
Müntazirdir üftâdegân
Aşıkâm hayli zemandır
Rahmeyle halim yamandır hey hey hey

Eser 8’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Sırma saçları perişan 1.A
Tavrı edası dilsitan (A canım) 2.B
Müntazirdir üftâdegân 3.C
Aşıkâm hayli zemandır 4.D
Rahmeyle halim yamandır hey hey hey 5.B+2/5.B

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.D
5.B+2/5.B

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 2 edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 5 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra ilk mısradan farklı söz ve ezgi yapısında olduğu için B ezgisiyle, 3. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olduğundan dolayı C ezgisiyle, 4. Mısra ilk üç mısradan farklı ezgi ve söz yapısından olduğundan dolayı D ezgisiyle, 5. Mısra 2. Mısrayla aynı ezgi cümlesine sahip olduğu için 2/5 B ezgisi olarak ifade edilir. Bu yazım şekli 2. Ve 5. Mısranın aynı sözlere sahip olduğunun ifadesidir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Sabâ Şarkı Bir Esmere Gönül Verdim

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Bir es me re a man a man gö nül ver dim

3 1.A'

Bir es me re a man a man gö nül ver dim

5 2.B

Fi râ kîy le art tı der

7

dim a man a man SAZ...

9 3.A

Be nim o lur di ye sev dim

11 3.A'

Be nim o lur di ye sev dim

13 4.C 5.D

Ya na ğı gül sa çı sün bül A şı kı çok

16 şûh le ven dim a man a

18 man SAZ....

21

23

24 T1.E Gel ağ lat ma a man a

26 man zül fû ke men dim gel a

28 1. man 2. man SON

1.A	Bir esmere gönül verdim
1.A'	Firâkiyle arttı derdim
2.B	Benim olur diye sevdim
3.A	Yanağı gül saçı sünbül
3.A'	Âşıkı çok şûh levendim
4.C	Terennüm
5.D	Gel ağlatma zülfü kemendim
T1.E	

2

Şekil 11. Sabâ Şarkı “Bir Esmere Gönül Verdim” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Bir esmere gönül verdim
Firâkiyle arttı derdim
Benim olur diye sevdim
Yanağı gül saçı sünbül
Aşıkı çok şuh levendim

Şu cihanda güzel çoktur
Senden gayri dostum yoktur
Al yanağın bana öptür
Yanağı gül, saçı sünbül
Aşığı çok şuh levendim

Bir kere yüzüme baktı
Beni âteşleri yaktı
Aklımı aldı bıraktı
Yanağı gül, saçı sünbül
Âşığı çok şuh levendim

Yanağında bir gül gördüm
Benim olur diye sevdim
Tanburi nedir bu derdim
Âşığı çok şuh levendim

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Bir esmere gönül verdim 1.A'
Firâkiyle arttı derdim 2.B
Benim olur diye sevdim 3.A'
Yanağı gül saçı sünbül 4.C
Aşıkı çok şuh levendim 5.D

Gel ağlama zülfü kemendim T1.E

Eserin formülü:

1.A

1.A'

2.B

3.A

3.A'

4.C

5.D

T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 7 edisyonuna ulaşılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda yer aldığından, Suphi Ezgi edisyonuna bağlı kalınarak notaya alınmıştır. Eser Suphi Ezgi edisyonunda 8 mısralı şekilde notaya alınmıştır.

Mehmet Turan Yarar güfte arşivinde ise 20 mısralı olarak kaydedilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 5 mısralı olduğu görülmektedir. Muhammes (5 mısralı) bir güfte yapısında olan eserin Suphi Ezgi edisyonunda olduğu şekliyle 5 mısrası yazılmıştır. 1.Mısra kendini tekrar ederek A ezgisiyle, 2.mısra ilk mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 3. Mısra kendini tekrar etmiştir ve 1. Mısrayla aynı ezgi yapısında A ezgi cümlesiyle yazıldığı görülmektedir. 4.Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi yapısı olan C ezgi cümlesiyle, 5. Mısra ilk dört mısradan farklı olan D ezgi cümlesiyle yazılmıştır.

Eserde 5 Mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Eserin terennümü ilk 5 mısradan farklı bir ezgi yapısı olan E ezgi cümlesiyle yazılmıştır. T1.E ifadesiyle 1. Terennümün E ezgisiyle yazıldığını ifade edilmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

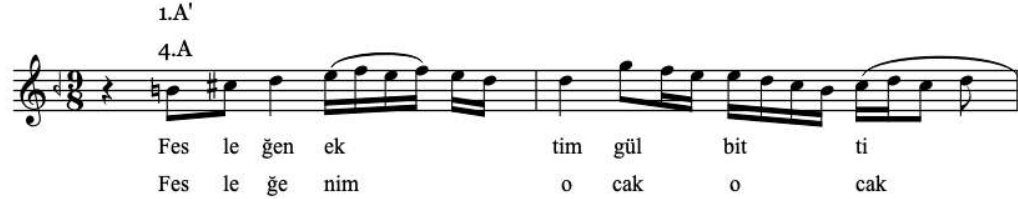
İsfahan Şarkı

Fesleğen Ektim Gül Bitti

Usûl: Aksak

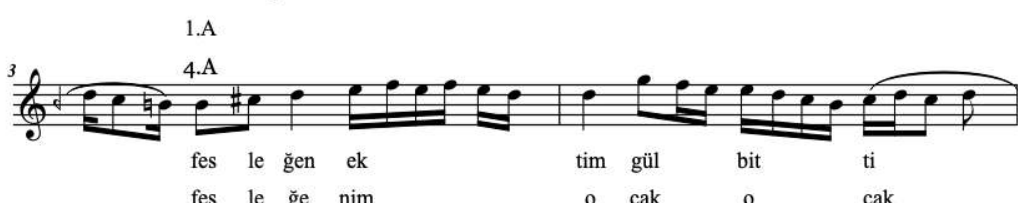
Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'
4.A

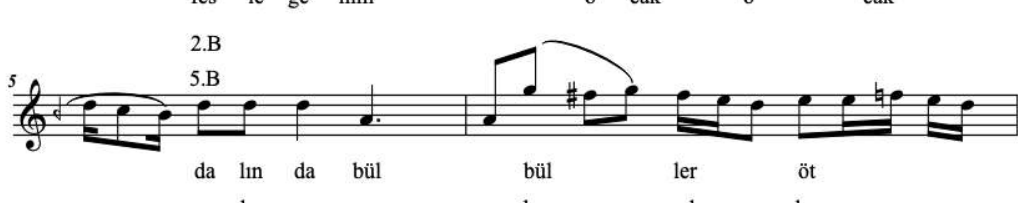
Fes le ğen ek tim gül bit ti
Fes le ğe nim o cak o cak

1.A
4.A

fes le ğen ek tim gül bit ti
fes le ğe nim o cak o cak

2.B
5.B

da lın da bül bül ler öt
ne ka çar sın bu cak bu

3.C
6.C

tü cak
öt me bül bül
ge le cek sen

3.C'
6.C'

ya rim git ti
na zı bı rak

öt me bül bül
ge le cek sen

T1.D

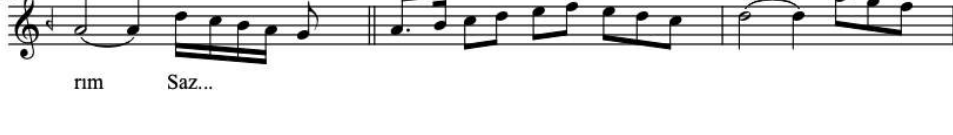
11

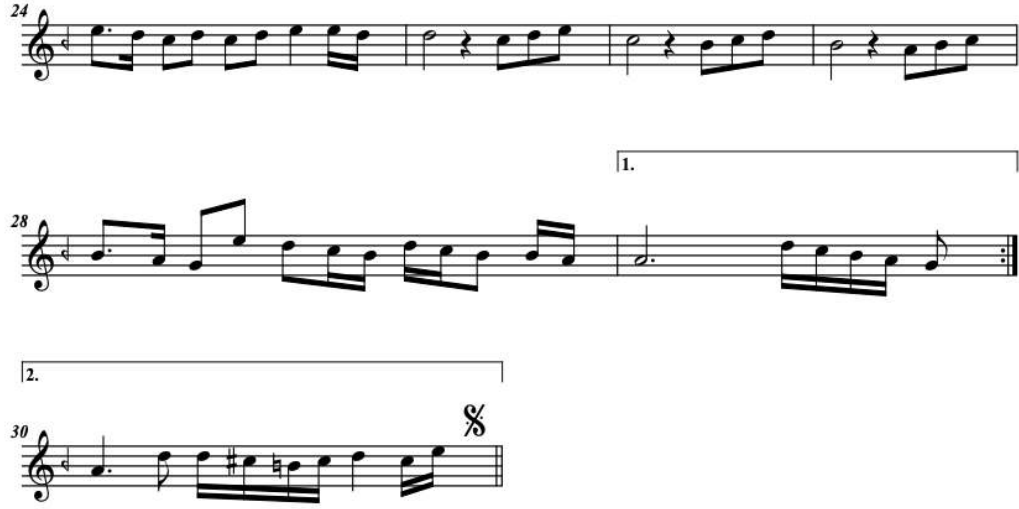
13

15

17

19

21

1.A+1.A'+2.B+3.C+3.C'+T1.D
4.A+4.A'+5.B+6.C+6.C'+T1.D

Fesleğen ektim gül bitti
Dalında bülbüller öttü
Ötme bülbül yarım gitti

Terennüm

Ben dertliyim aman aman
Ben dertliyim kan ağlarım
Ben dertliyim kan ağlarım
Kareler bağlar ağlarım

Fesleğenim ocak ocak
Ne kaçarsın bucak bucak
Geleceksen nazı bırak

Terennüm

Ben dertliyim aman aman
Ben dertliyim kan ağlarım
Ben dertliyim kan ağlarım
Kareler bağlar ağlarım

Şekil 12. İsfahan Şarkı “Fesleğen Ektim Gül Bitti” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Fesleğen ekim gül bitti
Dalında bülbüller öttü
Ötme bülbül yârim gitti
Fesleğenim ocak ocak
Ne kaçarsın bucak bucak
Geleceksen nazı bırak

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Fesleğen ekim gül bitti 1.A'
Dalında bülbüller öttü 2.B
Ötme bülbül yârim gitti 3.C'
Fesleğenim ocak ocak 4.A'
Ne kaçarsın bucak bucak 5.B
Geleceksen nazı bırak 6.C'

Ben dertliyim aman aman T1.D'

Ben dertliyim kan ağlarım

Ben dertliyim kan ağlarım

Kareler bağlar ağlarım

Eserin formülü:

1.A'
2.B
3.C'
4.A'
5.B
6.C'
T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 9 adet edisyonuna ulaşılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, kullanılan nota nüshasıyla aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 6 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir, aynı ezgiyle kendini tekrar etmektedir. 2.Mısra farklı ezgi ve sözle bestelendiği için B ezgisiyle, 3.Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi yapısıyla bestelendiği için C ezgisindedir. Aynı ezgi yapısıyla kendisini tekrar ettiği görülmektedir. Eserin içerisinde 3 mısranın ardından 4 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısının 1. Terennümü olduğunu ifade etmesi sebebiyle terennümlü kısmına T1. denmektedir. Bu terennüm ilk 3 mısradan farklı bir ezgi cümlesinde olduğu için, T1.D ezgisi olarak yazılmıştır. 4. Mısra 1. Mısrayla aynı ezgi yapısında bestelendiğinden dolayı A ezgisindedir. Ve yine kendi içinde tekrarı vardır. 5. Mısrada ikinci mısrayla aynı ezgi yapısında olduğu için B ezgisiyle yazılmıştır. 6. Mısrada üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısına sahip olduğundan dolayı C ezgisiyle yazılmıştır. Üçüncü mısrada olduğu gibi 6. Mısrada kendi içinde tekrar etmektedir. 6 Mısranın ardından yine 4 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. 3. Mısranın ardındaki terennümde olduğu gibi 6. Mısranın sonundaki terennümde T1.D ezgisiyle aynı ezgi yapısına sahiptir ve T1.D ifadesiyle yazılmıştır.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Neva Şarkı Muntazırım Teşrifine

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Mun ta zı rım teş ri fi ne
3.A Fer yad e dip yan dı bül bül
5.A Dil ber le rin re vi şi ne

3

Ref tar i le re vi şi ne a man a man
Na zar ın da bir ta ze gül a man a man
Ze ra fet le ge li şi ne a man a man

6

1.A'

Mun ta zı rım teş ri fi ne faf tar i le
3.A' Fer yad e dip yan dı bül bül na zar ın da
5.A' Dil ber le rin re vi şi ne ze ra fet le

9

re vi şi ne a man a man
bir ta ze gül a man a man
ge 2.B li şi ne a man a man

11

Bir ben mi yim â şık o lan
4.B Se ni se ven â şık la rın
6.B Ka pı lır sın sen tan bû ri

13

Bül bül â şık gü lü şü ne a man a man
Gel e fen dim ka de ri ni bil a man a man
Yal var ya kar düş pe şi ne a man a man

16 T1.C

Yar a man â fe ti dev

T1.C Yar a man â fe ti dev

T1.C Yar a man â fe ti dev

18

ran a man a man yak ma has ret

ran a man a man yak ma has ret

ran a man a man yak ma has ret

20

a te şî ne

a te şî ne

a te şî ne

23

1.

2.

26

Muntazırım teşrifine
Reftar ile revîşine
Bir ben miyim aşık olan
Bülbül aşık gülüşüne

Terennüm

Yar amân âfet-i devrân
Yakma hasret âteşini

Feryad edip yandı bülbül
Nazarında bir tâze gül
Seni seven âşıkların
Gel efendim kaderini bil

Terennüm

Yar amân âfet-i devrân
Yakma hasret âteşini

Dilberlerin revîşine
Zerafetle gelişine
Kapılırsın sen tanbûri
Yalvar yakar düş peşine

Terennüm

Yar amân âfet-i devrân
Yakma hasret âteşini

1.A+1.A'+2.B+T1.C
3.A+3.A'+4.B+T1.C
5.A+5.A'+6.B+T1.C

Şekil 13. Neva Şarkı “Muntazırım Teşrifine” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Muntazırım teşrifine
Reftar ile revîşine
Bir ben miyim aşık olan
Bülbül âşık gülüşüne

Feryad edip yandı bülbül
Nazarında bir tâze gül
Seni seven âşıkların
Gel efendim kaderini bil

Dilberlerin revîşine
Zerâfetle gelişine
Kapılırsın sen tanbûri
Yalvar yakar düş peşine

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Muntazırım teşrifine 1.A'
Reftar ile revîşine
Bir ben miyim aşık olan 2.B'
Bülbül âşık gülüşüne

Feryad edip yandı bülbül 3.A'
Nazarında bir tâze gül
Seni seven âşıkların 4.B
Gel efendim kaderini bil

Dilberlerin revîşine 5.A'
Zerâfetle gelişine
Kapılırsın sen tanbûri 6.B
Yalvar yakar düş peşine

Yar aman âfet-i devran T1.C'

Yakma hasret âteşini

Eserin formülü:

1.A'
2.B'
3.A'
4.B
5.A'
6.B
T1.C'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve 4 adet edisyonuna ulaşılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, kullanılan nota nüshasıyla aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 6 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra kendini tekrar eden A ezgisindedir, ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 2. Mısra B ezgisiyle yazılmıştır. İlk iki mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı da 1. Terennüm olduğunu gösteren T1. Şeklinde ve farklı ezgi yapısında olduğu içinde C ezgisiyle yazılmıştır T1.C şeklinde ifade edilmiştir. 3.Mısra ilk mısradaki gibi aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı A ezgisindedir ve kendini tekrar etmektedir. Ardından 4. Mısra 2. Mısra ile aynı ezgi yapısına sahip olduğundan dolayı B ezgisiyle yazılmıştır. Tekrardan aynı terennüm ile T1.C ezgisiyle terennümlü kısım gösterilmiştir. 5. Mısra ilk mısradaki gibi A ezgisiyle yazılmıştır ve kendini tekrar etmektedir. Ardından 6. Mısra 2. Mısra olduğu gibi B ezgisiyle karşımıza çıkmaktadır. 6. Mısranın ardından yine aynı terennüm yapısı görülmektedir.

Aynı ezgi cümlesi ve mısra sayısıyla T1.C ezgisiyle terennüm yapısı ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı
Safa Geldin Efendim Sen Dağı Sinem Oldu Ruşen

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Sa fa gel din e fen dim sen
3.A' Hüs nün gi bi ba ğı i rem
5.A' A şık mı sın Tam bu ri sen

da ğı si nem ol du rû
bu lun maz ki gö nül ve
gör ken di ni had din bil

1. 2.
şen a man a man şen a man a man
rem
sen

2.B
Fe lek ten bir ay gün doğ du Nûr i le yar
4.B Şe ref bur cu a çı lır sa Ma hi tâp ta
6.B A çı lır sa gül ce ma lin Ni ce o lur

10 T1.C
dol du gül şen Gel şad ol sun bül bül le ri
bel ki gö rem T1.C Gel şad ol sun bül bül le ri
ha li gör sen T1.C Gel şad ol sun bül bül le ri

13
Se ve riz biz dil ber le ri a man a man
Se ve riz biz dil 1 ber le ri a man a man
Se ve riz biz dil ber le ri a man a man

16

yak ma ca nım be ğen mez sen
yak ma ca nım be ğen mez sen
yak ma ca nım be ğen mez sen

18

dil de ca nım e fen dim sin
dil de ca nım e fen dim sin
dil de ca nım e fen dim sin

21

24

27

Safa geldin efendim sen dağı sinem oldu rûşen
Felekten ay gün doğdu nur ile yar doldu gülşen
Hüsnün gibi bağı irem bulunmaz ki gönül verem
Şeref burcu açılırsa mahitapta belki görem
Aşık mısın tambûri sen gör kendini haddin bilsen
Açılırsa gül cemalin nice olur hali görsen

Terennüm

*Gel şad olsun bülbülleri severiz biz dilberleri aman aman
Yakma canım beğenmezsen dilde canım efendim sen*

1.A+1.A+2.B+T1.C
3.A+3.A+4.B+T1.C
5.A+5.A+6.B+T1.C

Şekil 14. İsfahan Şarkı “Safa Geldin Efendim Sen Dağı Sinem Oldu Rûşen” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Safa geldin efendim sen dağı oldu rûşen
Felekten ay gün doğdu nur ile yâr doldu gülşen
Hüsnün gibi bağı irem bulunmaz ki gönül veren
Şeref burcu açılırsa mahitapta belki görem
Aşık mısın tamburi sen gör kendini haddin bilsen
Açılırsa gül cemalin nice olur hali görsen

Eser 8’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Safa geldin efendim sen dağı oldu rûşen 1.A’
Felekten ay gün doğdu nur ile yâr doldu gülşen 2.B
Hüsnün gibi bağı irem bulunmaz ki gönül veren 3.A’
Şeref burcu açılırsa mahitapta belki görem 4.B
Aşık mısın tamburi sen gör kendini haddin bilsen 5.A’
Açılırsa gül cemalin nice olur hali görsen 6.B

Gel şad olsun bülbülleri severiz biz dilberleri aman aman T1.C

Yakma canım beğenmezsen dilde canım efendim sen

Eserin formülü:

1.A’
2.B
3.A’
4.B
5.A’
6.B
T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 2

edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 6 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra kendini tekrar eden A ezgisindedir, ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 2. Mısra B ezgisindedir. İlk iki mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı da 1. Terennüm olduğunu gösteren T1. Şeklinde ve farklı ezgi yapısında olduğunu göstermesi sebebiyle C ezgisiyle yazılmıştır. Bu terennüm yapısı T1.C şeklinde ifade edilmiştir. 3. Mısra ilk mısrada olduğu gibi aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı, A ezgi cümlesiyle yazılmıştır ve kendini tekrar etmektedir. Ardından 4. Mısra 2. Mısra ile aynı ezgi yapısına ait olduğundan dolayı B ezgisindedir. Tekrardan aynı terennüm ile T1.C ezgisiyle terennümlü kısım gösterilmiştir. 5. Mısra ilk mısrayla aynı olan A ezgi cümlesiyle yazılmıştır ve kendini tekrar etmektedir. Ardından 6. Mısra 2. Mısra da olduğu gibi B ezgisiyle karşımıza çıkmaktadır. 6. Mısranın ardından yine aynı terennüm yapısı görülmektedir. Aynı ezgi cümlesi ve mısra sayısı ile T1.C ezgisiyle terennüm yapısı ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 16'lı kalıbıyla yazılmıştır.

Hüzzam Şarkı Sevdim Yine Bir Âfet Gibi Yâr

Usûl: Aksak+Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Sev dim yi ne bir
3.A' Da nıl ma ba na dil
5.A' Gör mez sem e ğer

2.B'

a fet gi bi yar Çeş mi
sev di se ni 4.B' Aşk a
bir dem yü zü nü 6.B' O lur

6

si ye hi ey ler
te şi dir ey ler
bu ci han hep ba

1. 2.

8

di le kâr SAZ... di le kâr
di le kâr di le kâr
şı ma dar şı ma dar

T1.C

10

A man A man Ben sab re de

1. 2.

1.A	3.A	5.A	Sevdim yine bir âfet gibi yâr
2.B	4.B	6.B	Çeşm-i siyehi eyler dile kâr
1.A'	3.A'	5.A'	Darılma bana dil sevdi seni
2.B'	4.B'	6.B'	Aşk âteşidir eyler dile kâr
T1.C	T1.C	T1.C	Görmezsem eğer bir dem yüzünü
			Olur bu cihân hep başıma dar

Terennüm

*Aman aman ben sabredemem
Rahmeyle bana ey cilveli yâr*

Şekil 15. Hüzûm Şarkı “Sevdim Yine Bir Âfet Gibi Yâr” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Sevdim yine bir afet gibi yâr
Çeşm-i siyehi eyler dile kâr
Darılma bana dil sevdi seni
Aşk ateşidir eyler dile kâr
Görmezsem eğer bir dem yüzünü
Olur bu cihan hep başıma dar

Eser 10'lu hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Sevdim yine bir afet gibi yâr 1.A'
Çeşm-i siyehi eyler dile kâr 2.B'
Darılma bana dil sevdi seni 3.A'
Aşk ateşidir eyler dile kâr4.B'
Görmezsem eğer bir dem yüzünü 5.A'
Olur bu cihan hep başıma dar 6.B'

Aman aman ben sabredemem T1.C

Rahmeyle bana ey cilveli yâr

Eserin formülü:

1.A 3.A 5.A
2.B. 4.B 6.B
1.A' 3.A' 5.A'
2.B'. 4.B' 6.B'
T1.C. T1.C T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı", Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 7 edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 6 mısralı bir yapıda olduğunun tespiti yapılmıştır. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle karşımıza çıkmaktadır. Ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 1. Ve 2. Mısra aynı şekilde kendini tekrar etmektedir. Ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. olarak yazılmıştır, ezgisinde farklı bir ezgi motifinde olduğunu ifade etmesi açısından C ezgi yapıyla yazılmıştır. 3. Mısra ilk mısradaki olduğu gibi A ezgi cümlesiyle karşımıza çıkmaktadır. Ardından 4. Mısra ikinci mısradaki gibi aynı söz ve ezgi cümlesine sahip olduğu için B ezgisindedir. 3. Ve 4. Mısra aynı şekilde kendini tekrar etmektedir. Ardından aynı söz ve ezgi cümlesiyle 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. olarak yazılmış, ezgisinde farklı bir ezgi motifinde olduğunu ifade etmesi açısından C ezgi yapıyla yazılmıştır. 5. Mısra ilk mısra ve üçüncü mısradaki olduğu gibi A ezgi cümlesiyle karşımıza çıkmaktadır. Ardından 6. Mısra ikinci ve dördüncü mısradaki gibi aynı söz ve ezgi cümlesine sahip olduğu için B ezgi yapıyla yazılmıştır. 5. Ve 6. Mısra aynı şekilde kendini tekrar etmektedir. Ardından aynı söz ve ezgi cümlesiyle 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. olarak yazılmıştır, ezgisinde farklı bir ezgi motifinde olduğunu ifade etmesi açısından C ezgisindedir.

Eser hece vezninin 10’lu kalıbıyla yazılmıştır.

Arazbâr Şarkı El Çekeli Zülf-i Yârdan

Usûl: Sofyan

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A El çe ke li zül fi yâr dan 2.B E le mim var

5.A Be nim ol di de si pür hun 6.B A te şin le

4 a hü zar dan ci ğe rim hun

3.C Ah A cep kim ler le yâr ol du

7.C Ko de sin ler ba na mec nun

4.D Dün ya ba na ha ram ol du

8.D Bil sen yâr im ne hal ol du

T1.B Ben ay rıl mam e fen dim

T1.B Ben ay rıl mam e fen dim

12 den a man Son

den a man

1.A	5.A	El çekeli zülf-i yârdan
2.B	6.B	Elemin var ah-ü zârdan
3.C	7.C	Acep kimlerle yâr oldu
4.D	8.D	Dünyâ bana harâm oldu
T1.B	T1.B	Terennüm

Ben ayrılmam efendimden aman

Şekil 16. Arazbâr Şarkı “El Çekeli Zülf-i Yârdan” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

El çekeli zülf-i yârdan
Elemin var ah-ü zârdan
Acep kimlerle yâr oldu
Dünyâ bana harâm oldu

Benim ol didesi pür-hun
Ateşinle ciğerim hûn
Ko desinler bana mecnun
Bilsen yârim ne hâl oldu

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

El çekeli zülf-i yârdan 1.A
Elemin var ah-ü zârdan 2.B
Acep kimlerle yâr oldu 3.C
Dünyâ bana harâm oldu 4.D

Benim ol didesi pür-hun 5.A
Ateşinle ciğerim hûn 6.B
Ko desinler bana mecnun 7.C
Bilsen yârim ne hâl oldu 8.D

Ben ayrılmam efendimden aman T1.B'

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.D
5.A
6.B
7.C

8.D

T1.B'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuştur. Eser 8 mısralı olacak şekilde tespit edilmiş, nota nüshası üzerinde eksik kalan güfte kısmı düzeltilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesine ait olduğu için B ezgisindedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olması sebebiyle C ezgisiyle ifade edilmiştir. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesine ait olduğundan dolayı D ezgi cümlesiyle yazılmıştır. 4. mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı görülmektedir. Terennüm yapısının ezgisi 2. Mısranın ezgi yapısıyla aynı olduğundan dolayı T1.B ezgisiyle yazılmıştır. 5. Mısra A ezgi cümlesiyle, 6. Mısra 2. Mısrayla aynı ezgi cümlesine ait olduğu için B ezgisindedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesinde olması sebebiyle C ezgisiyle ifade edilmiştir. 8. Mısra dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesine ait olması sebebiyle D ezgisindedir. 8. mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı görülmektedir. Terennüm yapısının ezgisi 2. Ve 6. Mısranın ezgi yapısıyla aynı olduğundan dolayı T1.B ezgisiyle yazılmıştır.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Arazbar Şarkı Ezelidir Bu Aşk Bende

Usûl: Düyek

Besteci: Tanburî Mustafa Çavuş

1.A

E ze li dir bu aşk ben de

3.A Bir sev da ya duş ol dum ki

5.A Aş ka dü şen bi lir ha li

7.A Mah bû bu dur zikr ü fik ri

2.B

Gül gi bi dir na zik ten

4.B Gö nül bes te aş kı ten

6.B Hiç ey le mez kıyl ü ka

8.B Gö zü gör mez dün yâ mâ

5

de a ca nım

de

li

lı

7 T1.C

Bir e fen dim var

Bir e fen dim var

9

de ru num ya nar

de ru num ya nar

1.A+2.B 5.A+6.B
3.A+4.B 7.A+8.B
T.1.C T.1.C

Ezelidir bu aşk bende
Gül gibidir nazik tende
Bir sevdaya düş oldu
Gönül beste aşkı tende

Terennüm

*Bir efendim var;
Derunum yanar;
Hasret eleme gül gibidir nâzik tende*

Aşka düşen bilir hâli
Hiç eylemez kıyl -ü kali
Mahbûbudur zıkr-ü fikri
Gözü görmez dünyâ mâlı

Terennüm

Bir efendim var;
Derunum yanar;
Hasret eleme gül gibidir nâzik tende

Şekil 17. Arazbar Şarkı “Ezelidir Bu Aşk Bende” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Ezelidir bu aşk bende
Gül gibidir nazik tende
Bir sevdaya düş oldum ki
Gönül beste aşkı tende

Aşka düşen bilir hâli
Hiç eylemez kıyl-ü kali
Mahbûbudur zikr-ü fikri
Gözü görmez dünyâ mâlı

Eser 8'li hece vezniyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Ezelidir bu aşk bende 1.A
Gül gibidir nazik tende 2.B
Bir sevdaya düş oldum ki 3.A
Gönül beste aşkı tende 4.B

Aşka düşen bilir hâli 5.A
Hiç eylemez kıyl-ü kali 6.B
Mahbûbudur zikr-ü fikri 7.A
Gözü görmez dünyâ mâlı 8.B

Bir efendim var T1.C

Derunum yanar

Hasret eleme gül gibidir

Eserin formülü:

1.A+2.B	5.A+6.B
3.A+4.B	7.A+8.B
T1.C	T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuş, eser 8 mısralı olacak şekilde tespit edilmiş, nota nüshası üzerinde eksik kalan güfte kısmı düzeltilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle, ardından 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 3. Mısra ilk mısrayla aynı ezgi yapısına sahiptir A ezgisi olarak ifade edilmiştir. 4. Mısrada ikinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır ve B ezgisiyle ifade edilmiştir. 4. Mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi motifinde olduğundan dolayı C ezgisiyle yazılmıştır. Terennüm olduğunu belirtmesi açısından terennüm yapısı T1. C ifadesiyle yazılmıştır. 5. Mısra A ezgi cümlesiyle, ardından 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 7. Mısra birinci, üçüncü, beşinci mısrayla aynı ezgi yapısına sahiptir A ezgisi olarak ifade edilmiştir. 8. Mısrada ikinci, dördüncü, altıncı mısrayla aynı ezgi yapısındadır ve B ezgisiyle ifade edilmiştir. 8. Mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı dört mısranın ardındaki terennüm yapısıyla aynı ezgi motifinde olduğundan dolayı yine C ezgisiyle yazılmıştır. Terennüm olduğunu belirtmesi açısından terennüm yapısı T1. C ifadesiyle yazılmıştır.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Uşşak Şarkı Yavrucağım Güzellendi

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Yav ru ca ğım gü zel len di

5.A' Bu a şı kın ne çok söy ler

2.B

Ci han da yok dur me nen

6.B Tü ken mez mi bu ce fa

3.C

di a man a man Du dak la rı

lar 7.C Za ma ne dil

3.D'

gon ca laş mış Du dak la rı

be ri ca nım 7.D' Za ma ne dil

4.E

gon ca laş mış Ya nak la rı eb ru len

be ri ca nım 8.E Al tın is ter sö zün din

12

di a man a man

ler a man a man

Me lin me lin
T1.F Me lin me lin

Yavrucağım güzellendi
Cihanda yoktur menendi aman aman
Dudakları goncalamış
Yanakları ebrûlendi aman aman

Bu aşıkın ne çok söyler
Tükenmez mi bu cefalar
Zamane dilberi cânım
Altın ister, sözün dinler

Terennüm

*Melin melin durma öyle
Sabretme derdim aman aman zülfü kemendim*

1.A+1.A'	5.A+5.A'
2.B	6.B
3.C+3.D'	7.C+7.D'
4.E	8.E
T1.F	T1.F

Şekil 18. Uşşak Şarkı “Yavrucağım Güzellendi” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Yavrucağım güzellendi
Cihanda yoktur menendi aman aman
Dudakları goncalaşmış
Yanakları ebrulendi aman aman

Bu aşkın ne çok söyler
Tükenmez mi bu cefalar
Zamane dilberi cânım
Altın ister, sözün dinler

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Yavrucağım güzellendi 1.A'
Cihanda yoktur menendi aman aman 2.B
Dudakları goncalaşmış 3.C+3.D'
Yanakları ebrulendi aman aman 4.E

Bu aşkın ne çok söyler 5.A'
Tükenmez mi bu cefalar 6.B
Zamane dilberi cânım 7.C+7.D'
Altın ister, sözün dinler 8.E

Melin melin durma öyle T1.F
sabretme derdim aman aman zülfü kemendim

Eserin formülü:

1.A'	5.A'
2.B	6.B
3.C+3.D	7.C+7.D
4.E	8.E
T1.F	T1.F

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 3 adet edisyonuna rastlanmıştır, Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuştur.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgi cümlesiyle kendini tekrar etmektedir. 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesine sahip olduğundan dolayı B ezgisindedir. 3.Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi yapısında olduğu için C ezgisiyle yazılmıştır. 3.Mısranın kendini tekrar ederken farklı bir ezgi yapısıyla bestelendiği görülmektedir. Bu yapıda D ezgisi olarak ifade edilmiştir. 4.Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olduğundan dolayı E harfiyle ifade edilmiştir. Bu 4 mısranın ardından farklı söz ve ezgi cümlesinde olan 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı da T1.F ezgi cümlesiyle ifade edilmiştir. 5.Mısra ilk mısrada olduğu gibi A ezgi cümlesiyle kendini tekrar etmektedir. 6.Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesine sahip olduğundan dolayı B ezgisindedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısında olduğu için C ezgisiyle yazılmıştır. 7. Mısra üçüncü mısrada olduğu gibi kendini tekrar ederken farklı bir ezgi yapısıyla bestelendiği görülmektedir. Bu yapıda D ezgisi olarak ifade edilmiştir. 8.Mısra dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesinde olduğundan dolayı E ezgisiyle ifade edilmiştir. Bu 8 mısranın ardından birinci terennüm yapısıyla aynı söz ve ezgi cümlesinde olan 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısında T1.F ezgi cümlesiyle aynı olarak ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Uşşak Şarkı Canım Tezdir Sabredemem

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Ca nım tez dir sab re be mem

5.A' Ne ha let var gü zel sen de

3

1.A Ca nım tez dir sab re de mem

5.A Ne ha let var gül zel sen de

5

2.B Se ni sev me den gi de

6.B İ ra de kal mı yor el

7

mem a man a man

8

de 3.A'

Çok gü zel ler sev dim a ma

7.A' Dil de mih net ka lır mı hiç

10

3.A Çok gü zel ler sev dim a ma

7.A Dil de mih net ka lır mı hiç

12

4.B

Se ni de fe da e de

8.B Gel se gü zel ba T1.C' de el

14

mem a man A man

de 1 T1.C A man

15
a man a man ka şı ke man
a man a man ka şı ke man

18
Ha lim ya man ey nev ci van
Ha lim ya man

20
Se ni de fe da e de
Gel se gü zel ba de el

22
1.
mem a man a man

23
2.
de a man man

Canım tezdir sabredemem
Seni sevmeden gidemem
Çok güzeller sevdim ama
Seni de feda edemem

Terennüm

Aman aman kaşı keman
Halim yaman ey nev civan
Seni de feda edemem

Ne hâlet var güzel sende
İrade kalmıyor elde
Dilde mihnet kalır mı hiç
Gelse güzel bâde elde

Terennüm

Aman aman kaşı keman
Halim yaman ey nev civan
Gelse güzel bâde elde aman

1.A+1.A'+2.B+3.A+3.A'+4.B+T1.C+T1.C'
5.A+5.A'+6.B+7.A+7.A'+8.B+T1.C+T1.C'

Şekil 19. Uşşak Şarkı “Canım Tezdir Sabredemem” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Canım tezdır sabredemem
Seni sevmeden gidemem
Çok güzeller sevdım ama
Seni de feda edemem

Ne hâlet var güzel sende
İrade kalmıyor elde
Dilde mihnet kalır mı hiç
Gelse güzel bâde elde

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Canım tezdır sabredemem 1.A'
Seni sevmeden gidemem 2.B
Çok güzeller sevdım ama 3.A
Seni de feda edemem 4.B

Ne hâlet var güzel sende 5.A
İrade kalmıyor elde 6.B
Dilde mihnet kalır mı hiç 7.A
Gelse güzel bâde elde 8.B

Aman aman kaşı keman Tl.C'

Halim yaman ey nev civan

Seni de feda edemem

Eserin formülü:

1.A'
2.B
3.A'
4.B
5.A'

6.B

7.A'

8.B

T1.C'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, eserin güftesinin 12 mısralı olduğu tespit edilmiş, kullanılan nüshada 8 mısrasının bestelendiği görülmüştür. Suphi Ezgi nota nüshası kullanılmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle kendini tekrar etmektedir. 2.mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B harfiyle ifade edilmiştir. 3. Mısra ilk mısrayla aynı ezgi cümlesine sahiptir, A ezgi cümlesiyle yazılmıştır ve kendini tekrar etmektedir. 4. Mısranın ikinci mısrayla aynı ezgi yapısında olduğu görülmektedir, B harfiyle ifade edilmiştir. 4 Mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapı farklı ezgi cümlesinde olması sebebiyle C ezgisindedir. T1.C olarak ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir. 5.Mısra ilk mısrada olduğu gibi A ezgisiyle kendini tekrar etmektedir. 6.mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesinde olduğundan dolayı B harfiyle ifade edilmiştir. 7. Mısra ilk mısrayla aynı ezgi cümlesine sahiptir, A ezgisindedir ve kendini tekrar etmektedir. 8. Mısranın ikinci, altıncı, dördüncü mısrayla aynı ezgi yapısında olduğu görülmektedir, o sebeple B harfiyle ifade edilmiştir. 8 Mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapı ilk 4 mısranın ardındaki terennüm yapısıyla aynı ezgi cümlesinde olması sebebiyle aynı şekilde gösterilmiştir C ezgisiyle yazılmıştır. T1.C olarak ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Hüzzam Şarkı Güzellerde Ne Bu Halet

Usûl: Aksak

Besteci: Tanburî Mustafa Çavuş

1.A' Yar a man Gü zel ler de
5.A' Gö nül a şık

2.B' ne bu ha let Ner de gör sem
al da ta mam 6.B' Ço cuk de ğil

1. a lır hay ret a man a man
a vu ta mam a man a man

2. ret a man a man İs te di ğin
mam a man a man 7.C' E fen dim dir

4.B' se vip kaç ma Ay e fen dim
dur maz ağ lar 8.B' Bir dür lü söz

11 ol sa a det a man a man
an la ta mam a man a man

13 T1.D
 Gü ler yüz lü şî rin söz lü
 T1.D Gü ler yüz lü şî rin söz lü

15
 Mah bub ol sa ar zu çe ker
 Mah bub ol sa ar zu çe ker

17
 Say det me ğe gö nül el bet SAZ..
 Tan bu ri ye ey le rağ bet

2.
 20
 bet
 bet

Güzellerde ne bu hallet
 Nerde görsem alır hayret
 İstedğin sevip kaçma
 Ay efendim olsa adet

Gönül aşık aldatamam
 Çocuk değil avutamam
 Efendimdir durmaz ağlar
 Bir dürlü söz anlatamam

1.A+1.A'
 2.B+2.B'
 3.C+3.C'
 4.B'+4.B'
 T1.D

5.A+5.A'
 6.B+6.B'
 7.C+7.C'
 8.B+8.B'
 T1.D

Terennüm

Güler yüzlü şîrin sözlü
 Mahbub olsa arzu çeker
 Saydetmeğe gönül elbet

Terennüm

Güler yüzlü şîrin sözlü
 Mahbub olsa arzu çeker
 Tanburiye eyle rağbet

Şekil 20. Hüzam Şarkı “Güzellerde Ne Bu Hallet” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Güzellerde ne bu hallet
Nerde görsem alır hayret
İstedğin sevip kaçma
Ay efendim olsa adet

Gönül aşık aldatamam
Çocuk değil avutamam
Efendimdir durmaz ağlar
Bir dürlü söz anlatamam

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Güzellerde ne bu hallet 1.A'
Nerde görsem alır hayret 2.B'
İstedğin sevip kaçma 3.C'
Ay efendim olsa adet 4.B'

Gönül aşık aldatamam 5.A'
Çocuk değil avutamam 6.B'
Efendimdir durmaz ağlar 7.C'
Bir dürlü söz anlatamam 8.B'

Güler yüzlü şirin sözlü T1.D'

Mahbub olsa arzu çeker

Tanburiye eyle rağbet

Eserin formülü:

1.A'
2.B'
3.C'
4.B'
5.A'

6.B'

7.C'

8.B'

T1.D'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış ve eserin 5 adet edisyonuna rastlanmıştır. Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserle ilgili bir veriye ulaşılmamıştır. Suphi Ezgi külliyyatındaki eser nüshası kullanılmıştır. Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle kendini tekrar etmektedir. 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir, kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisindedir, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 4.Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir, o sebeple B harfiyle ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir. 4 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısının olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisiyle yazılmıştır. Birinci terennüm olması sebebiyle T1.D ezgisiyle bestelenmiştir ifadesiyle gösterilmiştir. 5. Mısra ilk mısrada olduğu gibi A ezgisiyle kendini tekrar etmektedir. 6.Mısra ikinci mısrayla aynı olan bir ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir, kendini tekrar etmektedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı olan bir ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisiyle yazılmıştır, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 8.Mısra ikinci, dördüncü, altıncı mısrayla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir, o sebeple B harfiyle ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir. 8 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısının olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı 8 mısradan farklı bir ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisiyle yazılmıştır. Birinci terennüm olması sebebiyle T1.D ezgisiyle bestelenmiştir ifadesiyle gösterilmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Hüzzam Şarkı Vefa Yoktur Akan Suda

Usûl: Yürük Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ve fa yok dur a kan su da
5.A Ka il ol mam zevk e var ma

2.B

Nehal ol du bi ze bu da a man a man
6.B A te şe yan ra hat bul ma

3.C

Has ret kal dım dil be ri me Ye re bat sın
7.C Yak dın be ni cev rin i le 8.B Sağ lık i le

9

bü yük a da a man a man Bir da hi yar
gü zel ol ma T1.D Bir da hi yar

12

sev me ye yim Se ver sem de yüz ver me
sev me ye yim Se ver sem de yüz ver me

15

yim a man a man yar
yim a man a man yar

17

yar a man a man Böy le yar sız
yar a man a man Böy le yar sız

19

ka lır sam da
ka lır sam da

1.A
2.B
3.C
4.B
T1.D

5.A
6.B
7.C
8.B
T1.D

Vefa yoktur akar suda
Ne hal oldu bize buda
Hasret kaldım dilberime
Yere batsın büyük ada

Terennüm

Bir dahi yâr sevmeyeyim
Seversem de yüz vermeyeyim
Böyle yârsız kalırsam da

Kail olmam zevke varma
Ateşe yan rahat bulma
Yakdın beni cevrin ile
Sağlık ile güzel olma

Terennüm

Bir dahi yâr sevmeyeyim
Seversem de yüz vermeyeyim
Böyle yârsız kalırsam da

Şekil 21. Hüzam Şarkı “Vefa Yoktur Akan Suda” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Vefa yoktur akan suda
Ne hal oldu bize buda
Hasret yere kaldım dilberime
Yere batsın büyük ada

Kail olmam zevka varma
Ateşe yan rahat bulma
Yakdın beni cevrim ile
Sağlık ile güzel olma

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Vefa yoktur akan suda 1.A
Ne hal oldu bize buda 2.B
Hasret yere kaldım dilberime 3.C
Yere batsın büyük ada 4.B

Kail olmam zevka varma 5.A
Ateşe yan rahat bulma 6.B
Yakdın beni cevrim ile 7.C
Sağlık ile güzel olma 8.B

Bir dahi yâr sevmeyeyim T1.D
Seversem de yüz vermeyeyim
Böyle yarsız kalırsam da

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.B
5.C

6.B

7.C

8.B

T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 4 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgi cümlesiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir. 3. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiği için C ezgisiyle yazılmıştır. 4.Mısra ikinci mısradaki gibi B ezgisiyle bestelenmiştir o yüzden yapının ezgisi B harfiyle ifade edilmiştir. 4 mısranın ardından farklı ezgi cümlesiyle bestelenmiş olan 3 mısralık bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapı ilk 4 mısradan farklı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisindedir. T1.D ifadesiyle terennümlü kısmı gösterilmektedir. 5. Mısra ilk mısrayla aynı olan A ezgi cümlesiyle, 6. Mısra ikinci ve dördüncü mısradaki gibi aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle yazılmıştır. 7. Mısra üçüncü mısra ile aynı yapıda olan ezgi cümlesiyle bestelendiği için C ezgisindedir. 8.Mısra ikinci, dördüncü, altıncı mısradaki gibi B ezgisiyle bestelenmiştir o yüzden yapının ezgisi B harfiyle ifade edilmiştir. 8 mısranın ardından aynı terennüm cümlesiyle bestelenmiş olan 3 mısralık bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapı ilk 4 mısradan sonra gelen terennüm ezgisiyle aynı yapıda bestelendiğinden dolayı, D ezgisindedir. T1.D ifadesiyle terennümlü kısmı gösterilmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Acem Şarkı O Yar Bana Gör Ne Eyler

Usûl: Sofyan
♩ = 100

Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

O yar ba na gör ne
5.A Arz ey le dim sa na

4

ey ler Dil mah zu num
ra zım 4.B' Bu na ku zum
6.B' Sağ ol geç mez
8.B' Bu na ku zum

7

1. 2.
vi ran ey ler ey ler
dün ya der ler
se ni ya zım
dün ya der ler

10

3.C'
Gö rür lut fun da im
7.C' Bir gün o lur ben de

13

1. 2.
el ler el ler
la zım

1.A	5.A	O yar bana gör ne eyler	Arz eyledim sana razıyım
2.B+2.B'	6.B+6.B'	Dil mahzunum viran eyler	Sağ ol geçmezse niyazım
3.C+3.C'	7.C+7.C'	Görür lütfün daim eyler	Bir gün olur bende lâzım
4.B+4.B'	8.B+8.B'	Buna kuzum dünya derler	Buna kuzum dünya derler

Şekil 22. Acem Şarkı “O Yar Bana Gör Ne Eyler” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

O yar bana gör ne eyler
Dil mahzunum viran eyler
Görür lütfun daim eller
Buna kuzum dünya derler

Arz eyledim sana razım
Sağ ol geçmezse niyazım
Bir gün olur bende lâzım
Buna kuzum dünya derler

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

O yar bana gör ne eyler 1.A
Dil mahzunum viran eyler 2.B'
Görür lütfun daim eller 3.C'
Buna kuzum dünya derler 4.B'

Arz eyledim sana razım 5.A
Sağ ol geçmezse niyazım 6.B'
Bir gün olur bende lâzım 7.C'
Buna kuzum dünya derler 8.B'

Eserin formülü:

1.A
2.B'
3.C'
4.B'
5.A
6.B'
7.C'
8.B'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuş, güfte ile ilgili aynı nüshaya ulaşılmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle, 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir, kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisiyle yazılmıştır, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 4.Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir, o sebeple B harfiyle ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir. 5. Mısra ilk mısrada olduğu gibi A ezgisiyle, 6.Mısra ikinci mısrayla aynı olan bir ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir, kendini tekrar etmektedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı olan bir ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisindedir, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 8.Mısra ikinci, dördüncü, altıncı mısrayla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir, o sebeple B harfiyle ifade edilmiştir ve kendini tekrar etmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Acem Şarkı Bir Aşıkın Olsa Yarı

Usûl:Aksak

Besteci:Mustafa Çavuş

1.A
Ah Bir a şı kın ol sa yav ri
5.A Gör me dim bir gü zel se mez

2.B
Giz le ye mez a hü za
6.B Mah bu bu nu kim se ver

3.C
rı a man a man Per va ne veş
mez 7.C Med da hı yım

4.D
o da ya nar Be nim gi bin
e fen di min 8.D Gay rı el den

T1.E
var he za rı A man a man
bir şey gel mezT1.E A man a man

11
a man Ca nım a man a man
a man Ca nım a man a man

13
a man öm rüm Sa na ben gön
a man öm rüm Sa na ben gön

15
 lü mü ver dim a man
 lü mü ver dim a man

17
 A man geç me ben den
 A man geç me ben den

19
 öm rüm va rı
 öm rüm va rı

1.A	5.A	Bir aşıkın olsa yâri	Görmedim bir güzel sevmez
2.B	6.B	Terk edemez ah-ü zâri	Mahbubunu kimse vermez
3.C	7.C	Pervaneveş oda yanar	Meddahıyım efendimin
4.D	8.D	Benim gibi var hezârı	Gayrı elden bir şey gelmez
T.1.E	T1.E	Terennüm	Terennüm
		Aman aman aman	Aman aman aman
		Canım aman aman ömrüm	Canım aman aman ömrüm
		Sana ben gönlümü verdim aman	Sana ben gönlümü verdim aman
		Aman aman kaçma benden ömrüm vâri	Aman aman kaçma benden ömrüm vâri

Şekil 23. Acem Şarkı “Bir Aşıkın Olsa Yâri” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Bir aşkın olsa yâri
Terk edemez ah-ü zâri
Pervaneveş o da yanar
Benim gibi var nezâri

Görmedim bir güzel sevmez
Mahbubunu kimse vermez
Meddahıyım efendimin
Gayrı elden bir şey gelmez

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Bir aşkın olsa yâri 1.A
Terk edemez ah-ü zâri 2.B
Pervaneveş o da yanar 3.C
Benim gibi var nezâri 4.D

Görmedim bir güzel sevmez 5.A
Mahbubunu kimse vermez 6.B
Meddahıyım efendimin 7.C
Gayrı elden bir şey gelmez 8.D

Aman aman aman T1.E
Canım aman aman ömrüm
Sana ben gönlümü verdim aman
Aman aman kaçma benden ömrüm vâri

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.D

- 5.A
- 6.B
- 7.C
- 8.D
- T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgi cümlesiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesine ait olduğu için B ezgi cümlesiyle yazılmıştır. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olması sebebiyle C ezgisiyle ifade edilmiştir. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesine ait olduğundan dolayı D ezgisindedir. 4. mısranın ardından 4 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. İlk 4 mısradan farklı bir ezgi yapısında olan bu terennüm E ezgisiyle yazılmıştır. Terennüm kısmı T1.E ifadesiyle de gösterilmektedir. 5. Mısra A ezgi cümlesiyle, 6. Mısra 2. Mısrayla aynı ezgi cümlesine ait olduğu için B ezgisindedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesinde olması sebebiyle C ezgisiyle ifade edilmiştir. 8. Mısra dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesine ait olması sebebiyle D ezgi cümlesindedir. 8 mısranın ardından 4 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. İlk 4 mısradan sonra aynı terennüm yapısının 8. Mısradan sonrada bestelendiği görülmektedir. Terennümlü kısmı T1.E ezgisiyle ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Bûselik Şarkı Mâhitabta Gördüm Seni

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A' 2.B

Mâ hi tab ta gör düm yâ ri Der sey le dim
5.A' Ol mah i le gö rüş tü ler 6.B Kar şı kar şı

1. 2.

â hü zâ rı a man a man rı a man a man
du ruş tu lar a man a man lar a man a man

3.C 4.D

Ta e zel den ben ya na rım gü li zâr dır
7.C Gü zel lik te im ti hâ ne 8.D Züh re ka mer

10 T1.E

aş kın nâ rı a man a man Gö nül düş tü
ya rış tı lar a man a man T1.E Gö nül düş tü

13

u lu çâ ha e lim er mez yü zü mâ
u lu çâ ha e lim er mez yü zü mâ

16

ha a man a man al dı be ni yar ef kâ
ha a man a man al dı be ni yar ef kâ

19

rı a man a man SON ARANAĞMESİ...
rı a man a man

Mâhitabta gördüm yâri
Ders eyledim âh ü zârı
Ta ezelden ben yanarım
Gül-izârdır aşkın nârı

Ol mâh ile görüştüler
Karşı, karşı duruştular
Güzellikte imtihâne
Zühre, Kamer yarıştılar

Terennüm

Gönül düştü ulu çâha
Elim ermez yüzü mâha
Aldı beni yâr efkârı

Terennüm

Gönül düştü ulu çâha
Elim ermez yüzü mâha
Aldı beni yâr efkârı

1.A+2.B	5.A+6.B'
1.A+2.B'	5.A+6.B'
3.C+4.D	7.C+8.D
T1.E	T1.E

Şekil 24. Buselik Şarkı “Mâhitabta Gördüm Yâri” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Mahitabta gördüm yâri
Ders eyledim ah-ü zâri
Tâ ezelden ben yanarım
Gül-izârdır aşkın nârı

Ol mâh ile görüştüler
Karşı, karşı duruştular
Güzellikte imtihâne
Zühre, Kamer yarıştılar

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte - terennüm dağılımı:

Mahitabta gördüm yâri 1.A
Ders eyledim ah-ü zâri 2.B'
Tâ ezelden ben yanarım 3.C
Gül-izârdır aşkın nârı 4.D

Ol mâh ile görüştüler 5.A
Karşı, karşı duruştular 6.B'
Güzellikte imtihâne 7.C
Zühre, Kamer yarıştılar 8.D

Gönül düştü ulu çâha T1.E'
Elim ermez yüzü mâha
Aldı beni yar efkârı

Eserin formülü:

1.A'
2.B'
3.C
4.D

5.A'

6.B'

7.C

8.D

T1.E'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 7 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuş, güfte ile ilgili aynı nüshaya ulaşılmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir. 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 1. Ve 2. Mısra kendisini tekrar etmektedir. 3.Mısra ilk iki mısradan farklı bir söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiği için C ezgisiyle yazılmıştır. 4. Mısrada ilk üç mısradan farklı bir söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisindedir. 4 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısının olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı ilk 4 mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olması sebebiyle E ezgisindedir. Terennümlü kısmı T1.E harfiyle ifade edilmiştir. 5. Mısra ilk mısrada olduğu gibi A ezgisiyle bestelenmiştir. 6. Mısra 2. Mısrayla aynı olan ezgi cümlesiyle B ezgisiyle yazılmıştır. 5. Ve 6. Mısra kendisini tekrar etmektedir. 7.Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiği için C ezgisindedir. 8. Mısrada dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisyle yazılmıştır. 8 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısının olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı ilk 4 mısradan sonra gelen terennüm yapısıyla aynı ezgi cümlesinde olması sebebiyle E ezgisiyle yazılmıştır. Terennümlü kısmı T1.E harfiyle ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Neva Puselik Şarkı
Tahammül Kalmadı Zerrece Dilde

Usûl: Düyek

Besteci: Tanburi Mustafa Çavuş

1.A

Te hem mül ka kal ma dı ah zer re

5.A Her gü ze le mey let mez ben nim gön

4

ce dil
lüm

6

de a man El a man
Ten de ra

8

2.B

a man naz lı ya
6.B hat kal ma dı ca

10

rim el a man a man
nim be nim

12

3.C

Ne dir e fen dim
7.C Dil ne çe ker has

14

bu e da
re tin le

16

lar sen de a man
e fen dim

18

4.B

El a man ey naz lı ya rim
8.B El a man ey naz lı ya rim

21

T1.D

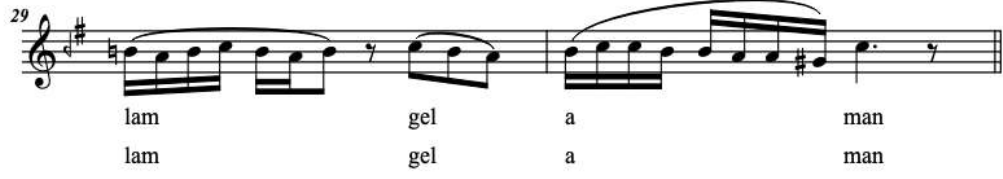
el a man Hüs nü ne
el a man T1.D Hüs nü ne

24

hay ran yo lu na kur ban
hay ran yo lu na kur ban

27

o ben o lam ben o
o ben o lam ben o

1.A+2.B+3.C+4.B+T1.D
5.A+6.B+7.C+8.B+T1.D

Tahammül kalmadı zerrece dilde
Eleman ey nazlı yarım ol aman
Nedir efendim bu edalar sende
El aman ey nazlı yarım el aman

Terennüm

*Hüsnüne hayran yoluna kurban
Ben öleyim gel aman*

Her güzele meyletmez benim gönlüm
Tende rahat kalmadı canım benim
Dil ne çeker hasretinle efendim
El aman ey nazlı yarım el aman

Terennüm

*Hüsnüne hayran yoluna kurban
Ben öleyim gel aman*

Şekil 25. Neva Puselik “Tahammül Kalmadı Zerrece Dilde” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Tahammül kalmadı zerrece dilde
El aman ey nazlı yârim el aman
Nedir efendim bu edalar sende
El aman ey nazlı yârim el aman

Her güzele meyletmez benim gönlüm
Tende rahat kalmadı canım benim
Dil ne çeker hasretinle efendim
El aman ey nazlı yârim el aman

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Tahammül kalmadı zerrece dilde 1.A
El aman ey nazlı yârim el aman 2.B
Nedir efendim bu edalar sende 3.C
El aman ey nazlı yârim el aman 4.B

Her güzele meyletmez benim gönlüm 5.A
Tende rahat kalmadı canım benim 6.B
Dil ne çeker hasretinle efendim 7.C
El aman ey nazlı yârim el aman 8.B

Hüsnüne hayran, yoluna kurban T1.D

Ben öleyim gel aman

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.B
5.A
6.B

7.C

8.B

T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Cüneyt Kosal’ın notaya aldığı nüshası kullanılmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatı ve Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatına” başvurulmuş ancak güfte ile ilgili bir veriye ulaşılamamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisindedir. 4. Mısra ikinci mısradaki ezgi yapısıyla aynı yapıda bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir. Eserde 4 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı ilk 4 mısradan farklı ezgi yapısı ve söz ile bestelendiğinden dolayı D ezgisindedir. Eserdeki terennümlü kısımda 1. Terennüm olduğunu da göstermesi amacıyla T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra ilk mısradaki gibi A ezgisiyle, 6. Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisiyle yazılmıştır. 8. Mısra ikinci, dördüncü, altıncı mısradaki ezgi yapısıyla aynı yapıda bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir. Eserde 8 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı ilk 4 mısradan sonraki terennüm yapısının aynı söz ve ezgisiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisindedir. Eserdeki terennümlü kısımda 1. Terennüm olduğunu göstermesi amacıyla T1.D ezgisi şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

Müstear Şarkı Beğenirsen Al Yanına

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş
Dr Suphi Ezgi'den

1.A

Be ğe nir sen al ya nı na a
5.A Sa fa et sün ehl i ir fan u

3

man na zar ey le ger da nı
nut ma sın bi zi ya ran

5

na a man a man Boş bu lun ma
6.B Hu su sa ki

7

gö zet ken din do kun ma gül
mec li sin de bu lu nur sa

9

3.C
ya na ğı na a man Al eb ru ler
gü müş ger dan 7.C dil be rin ün

11

ya na ğın da a man se vi le cek
mı va nı na do yul maz sey ra nı na

13

bu ça ğın da a man yar a man a man

4.D

15 Dil u zat ma gö zet ken din
8.D Tan bû ri nin bu soh be ti

17 do kun ma gül ya na ğı na
ber gü zar dır yâ râ nı na

19 Aranağmesi

21 1.

2. 23 %

Beğenirsen al yanına 1.A
Nazar eyle gerdanına 2.B
Boş bulunma gözet kendin 3.C
Dokunma gül yanağına. 4.D

Al ebrular yanağından 5.A
Sevilecek bu çağında 6.B
Dil uzatma gözet kendin 7.C
Dokunma gül yanağına 8.D

Safa etsün ehl-i irfân
Unutmasın bizi yârân
Hususa ki meclisinde
Bulunursa gümüş gerdan

Dilberin unvanına
Doyulmaz seyrânına
Tanbûri'nin bu sohbeti
Bergüzârdır yârânına

Şekil 26. Müstear Şarkı “Beğenirsen Al Yanına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Beğenirsen al yanına
Nazar eyle gerdanına
Boş bulunma gözet kendin
Dokunma gül yanağına
Al ebruler yanağından
Sevilecek bu çağında
Yar aman aman aman
Dil uzatma gerdanına

Sefa etsün ehl-i irfân
Unutma bizi yârân
Hususa ki meclisinde
Bulunursa gümüş gerdan
Dilberin ünvânına
Doyulmaz seyrânına
Tânburinin bu sohbeti
Bergüzârdır yârânına

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Beğenirsen al yanına 1.A
Nazar eyle gerdanına
Boş bulunma gözet kendin 2.B
Dokunma gül yanağına
Al ebruler yanağından 3.C
Sevilecek bu çağında
Yar aman aman aman 4.D
Dil uzatma gerdanına

Sefa etsün ehl-i irfân 5.A

Unutma bizi yârân
Hususa ki meclisinde 6.B
Bulunursa gümüş gerdan
Dilberin ünvânına 7.C
Doyulmaz seyranına
Tânburinin bu sohbeti 8.D
Bergüzârdır yârânına

Eserin formülü:

- 1.A
- 2.B
- 3.C
- 4.D
- 5.A
- 6.B
- 7.C
- 8.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 1 adet edisyonuna rastlanmıştır. Cüneyt Kosal’ın notaya aldığı edisyonu kullanılmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, kullanılan nota nüshasıyla aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisindedir. 4.Mısra ilk dört mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisiyle yazılmıştır. 5.Mısra ilk mısrayla aynı ezgi yapısında bestelendiğinden dolayı A ezgisiyle, 6.Mısra ikinci mısrayla ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle, 7.Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisindedir. 8.Mısra dördüncü mısrayla aynı ezgi

cümlesiyle bestelendiğinden dolayı D ezgisiyle yazılmıştır. Eser terennümsüz bir yapıda bestelenmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Bâyatî Şarkı Çıkalım Sayd-ı Şikâre

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

1.A

Çı ka lım say dı şî kâ re Çı ka lım say dı şî kâ re

5.A Hüs nü nü ga yet be ğen dim 5.A Hüs nü nü ga yet be ğen dim

2.B'

Ça ta rız bel ki o yâ re a man a man

6.B Sar ma ğa be lin ö zen dim

2.B

Ça ta rız bel ki o ya re

6.B Sar ma ğa be lin ö zen dim

3.C'

3.C

Geç mez gö nül dil be rin den Geç mez gö nül

7.C' Â te şin be ni ya kı yor 7.C Â te şin be

4.B'

dil be rin den Do ku nur zül fi ni gâ

ni ya kı yor 8.B' Pek sa kın zül fi ke men

4.B

re A man a man Do ku nur zül fi ni ga

dim 8.B Pek sa kın zül di ke men

T1.D

T2.D

re Hüs nün gö ren se ni is ter Aç yü zü nü

dim T1.D Hüs nün gö ren se ni is ter Aç yü zü nü

24 T3.E
 zül fûn gös ter Gel Gü lüm a man a man
 zül fûn gös ter T3.E Gel gü lüm a man a man

27 T4.F
 Ya nı yor a şı kı bi çâ re a man a man
 T4.F Ya nı yor a şı kı bi çâ re a man a man

30 T5.B
 Ta rab ya lı bir ci va ne
 T5.B Ta rab ya lı bir ci va ne

33 ARANAĞMESİ

1.A+1.A'	5.A+5.A'	Çıkalım sayd-ı şikâre	Hüsnünü gayet beğendim
2.B+2.B'	6.B+6.B'	Çatarız belki o yâre	Sarmağa belin özendim
3.C+3.C'	7.C+7.C'	Geçmez gönül dilberinden	Âteşin beni yakıyor
4.B+4.B'	8.B+8.B'	Dokunur zülf-i nigâre	Pek sakın zülf-i kemendim
T1.D+T2.D	T1.D+T2.D	Terennüm	Terennüm
T3.E+T4.F	T3.E+T4.F	Hüsnün gören seni ister	Hüsnün gören seni ister
T5.B'	T5.B'	Aç yüzünü zülfün göster	Aç yüzünü zülfün göster
		Gel gülüm gel aman aman	Gel gülüm gel aman aman
		Yanıyor Âşık-ı biçâre	Yanıyor Âşık-ı biçâre
		Tarabyalı bir civâne	Tarabyalı bir civâne

Şekil 27. Bâ-yâti Şarkı “Çıkalım Sayd-ı Şikâre” adlı eserin notası-güftesi (DivânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Çıkalım sayd-ı şikâre
Çatarız belki o yâre
Geçmez gönül dilberinden
Dokunur zülf-i nigâre

Hüsnünü gayet beğendim
Sarmağa belin özendim
Âteşin beni yakıyor
Pek sakın zülf-i kemendim

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Çıkalım sayd-ı şikâre 1.A'
Çatarız belki o yâre 2.B'
Geçmez gönül dilberinden 3.C'
Dokunur zülf-i nigâre 4.B'

Hüsnünü gayet beğendim 5.A'
Sarmağa belin özendim 6.B'
Âteşin beni yakıyor 7.C
Pek sakın zülf-i kemendim 8.B

Hüsnünü gören seni ister T1.D'
Aç yüzünü zülfün göster T2.D
Gel gülüm gel aman aman T3.E
Yanıyor âşk—ı biçâre T4.F
Tarabyalı bir civâne T5.B'

Eserin formülü:

1.A'
2.B'
3.C'

4.B'
5.A'
6.B'
7.C'
8.B
T1.D
T2.D
T3.E
T4.F
T.5B'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 8 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuş, güfte ile ilgili bir veri bulunamamıştır. Suphi Ezgi nüshasındaki güfte kullanılmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar eden bir yapıdadır. 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar eden bir yapıdadır. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisiyle ifade edilmiştir, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 4. Mısra ikinci mısraiki ezgi cümlesiyle aynı yapıda bestelendiğinden dolayı B ezgi cümlesiyle yazılmıştır kendini tekrar eden bir yapıdadır. Eser de 4 mısranın ardından 5 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı kendi içerisinde ezgi ve sözlerine göre bölümlere ayrılmıştır. Terennüm 1, 2, 3, 4, 5 olarak beş bölümden oluşmaktadır. 1. Terennüm T1.D ezgisiyle, 2. Terennüm T2.D ezgisiyle, 3. Terennüm T3.E ezgisiyle, 4.Terennüm T4.F ezgisiyle, 5. Terennüm ikinci mısradaki aynı ezgi yapısıyla karşımıza çıkmakta T5.B ezgisiyle ifade edilmektedir. 5.Mısra ilk mısrayla aynı ezgi yapısındadır A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar eden bir yapıdadır. 6.Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı B

ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar eden bir yapıdadır. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelendiğinden dolayı C ezgisiyle ifade edilmiştir, kendini tekrar eden bir yapıdadır. 8. Mısra ikinci mısradaki ezgi cümlesiyle aynı yapıda bestelendiğinden dolayı B ezgi cümlesiyle yazılmıştır kendini tekrar eden bir yapıdadır. Eser de 8 mısranın ardından 5 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı kendi içerisinde ezgi ve sözlerine göre bölümlere ayrılmıştır. Terennüm 1, 2, 3, 4, 5 olarak beş bölümden oluşmaktadır. 1. Terennüm T1.D ezgisiyle, 2. Terennüm T2.D ezgisiyle, 3. Terennüm T3.E ezgisiyle, 4. Terennüm T4.F ezgisiyle, 5. Terennüm ikinci mısradaki aynı ezgi yapısıyla karşımıza çıkmakta T5.B ezgisiyle ifade edilmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Şehnaz Şarkı Fırsat Bulsam

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A
Fır sat bul sam ya re var sam
5.A Es ra rı mı söy le ye mem

1.B
Fır sat bul sam ya re var sam
5.B Es ra ra mı söy le ye mem

2.C
Bi raz der dim o na yan sam
6.C As la gö nül ey le ye mem

3.D
Ya re lin den halk di lin den
7.D Hub meş reb li şi ve kâr sin

4.E
Kur tu la mam her ne yap sam
8.E Be nim di ye pey le ye mem

T1.F
Yar yar a
T1.F Yar yar a

17
man ya nı ma gel sen sin be nim
man ya nı ma gel sen sin be nim

20
gön lüm a lan kim den ki me şek va e
gön lüm a lan kim den ki me şek va e

23
dem
dem

27

31

35

38

1.A+1.B	5.A+5.B	Fırsat bulsam yare varsam
2.C	6.C	Biraz derdim ona yansam
3.D	7.D	Naz elinden halk dilinden
4.E	8.E	Kurtulamam ne yapsam
T1.F	T1.F	Terennüm

*Yar yar aman yanıma gel
Sensin benim gönlüm alan
Kimsen kime şevke edem.*

Esrarımı söyleyemem
Asla gönül eyleyemem
Hüb meşreblî şivekârsın
Benim diye neyleyemem.

Terennüm

*Yar yar aman yanıma gel
Sensin benim gönlüm alan
Kimsen kime şevke edem.*

Şekil 28. Şehnaz Şarkı “Fırsat Bulsam Yare Varsam” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Fırsat bulsam yâre varsam
Biraz derdim ona yansam
Nar elinden halk dilinden
Kurtulamam ne yapsam

Esrarımı söyleyemem
Asla gönül eyleyemem
Hûb meşrebli şivekârsın
Benim diye neyleyemem

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Fırsat bulsam yâre varsam 1.A+1.B
Biraz derdim ona yansam 2.C
Nar elinden halk dilinden 3.D
Kurtulamam ne yapsam 4.E

Esrarımı söyleyemem 5.A+5.B
Asla gönül eyleyemem 6.C
Hûb meşrebli şivekârsın 7.D
Benim diye neyleyemem 8.E

Yar yar aman yanıma gel T1.F'
Sensin benim gönlüm alan
Kimden kime şevke edem

Eserin formülü:

1.A+1.B
2.C
3.D
4.E
5.A+5.B

6.C

7.D

8.E

T1.F'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 9 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir, ardından 1. Mısra aynı sözlerle fakat farklı bir ezgi yapısıyla karşımıza çıkmaktadır bu ezgi cümlesi de B ezgisindedir. 2.Mısra sözleri ve ezgisi farklı bir yapıda olduğundan dolayı C ezgisiyle yazılmıştır. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde bestelendiğinden dolayı D ezgisindedir. 4.Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde olduğundan dolayı E ezgisindedir. Eserde 4 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı farklı bir ezgi cümlesinde olması sebebiyle F ezgisindedir. Terennümlü yapı T1.F şeklinde ifade edilmektedir. 5.Mısra ilk mısradaki gibi A ezgisiyle bestelenmiştir, ardından 5. Mısra ilk mısrada olduğu gibi aynı sözlerle fakat farklı bir ezgi yapısıyla karşımıza çıkmaktadır bu ezgi cümlesi de yine B ezgisindedir. 6.Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi yapısında olduğundan dolayı C ezgisindedir. 7. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesinde bestelendiğinden dolayı D ezgisiyle yazılmıştır. 8.Mısra dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesinde olduğundan dolayı E ezgisindedir. Eserde 8 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı 4 mısranın sonundaki terennüm yapısıyla aynı ezgi cümlesinde olması sebebiyle yine F ezgisiyle yazılmıştır. Terennümlü yapı T1.F şeklinde ifade edilmektedir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı

Mah Yüzüne Bakmak İle Doyulmaz

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Mah yü zü ne ne

5.A' Yi ne bir gü ze

3

bak ma gi le da

le ol dum üf ta

5

ca nım do yul

de

7

2.A

maz Şu ci han

6.A Zer re ka

9

da da bir ra

der gam çek mez

11

zi rın a man bu

dim dün ya da

13

3.B

lun maz ah Gü zel li

7.B Ma hi ta

16

18

20

22

24

26

28

30

1.A+2.A 3.B+4.A T1.C	5.A+6.A 7.B+8.A T1.C	Mah yüzüne bakmak ile doyumaz Şu nihanda bir nazirin bulunmaz Güzelliğin günden ayan razı oldu Aşkın ile mest olanlar ayılmaz. Terennüm <i>Kalbim mahzun canım aman Sensiz gönlüm efendim şen olmaz</i>	Yine bir güzele oldum üfteda; Zerre kadar gam çekmezdim dünyada Mahitapta keşf-ü güzâr ederken; Efendimin aksin gördüm deryada Terennüm <i>Kalbim mahzun canım aman Sensiz gönlüm efendim şen olmaz.</i>
----------------------------	----------------------------	---	--

Eserin güftesi:

Mah yüzüne bakmak ile doyulmaz
Şu nihanda bir nazirin bulunmaz
Güzelliğin gündən ayan razı oldu
Aşkın ile mest olanlar ayılmaz

Yine bir güzele oldum üfteda
Zerre kadar gam çekmezdim dünyada
Mahitapta keşf-ü güzâr ederken
Efendimin aksin gördüm deryada

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Mah yüzüne bakmak ile doyulmaz 1.A
Şu nihanda bir nazirin bulunmaz 2.B
Güzelliğin gündən ayan razı oldu 3.B
Aşkın ile mest olanlar ayılmaz 4.A

Yine bir güzele oldum üfteda 5.A
Zerre kadar gam çekmezdim dünyada 6.B
Mahitapta keşf-ü güzâr ederken 7.B
Efendimin aksin gördüm deryada 8.A

Kalbim mahzun canım aman T1.C'
Sensiz gönlüm efendim şen olmaz

Eserin formülü:

1.A+2.B 5.A+6.A
3.B+4.C 7.B+8.A
T1.C T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, güfte ile ilgili aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir, 2. Mısra farklı sözler ile fakat aynı ezgiyle bestelenmiştir bu ezgi yapısına da 2.mısra A ezgisindedir ifadesi verilmiştir. 3.Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisindedir. 4.Mısra 1 ve 2. Mısrayla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir bu sebeple 4. A ezgisindedir. 4 mısranın ardından farklı söz ve ezgi cümleleriyle bestelenmiş olan bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı 2 mısralık uzun bir yapıdadır. Ve ilk dört mısradan farklı bir ezgi cümlesiyle bestelenmiştir bu terennüm yapısında T1.C ezgisindedir. 5.Mısra ilk mısradaki gibi A ezgisiyle bestelenmiştir, 6. Mısra farklı sözler ile fakat aynı ezgiyle bestelenmiştir bu ezgi yapısına da 6.mısra A ezgisindedir ifadesi verilmiştir. 7.Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısında bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle bestelenmiştir. 8. Mısra 1, 2, 4, 5, 6. Mısrayla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir bu sebeple 8.Mısra A ezgisiyle gösterilmiştir. 8 mısranın ardından ilk 4 mısranın sonundaki terennüm yapısıyla aynı ezgi cümlelerine sahip olan bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı 2 mısralık uzun bir yapıdadır. Bu terennüm yapısında yine T1.C ezgisindedir şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

Sabâ Şarkı Kurban Olam O Dilbere

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Kur ban o lam o dil be
6.A Bir a teş tir düş tü di

2.B

re A şı kı na
le 4.B Bâ dı sa bâ
7.B Na si bim yok
9.B Bâ dı sa bâ

2.B'

gö nül ve re A şı kı
gi bi ge le 5.B' O câ nım
der dim bi le 7.B' Na si bim
gi bi ge le 10.B' O ca nım

10

na gö nül ve re
yok koy nu ma gi
der dim bi le
koy nu ma gi re

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp). The first staff starts at measure 13 and ends at measure 15. It contains the lyrics: 're', 're', 'Ten ha yer de', and '8.C Tan bu ri ye'. The second staff starts at measure 16 and ends at measure 18. It contains the lyrics: 'bu lun duk ca', 'gel ba har dır'. The notation includes various note values, rests, and a repeat sign at the end of the second staff.

1.A+2.B+2.B'+3.C+4.B+5.B'
6.A+7.B+7.B'+8.C+4/9.B+5/10.B'

Kurban olam o dilbere
Aşıkına gönül vere
Tenha yerde buludukça
Bâd-ı sabâ gibi gele
O canım koynuma gire

Bir ateştir düştü dile
Nasibim yok derdim bile
Tanbûri'ye gel bahardır
Bâd-ı sabâ gibi gele
O canım koynuma gire

Şekil 30. Sabâ Şarkı “Kurban Olam O Dilbere” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Kurban olam o dilbere
Aşıkına gönül vere
Tenha yerde bulundukça
Bâd-ı sabâ gibi gele
O canım koynuma gire

Bir ateştir düştü dile
Nasibim yok derdim bile
Tanbûri'ye gel bahardır
Bâd-ı sabâ gibi gele
O canım koynuma gire

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Kurban olam o dilbere 1.A
Aşıkına gönül vere 2.B
Tenha yerde bulundukça 3.C
Bâd-ı sabâ gibi gele 4.B
O canım koynuma gire 5.B

Bir ateştir düştü dile 6.A
Nasibim yok derdim bile 7.B
Tanbûri'ye gel bahardır 8.C
Bâd-ı sabâ gibi gele 9.D
O canım koynuma gire 10.B

Eserin formülü:

1.A+2.B+2.B'+3.C+4.B+5.B'
6.A+7.B+7.B'+8.C+4/9.B+5/10.B'

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte külliyyatına başvurulmuş, güfte ile ilgili aynı nüsha da olduğu tespit edilmiştir. Aynı güftenin 1 ve 4. mısralarının bestelendiği tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaştığı şekliyle 10 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisindedir, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir ve kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi yapısındadır C ezgisiyle yazılmıştır. 4. Ve 5. Mısra farklı sözlerle fakat ikinci mısradaki ezgi cümlesiyle aynı yapıda bestelenmiştir o yüzden B ezgisindedir. Beşinci mısra kendini tekrar eden bir yapıdadır. 6. Mısra A ezgisindedir, 7. Mısra ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir ve kendini tekrar etmektedir. 8. Mısra üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısındadır C ezgisiyle yazılmıştır. 9. ve 10. Mısra farklı sözlerle fakat ikinci, dördüncü, beşinci ve yedinci mısradaki ezgi cümlesiyle aynı yapıda bestelenmiştir o yüzden B ezgisindedir. 10. mısra kendini tekrar eden bir yapıdadır. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Şehnâz Bûselik Şarkı Küçükusu'da Gördüm Seni

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A
Küçük su da gör düm se ni
6.A İn ce be li sar ma yın ca

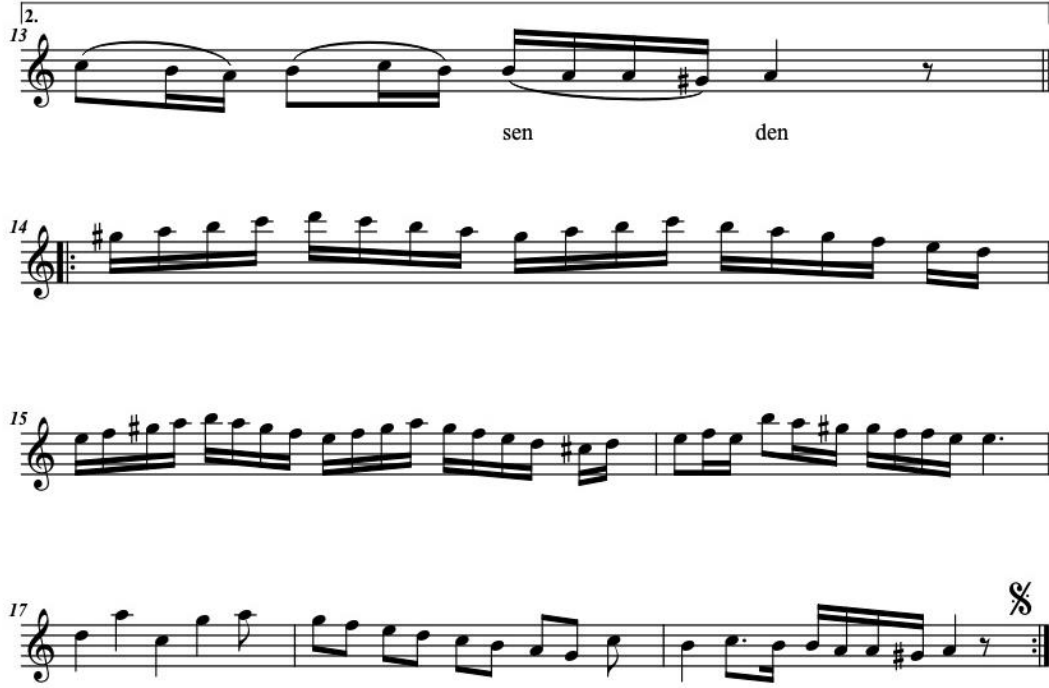
3 2.B
Göz le rin den bil dim se ni
7.B Gon ca gü lü der me yin ce

5 2.C
Göz le rin den bil dim se ni
7.C Gon ca gü lü der me yin ce

7 3.A
İn kâr et mem sev dim se ni
8.A Ya sen ya ben öl me yin ce

9 4.B
Ne ka dar ce fa e der sen
9.B Ne ka dar ce fa e der sen

11 5.C
Gö nül ay rıl mı yor sen den (SON)
10.C Gö nül ay rıl mı yor sen den

1.A+2.B+2.C+3.A+4.B+5.C
6.A+7.B+7.C+8.A+4/9.B+5/10.C

Küçüksu'da gördüm seni
Gözlerinden bildim seni
İnkâr etmem sevdim seni
Ne kadar cefâ edersen
Gönül ayrılmıyor senden

İnce beli sarmayınca
Gonca gülü dermeyince
Ya sen ya ben ölmeyince
Ne kadar cefâ edersen
Gönül ayrılmıyor senden

Şekil 31. Şehnâz Bûselik Şarkı “Küçüksu’da Gördüm Seni” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Küçüksu'da gördüm seni
Gözlerinden bildim seni
İnkâr etmem sevdim seni
Ne kadar cefâ edersen
Gönül ayrılmıyor senden

İnce beli sarmayınca
Gonca gülü dermeyince
Ya sen ya ben ölmeyince
Ne kadar cefâ edersen
Gönül ayrılmıyor senden

Eserin güfte dağılımı:

Küçüksu'da gördüm seni 1.A
Gözlerinden bildim seni 2.B
İnkâr etmem sevdim seni 3.A
Ne kadar cefâ edersen 4.B
Gönül ayrılmıyor senden 5.C

İnce beli sarmayınca 6.A
Gonca gülü dermeyince 7.B
Ya sen ya ben ölmeyince 8.A
Ne kadar cefâ edersen 9.B
Gönül ayrılmıyor senden 10.C

Eserin formülü:

1.A+2.B+2.C+3.A+4.B+5.C
6.A+7.B+7.C+8.A+4/9.B+5/10.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış 13 adet

edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda eserin notası yer almadığından, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte külliyyatına başvurulmuş, aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 10 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle yazılmıştır. 2. Mısra kendini tekrar etmektedir fakat tekrar eden kısmı farklı bir ezgiyle yazılmıştır bu ezgi yapısı da C ezgisindedir. 3. Mısra farklı söz ile ezgisi ise birinci mısrayla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir A ezgisindedir. 4. Mısra farklı söz ile bestelenmiştir ezgi yapısında ikinci mısrayla aynı yapıdadır bu sebeple B ezgisindedir. 5. Mısra farklı söz ile bestelenmiştir ezgisi ise ikinci mısranın tekrar eden kısmındaki ezgi cümlesi olan C ezgisiyle bestelenmiştir. 6. Mısra A ezgisiyle, 7. Mısra farklı söz ile ezgisi de ikinci mısradaki ezgi yapısıyla aynı yapıda bestelendiğinden dolayı B ezgisiyle yazılmıştır. 7. Mısra kendini tekrar etmektedir fakat tekrar eden kısmı da ikinci mısranın tekrar eden kısmıyla aynı ezgi yapısında yazılmıştır bu ezgi yapısı da o yüzden C ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ile ezgisi ise birinci, üçüncü, altıncı mısrayla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir A ezgisindedir. 9. Mısra farklı söz ile bestelenmiştir ezgi yapısında ikinci, dördüncü, yedinci mısrayla aynı yapıdadır bu sebeple B ezgisindedir. 10. Mısra farklı söz ile bestelenmiştir ezgisi ise ikinci, beşinci, yedinci mısranın tekrar eden kısmındaki ezgi cümlesi olan C ezgisindedir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Sûznak Şarkı

Hicâb Etme Benden Böyle Derûnunda Ne Var Söyle

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Hi câb et me ben den

6.A Ger dan ki rıp raks e

2.B

böy le De rû nun dâ

der sin 7.B Hem oy na yıp

oy 3.C

ne var söy le Üz me be ni

hem gü ler sin 8.C Et mem in kâr

11

ke rem ey le Et me be ni

pek gü zel sin 9.D Et me be ni

15

e le kı yas Bez me

e le kı yas 10.E Bez me

18

gel sen ca nım el mas

gel sen ca nım el mas

gel sen ca nım el mas

1.A+2.B+3.C+4.D+5.B
6.A+7.B+8.C+9.D+10.B

Hicâb etme benden böyle
Derûnunda ne var söyle
Üzme beni kerem eyle
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen canım elmas

Gerdan kırıp raks edersin
Hem oynayıp hem gülersin
Etmem inkâr pek güzelsin
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen canım elmas

Şekil 32. Sûznak Şarkı “Hicâb Etme Benden Böyle Derûnunda Ne Var Söyle” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Hicâb etme benden böyle
Derûnunda ne var söyle
Üzme beni kerem eyle
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen canım elmas

Gerdan kırıp raks edersin
Hem oynayıp hem gülersin
Etmem inkâr pek güzelsin
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen canım elmas

Müşteriyim şöhretine
Ne istersin kıymetine
Uyup ağyâr sohbetine
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen cânım elmas

Nûri gelsin, gitme sen de
Ziller hâzır dursun elde
Oyun oynar böyle yerde
Etme beni ele kıyas
Bezme gel sen cânım elmas

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Hicâb etme benden böyle 1.A
Derûnunda ne var söyle 2.B
Üzme beni kerem eyle 3.C
Etme beni ele kıyas 4.D
Bezme gel sen canım elmas 5.B
Gerdan kırıp raks edersin 6.A

Hem oynayıp hem gülersin 7.B
Etmem inkâr pek güzelsin 8.C
Etme beni ele kıyas 9.D
Bezme gel sen canım elmas 10.B

Eserin formülü:

1.A+2.B+3.C+4.D+5.E
6.A+7.B+8.C+9.D+10.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin 20 mısralı olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 10 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisinde, 2. Mısra ise farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi yapısında bestelenmiştir C ezgisindedir. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi yapısında D ezgisindedir. 5. Mısra farklı söz ve ezgi yapısındadır o sebeple E ezgisindedir. 6. Mısra A ezgisiyle, 7. Mısra farklı söz ve ikinci mısradaki ezgi yapısıyla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir o sebeple B ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ile ezgisi de üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısında bestelenmiştir C ezgisindedir. 9. Mısra farklı söz ile ezgisi de dördüncü mısrayla aynı ezgi yapısında D ezgisindedir. 10. Mısra farklı söz ile ezgisi de beşinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır o sebeple E ezgisindedir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Acem Şarkı

Açıl Bahtım Şen Ol Gönüm Uyuma

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

A çıl bah tım şen ol gön
5.A Şu ci han da bir yar sev
9.A Gü zel le ri se ve

4

lüm u yu
dim e şi
riz biz a

6

2.B

ma Bir gü zel
yok 6.B Gay rı gü
şi kâr 10.B Giz li giz

8

sev gi li hal
zel ne me la
li nem çe ke

10

ka du yur
zım ben de
riz in ti

1. 2.

12. 3.C

ma saz... ma saz... Aş kı sen
yok 7.C Her gü ze
zâr 11.C Tan bu ri

15.

de gel a lem
le gö nül ver
nin zik rü fik

17.

de ağ lat
mek ha ta
ri her dâ

19. 4.B

ma Sev di ği
dır 8.B Ve rir sem
im 12.B Aşk bı rak

21.

ni pek tut el
de ba na gay
tı dil ber le

23.

den bı rak
rı fay da
re yâ di

gel

25 T1.C
ma Hep gü zel ler
yok T1.C Hep gü zel ler
gâr T1.C Hep gü zel ler

28
gön lüm eĝ ler a man
gön lüm eĝ ler a man
gön lüm eĝ ler a man

30
gel gel
gel gel
gel gel

32
fe lek be ni
fe lek be ni
fe lek be ni

34
e fen dim den
e fen dim den
e fen dim den

36
a yır ma
a yır ma
a yır ma

Açıl bahtım şen ol gönüm uyuma
 Bir güzel sev gizli halk ol duyurma
 Aşkı sende gel âlemde ağlatma
 Sevdiğini pek tut elden bırakma

Terennüm

Hep güzeller gönüm eyler aman
 Felek beni efendimden ayırma

1.A	5.A	9.A
2.B	6.B	10.B
3.C	7.C	11.C
4.B	8.B	12.B
T1.C	T1.C	T1.C

Şu cihanda bir yar sevdim eşi yok
 Gayrı güzel neme lâzım bende yok
 Her güzele gönül vermek hatâdır
 Verirsemde bana gayrı fayda yok

Terennüm

Hep güzeller gönüm eyler aman
 Felek beni efendimden ayırma

Güzelleri severiz biz âşikâr
 Gizli gizli hem çekeriz intizâr
 Tanbûrinin zikru- fikri her dâim
 Aşk bıraktı dilberlere yâdigâr

Terennüm

Hep güzeller gönüm eyler aman
 Felek beni efendimden ayırma

Şekil 33. Acem Şarkı “Açıl Bahtım Şen Ol Gönüm Uyuma” adlı eserin notası-
 güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Açıl bahtım şen ol gönlüm uyuma
Bir güzel sev gizli halk ol duyurma
Aşkı sen de gel âlemde ağlatma
Sevdiğini pek tut elden bırakma

Şu cihanda bir yar sevdim eşi yok
Gayrı güzel neme lâzım bende yok
Her güzele gönül vermek hatâdır
Verirsem de bana gayrı fayda yok

Güzelleri severiz biz âşikâr
Gizli gizli nem çekeriz intizâr
Tanburinin zikrû-fikri her daim
Aşk bıraktı dilberlere yadigâr

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Açıl bahtım şen ol gönlüm uyuma 1.A
Bir güzel sev gizli halk ol duyurma 2.B
Aşkı sen de gel âlemde ağlatma 3.C
Sevdiğini pek tut elden bırakma 4.B

Şu cihanda bir yar sevdim eşi yok 5.A
Gayrı güzel neme lâzım bende yok 6.B
Her güzele gönül vermek hatâdır 7.C
Verirsem de bana gayrı fayda yok 8.B

Güzelleri severiz biz âşikâr 9.A
Gizli gizli nem çekeriz intizâr 10.B
Tanburinin zikrû-fikri her daim 11.C
Aşk bıraktı dilberlere yadigâr 12.B

Hep güzeller gönlüm eyler aman aman T1.C'

Felek beni efendimden ayırma

Eserin formülü:

1.A	5.A	9.A
2.B	6.B	10.B
3.C	7.C	11.C
4.B	8.B	12.B
T1.C	T1.C	T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 5 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır. Eser 12 mısralı bir güfte yapısındadır. Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.Mısra A ezgisinde, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 4. Mısra farklı söz ile ezgi yapısı da ikinci mısradaki B ezgisiyle aynı yapıdadır. 4 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapıda 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. İfadesiyle gösterilmiştir. Terennüm yapısının ezgisi de üçüncü mısrayla aynı ezgi yapısındadır C ezgisiyle gösterilmiştir. 5.Mısra A ezgisinde, 6.Mısra farklı söz ile, ezgisi de ikinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir. 7. Mısra farklı söz ile, ezgisi de üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir C ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ile ezgi yapısı da ikinci, dördüncü, altıncı mısradaki B ezgisiyle aynı yapıdadır, B ezgisindedir. 8 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapıda 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. İfadesiyle gösterilmiştir. Terennüm yapısının ezgisi de üçüncü, yedinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır C ezgisiyle gösterilmiştir. 9.Mısra A ezgisinde, 10.Mısra farklı söz ile, ezgisi de ikinci, altıncı mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir. 11. Mısra farklı söz ile, ezgisi de üçüncü, yedinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir C ezgisindedir. 12. Mısra farklı söz ile

ezgi yapısı da ikinci, dördüncü, altıncı, sekizinci, onuncu mısradaki B ezgisiyle aynı yapıdadır, B ezgisindedir. 12 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapıda 1. Terennüm olduğunu ifade etmesi açısından T1. İfadesiyle gösterilmiştir. Terennüm yapısının ezgisi de üçüncü, yedinci, on birinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır C ezgisiyle gösterilmiştir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Hüzzam Şarkı A Canım Gel Açma Sırrı-1 Pinhânı

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

A ca nım gel
7.A Bi ve fa dan

3

aç ma sır rı
et me me mûl

5

pin pin ha
ve fâ yı

7

2.B
nı Bu sa fa
8.B El de i

9

nın o lur el
se gi der dil

11

bet za za
den ce fa

13

ma ma nı

15 3.C
U nu tul du
9.C Gay ri lar la

17
san ma ah ah dü
gel ey le me sa

19
pey pey ma ma
fâ yı

21 4.D
nı Et me fer
10.D Bi ve fa

23
ya dı a ca
ya gö nül ver

25
nım ey le
mek ha ta

27
me za ri
dır

29 5.E
Sab ro lun maz
11.E Her ne den lü zem

31 me der ah ee fen dim
sen se zâ dır

33 6.F Yan dı bu dil
12.F Tan bu ri bu

35 gel öm öm
bir aks i

37 rüm va rı
se dâ dır

39 ARANAĞMESİ...

41

43

1.A	7.A	A canım gel açma sırrı-ı pinhânı	Bî vefâdan etme me'mûl vefâyı
2.B+ Meyan	8.B	Bu safanın olur elbet zamanı	Elde ise gider dilden cefâyı
3.C	9.C	Unutuldu sanma ahd-ü peymanı	Gayrılarıyla gel eyleme safâyı
4.D	10.D	Etme feryadı a canım eyleme zârı	Bî vefâyâ gönül vermek hatâdır
5.E	11.E	Sabr olur mu âh efendim	Her ne denlû zemmedersen sezâdır
6.F	12.F	Yandı bu dil gel ömrüm vâri	Tanbûri bu bir aks-i sedâdır

Şekil 34. Hüzzam Şarkı “A Canım Gel Açma Sırrı-ı Pinhânı” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

A canım gel açma sırr-ı pinhânı
Bu safanın olur elbet zamânı
Unutuldu sanma ahd-ü peymânı

Etme feryâdı a cânım eyleme zârı
Sabr olur mu âh efendim
Yandı bu dil ömrüm vârı

Bîvefâdan etme me'mûl vefâyı
Elde ise gider dilden cefâyı
Gayrılarla gel eyleme safâyı

Bîvefâyâ gönül vermek hatâdır
Her ne denlû zemmedersen sezadır
Tanbûri bu bir aks-i sedadır

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte dağılımı:

A canım gel açma sırr-ı pinhânı 1.A
Bu safanın olur elbet zamânı 2.B
Unutuldu sanma ahd-ü peymânı 3.C

Etme feryâdı a cânım eyleme zârı 4.D
Sabr olur mu âh efendim 5.E
Yandı bu dil ömrüm vârı 6.F

Bîvefâdan etme me'mûl vefâyı 7.A
Elde ise gider dilden cefâyı 8.B
Gayrılarla gel eyleme safâyı 9.C

Bîvefâyâ gönül vermek hatâdır 10.D

Her ne denlû zemmedersen sezadır 11.E

Tanbûri bu bir aks-i sedadır 12.F

Eserin formülü:

1.A	7.A
2.B	8.B
3.C	9.C
4.D	10.D
5.E	11.E
6.F	12.F

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 5 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesindedir C ezgisiyle bestelenmiştir. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelenmiştir D ezgisindedir. 5. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelenmiştir E ezgisindedir. 6. Mısra ilk beş mısradan farklı söz ve ezgi cümlesinde bestelenmiştir F ezgisindedir. 7. Mısra ilk mısradaki gibi A ezgisiyle, 8. Mısra farklı söz ile ezgisi de ikinci mısradaki ezgi yapısıyla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir B ezgisindedir. 9. Mısra farklı söz ile ezgisi de üçüncü mısradaki aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir C ezgisindedir. 10. Mısra farklı söz ve dördüncü mısradaki ezgi yapısıyla aynı ezgi cümlesinde bestelenmiştir D ezgisindedir. 11. Mısra farklı söz ile ezgisi de beşinci mısradaki aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir E ezgisindedir. 12. Mısra farklı söz ile ezgisi de altıncı mısradaki aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir F ezgisindedir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

Hisarbuselik Şarkı Dök Zülfünü Meydana Gel

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A 2.B

Dök zül fû nü mey da na gel Sür a

4.A Ver din ce vap ün van i le 5.B Yak tın

7.A Kes din mi tâ rı ül fe ti 8.B Kır dın

10.A Hıf zi sa na bir ben de dir 11.B Hem ça

4 3.C

tı nı fer za na gel Al da i re ni hen ga ma

si nem su zan i le 6.C Müş tak sa na bin can i le

mı ca mı soh be ti 9.C Çek dir me bâ ri fir ka ti

ker i gir yen de dir 12.C Gön lüm gö hep sen de dir

7 T1.D

Gel Bül bül se nin gül şen se nin yar

Gel T1.D Bül bül se nin gül şen se nin yar

Gel T1.D Bül bül se nin gül şen se nin yar

T1.D Bül bül se nin gül şen se nin yar

10

yar a man a man a şı kı nım hay li

yar a man a man a şı kı nım hay li

yar a man a man a şı kı nım hay li

yar a man a man a şı kı nım hay li

13

za man dil mun ta zir teş ri fi ne gel a man

za man dil mun ta zir teş ri fi ne gel a man

za man dil mun ta zir teş ri fi ne gel a man

za man dil mun ta zir teş ri fi ne gel a man

Dök zülfünü meydana gel
Sür atını ferzana gel
Al daireni hengama gel

Terennüm

Bülbül senin gülşen senin yâr
Yar aman aman dil muntazır teşrifine
Gel aman aman

Kesdin mi târî ülfeti
Kırdın mı camı sohbeti
Çekdirme bâri firkatı

Terennüm

Bülbül senin gülşen senin yâr
Yar aman aman dil muntazır teşrifine
Gel aman aman

1.A+2.B+3.C+T1.D
4.A+5.B+6.C+T1.D
7.A+8.B+9.C+T1.D
10.A+11.B+12.C+T1.D

Verdin cevap unvân ile
Yaktın sinem suzan ile
Müştak sana bincan ile

Terennüm

Bülbül senin gülşen senin yâr
Yar aman aman dil muntazır teşrifine
Gel aman aman

Hıfzî sana bir bendedir
Hem çâker-i giryendedir
Gönlüm gözü hep sendedir

Terennüm

Bülbül senin gülşen senin yâr
Yar aman aman dil muntazır teşrifine
Gel aman aman

Şekil 35. Hisarbuselik Şarkı “Dök Zülfünü Meydana Gel” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Dök zülfünü meydana gel

Sür atını ferzana gel

Al daireni hengama gel

Verdin cevap unvan ile

Yaktın sinem suzan ile

Müştak sana bincan ile

Kesdin mi târı ülfeti

Kırdın mı câmı sohbeti

Çekdirme bâri fırkatı

Hıfzi sana bir bendedir

Hem câker-i giryendedir

Gönlüm göz hep sendedir

Eserin vezni Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün aruz vezniyle yazılmıştır

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Dök zülfünü meydana gel 1.A

Sür atını ferzana gel 2.B

Al daireni hengama gel 3.C

Verdin cevap unvan ile 4.A

Yaktın sinem suzan ile 5.B

Müştak sana bincan ile 6.C

Kesdin mi târı ülfeti 7.A

Kırdın mı câmı sohbeti 8.B

Çekdirme bâri fırkatı 9.C

Hıfzi sana bir bendedir 10.A

Hem çâker-i giryendedir 11.B
Gönlüm göz hep sendedir 12.C

Bülbül senin gülşen senin yar T1.D'
Yar aman aman dil muntazır teşrifine
Gel aman aman

Eserin formülü:

1.A	4.A	7.A	10.A
2.B	5.B	8.B	11.B
3.C	6.C	9.C	12.C
T1.D	T1.D	T1.D	T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 5 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir.

Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eser 12 mısralı olarak ele alınmıştır. Karşılaştırma yapılarak yazılan edisyonda ise, eserin 9 mısralı olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 12 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 3. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir. Eserde 3 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı eserin güftesinden farklı söz ve ezgilerle bestelenmiştir, bu terennümlü yapı D ezgisindedir. Terennüm olduğunu ve birinci terennüm olduğunu belirtmesi sebebiyle T1. İfadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin yanına D harfiyle ezginin yapısını belirtmesi için T1.D şeklinde bir ifade eklenmiştir. 4. Mısra A ezgisiyle, 5. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 6. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir. Eserde 6

mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı eserin güftesinden farklı söz ve ezgilerle bestelenmiştir, bu terennümlü yapı D ezgisindedir. Terennüm olduğunu ve birinci terennüm olduğunu belirtmesi sebebiyle T1. İfadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin yanına D harfiyle ezgisinin yapısını belirtmesi için T1.D şeklinde bir ifade eklenmiştir. 7. Mısra A ezgisiyle, 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 9. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir. Eserde 9 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Terennüm yapısı eserin güftesinden farklı söz ve ezgilerle bestelenmiştir, bu terennümlü yapı D ezgisindedir. Terennüm olduğunu ve birinci terennüm olduğunu belirtmesi sebebiyle T1. İfadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin yanına D harfiyle ezgisinin yapısını belirtmesi için T1.D şeklinde bir ifade eklenmiştir. 10. Mısra A ezgisiyle, 11. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 12. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir. Eserde 12 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Terennüm yapısı eserin güftesinden farklı söz ve ezgilerle bestelenmiştir, bu terennümlü yapı D ezgisindedir. Terennüm olduğunu ve birinci terennüm olduğunu belirtmesi sebebiyle T1. İfadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin yanına D harfiyle ezgisinin yapısını belirtmesi için T1.D şeklinde bir ifade eklenmiştir.

Eser Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün aruz vezniyle yazılmıştır.

Nikriz Şarkı Elmas Senin Yüzün Gören

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Ah el mas se nin yü zün gö ren
5.A' El ma sı mın hoş se sı ni
9.A' El mas yü zük tak sam sa na

1.A

El mas se nin yü zün gö ren
5.A El ma sı mın hoş se sı ni
9.A El mas yü zük tak sam sa na

2.B

Ay rı lır mı kad rin bi len
6.B Her kes se ver e da sı nı
10.B Yü züm ni şan gel se ba na

3.C

El ma sım dan men dil al dım
7.C El ma sım dan men dil al dım
11.C A şı k ı nın gir koy nu na

9 4.D T1.E

Mec nun o lur gö nül ve ren a
 8.B Mec nun o lur gö nül ve ren T1.E a
 12.D Mec nun o lur gö nül ve ren T1.E a

11

man a man a man ha lim pek
 man a man a man ha lim pek
 man a man a man ha lim pek

13

ya man ARANAĞME...
 ya man
 ya man

15

16

Elmas senin yüzün gören
Ayrılır mı kadrin bilen
Elmas'ımdan mendil aldım
Mecnun olur gönül veren

Terennüm

Aman aman aman halim pek yaman

Elmasımın hoş sesini
Herkes sever edasını
Elmasından mendil aldım
Mecnun olur gönül veren

Terennüm

Aman aman aman halim pek yaman

Elmas yüzük taksam sana
Yüzüm nişan gelse bana
Aşıkının gir koynuna
Mecnun olur gönül veren

Terennüm

Aman aman aman halim pek yaman

1.A+1.A'+2.B
3.C+3.C'+4.D
T1.E

5.A+5.A'+6.B
7.C+7.C'+8.B
T1.E

9.A+9.A'+10.B
11.C+11.C'+12.D
T1.E

Şekil 36. Nikriz Şarkı “Elmas Senin Yüzün Gören” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Elmas senin yüzün gören
Ayrılır mı kadrin bilen
Elmas'ımdan mendil aldım
Mecnun olur gönül veren

Elmasımın hoş sesini
Herkes sever edasını
Elmasımdan mendil aldım
Mecnun olur gönül veren

Elmas yüzük taksam sana
Yüzüm nişan gelse bana
Aşıkının gir koynuna
Mecnun olsa gönül veren

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Elmas senin yüzün gören 1.A
Ayrılır mı kadrin bilen 2.B
Elmas'ımdan mendil aldım 3.C
Mecnun olur gönül veren 4.D

Elmasımın hoş sesini 5.A
Herkes sever edasını 6.B
Elmasımdan mendil aldım 7.C
Mecnun olur gönül veren 8.D

Elmas yüzük taksam sana 9.A
Yüzüm nişan gelse bana 10.B
Aşıkının gir koynuna 11.C
Mecnun olsa gönül veren 12.D

Eserin formülü:

1.A 5.A 9.A
2.B 6.B 10.B
3.C 7.C 11.C
4.D 8.D 12.D
T1.E T1.E T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 8 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle, 3. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 4. Mısra ilk dört mısradan farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 4 mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısında farklı ezgi yapısında olduğundan dolayı E ezgisiyle bestelenmiştir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle, 7. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 8 mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısında güftelerden farklı ezgi yapısında olduğundan dolayı E ezgisiyle bestelenmiştir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir. 9. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 10. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle, 11. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 12. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 12 mısranın ardından 1 mısralık bir

terennüm yapısı olduğu gör÷lmektedir. Bu terennüm yapısında güftelerden farklı ezgi yapısında olduğundan dolayı E ezgisiyle bestelenmiştir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir. Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Şehnaz Şarkı Geleydi Nur-î Aynım Şimdi

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ah ge ley di
4.A Aş kın la dil
7.A Düş tü gö nül
10.A Vü cu dum nar

3

nu ri ay nım şim
yan mak lı ğa ka
şim di o na me
i has ret le yan

5

di a man a man
il dir
ya ne
dı

7

ey Pa yı na yü
5.B Zi ra ki o
8.B Nar i fir kat
11.B İşi den ah ü

9

yüz ler sü re rey
zülf i ya re mâ
yi ne kâr et ti
fe gâ nım u yan

11

dim il câ di

șim dir na

13

di (SAZ) di (SAZ)

15

3.C

Gel mez se yar

6.C Bab 1 vas lın

9.C Dil ü can fe

12.C Tan bu ri yar

17

kan ağ la rim și șim di

da ku lun dur zâ il dir

da naz lı ca na ne

1 her câ yi san dı

20

di ey (SAZ)

Bir ke re gör
T1.A Bir ke re gör
T1.A Bir ke re gör
T1.A Bir ke re gör

düm ce ma lin şa
düm ce ma lin şa
düm ce ma lin şa
düm ce ma lin şa

şır dım a man a man
şır dım a man a man
şır dım a man a man
şır dım a man a man

ey ne ya man a
ey ne ya man a
ey ne ya man a
ey ne ya man a

a teş le re re
a teş le re re
a teş le re re
a teş le re re
3

32

düş düm şim
düş düm şim
düş düm şim
düş düm şim

34

di
di
di
di

36

38

Ah geleydi Nur-i Ayn'ım şimdi
Payına yüzler süreyim şimdi
Gelmezse kan ağlarım şimdi

Terennüm

Bir kere gördüm cemalin şaşırdım
Ne yaman ateşlere duş'oldum

Aşkınla dil yanmaklığa kaildir
Zira ki o zülf-i yare maildir
Bab-ı vashında kulundur saildir

Terennüm

Bir kere gördüm cemalin şaşırdım
Ne yaman ateşlere duş'oldum

Düştü gönül şimdi ona meyana
Nar-i firkat yine kanetti cane
Dil-ü can feda nazlı canana

Terennüm

Bir kere gördüm cemalin şaşırdım
Ne yaman ateşlere duş'oldum

Vücudum nar-i hasretle yandı
İşiden ah-ü feganım ayandı
Tanburi yarı hercayı sandı

Terennüm

Bir kere gördüm cemalin şaşırdım
Ne yaman ateşlere duş'oldum

1. A	4. A	7. A	10. A
2. B	5. B	8. B	11. B
3. C	6. C	9. C	12. C
T1. A	T1. A	T1. A	T1. A

Şekil 37. Şehnaz Şarkı “Geleydi Nur-i Aynım Şimdi” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Geleydi nur-i aynım şimdi
Payına yüzler süreyim şimdi
Gelmezse kan ağlarım şimdi

Aşkınla dil yanmaklığa kaildir
Zira ki o zülf-ü yâre maildir
Bab-ı vaslında kulundur saildir

Düştü gönül şimdi ona meyana
Nar-i firkat yine kanetti cane
Dil-ü can feda nazlı canana

Vücudum nar-i hasretle yandı
İşiden ah-ü feganım ayandı
Tanburi yarı hercayı sandı

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Geleydi nur-i aynım şimdi 1.A
Payına yüzler süreyim şimdi 2.B
Gelmezse kan ağlarım şimdi 3.C

Aşkınla dil yanmaklığa kaildir 4.A
Zira ki o zülf-ü yâre maildir 5.B
Bab-ı vaslında kulundur saildir 6.C

Düştü gönül şimdi ona meyana 7.A
Nar-i firkat yine kanetti cane 8.B
Dil-ü can feda nazlı canana 9.C

Vücudum nar-i hasretle yandı 10.A

İşiden ah-ü feganım ayandı 11.B

Tanburi yarı hercayi sandı 12.C

Bir kerre gördüm cemalim şaşırdım T1.A

Ne yaman ateşlere duş oldum

Eserin formülü:

1.A 4.A 7.A 10.A

2.B 5.B 8.B 11.B

3.C 6.C 9.C 12.C

T1.A T1.A T1.A T1.A

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısra olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 3 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısında birinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır bu sebeple terennümün ezgisi A ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.A şeklinde ifade edilmiştir. 4. Mısra A ezgisiyle, 5. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 6 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısında birinci, dördüncü mısrayla aynı ezgi yapısındadır bu sebeple terennümün ezgisi A ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.A şeklinde ifade edilmiştir. 7. Mısra A ezgisiyle, 8. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 9. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 9 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı

görülmektedir. Bu terennüm yapısında birinci, dördüncü, yedinci mısrayla aynı ezgi yapısındadır bu sebeple terennümün ezgisi A ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.A şeklinde ifade edilmiştir. 10. Mısra A ezgisiyle, 11. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 12. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 12 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısında birinci, dördüncü, yedinci, onuncu mısrayla aynı ezgi yapısındadır bu sebeple terennümün ezgisi A ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.A şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Mahur Şarkı Gül Mevsimi Seyredelim Baharı

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Gül mev si mi
5.A' O gül çeh re
9.A' O gi der di

sey ri de lim
teş rif e de
ser den dil den

be ha ha rı
bu an da
ef ka rı

2.B

Bül bül se si din le
6.B Ha zır o la nay û
10.B Sen tek gel sen ya nı

ye lim se he
tan bur u ha
mı za her ba

1. 2.

11 ri (saz) ri (saz)
nen de
rı

13 3.C' Me ram ba ğın
7.C' Şi ve i hic
11.C' Fe da gi bi

15 bel le dik dik a man
ran ka lur du cüm bü
gös te riş var uş şa

17 a a ma de
şü nün
ka

19 4.B' He man gel sün sa ba
8.B' A şık la rın gü ler
12.B' Nağ me gön der fe da

21 sa fa ref ta
oy nar sa yen
ol sun 2 tan bu

1. 2.

23

ri
de
ri

26

T1.D

Sen siz ol maz tez gel a
T1.D Sen siz ol maz tez gel a
T1.D Sen siz ol maz tez gel a

28

man öm rüm va rı (saz)
man öm rüm va rı
man öm rüm va rı

30

32

Gül mevsimi seyredelim baharı
Bülbül sesi dinleyelim seheri
Meram bağı belledik yar âmâde
Hemen gelsün saba safa reftarı

Terennüm

Sensiz olmaz tez gel aman ömrümün varı

O giderdi serden dilden efkârı
Sen tek gelsen yanımıza her barı
Feda gibi gösteriş var uşşaka
Nağme gönder feda olsun Tanburi

Terennüm

Sensiz olmaz tez gel aman ömrümün varı

O gül çehre teşrif ede bu anda
Hazır ola nayü-tenbur-û hanende
Şive-i hicran kalurdu cümbüşünün
Aşıkların güler, oynar sayende

Terennüm

Sensiz olmaz tez gel aman ömrümün varı

1.A+2.B+1.A+2.B' 5.A+6.B+5.A+6.B'
3.C+4.B+3.C+4.B' 7.C+8.B+7.C+8.B'
T1.D T1.D

9.A+10.B+9.A+10.B'
11.C+12.B+11.C+12.B'
T1.D

Şekil 38. Mahur Şarkı “Gül Mevsimi Seyredelim Baharı” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Gül mevsimi seyredelim baharı
Bülbül sesi dinleyelim seheri
Meram bağın belledik yar âmâde
Hemen gelsün saba safâ reftarı

O gün çehre teşrif ede bu anda
Hazır ola nayü-tenbur-û hanende
Şive-i hicran kalurdu cümbüşünün
Aşıkların güler, oynar sayende

O giderdi dilden efkârı
Sen tek gelsen yanımıza her barı
Feda gibi gösteriş var uşşaka
Nağme gönder feda olsun Tanburi

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Gül mevsimi seyredelim baharı 1.A
Bülbül sesi dinleyelim seheri 2.B'
Meram bağın belledik yar âmâde 3.C
Hemen gelsün saba safâ reftarı 4.B '

O gün çehre teşrif ede bu anda 5.A
Hazır ola nayü-tenbur-û hanende 6.B'
Şive-i hicran kalurdu cümbüşünün 7.C
Aşıkların güler, oynar sayende 8.B'

O giderdi dilden efkârı 9.A
Sen tek gelsen yanımıza her barı 10.B'
Feda gibi gösteriş var uşşaka 11.C

Nağme gönder feda olsun Tanburi 12.B'

Sensiz olmaz tez gel ömrümün varı T1.D'

Eserin formülü:

1.A+2.B+1.A+2.B'	5.A+6.B+5.A+6.B'	9.A+10.B+9.A+10.B'
3.C+4.B+3.C+4.B'	7.C+8.B+7.C+8.B'	11.C+12.B+11.C+12.B'
T1.D	T1.D	T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı", Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 4 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı'nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir, ilk iki mısra kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisinde, 4. Mısra farklı söz ve ikinci mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında bestelenmiştir B ezgisindedir. Üçüncü ve dördüncü mısra kendini tekrar etmektedir. 4 mısranın ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapıda farklı bir ezgi cümlesiyle bestelenmiştir D ezgisindedir bu terennümlü yapı T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra A ezgisiyle, 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir, beşinci ve altıncı mısra kendini tekrar etmektedir. 7. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisinde, 8. Mısra farklı söz ve ikinci, dördüncü, altıncı mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında bestelenmiştir B ezgisindedir. Yedinci ve sekizinci mısra kendini tekrar etmektedir. 8 mısranın ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennümlü yapıda farklı bir ezgi cümlesiyle bestelenmiştir D ezgisindedir, bu terennümlü yapı T1.D şeklinde ifade

edilmiştir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisindedir, dokuzuncu ve onuncu mısra kendini tekrar etmektedir. 11. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisinde, 12. Mısra farklı söz ve ikinci, dördüncü, altıncı, sekizinci ve onuncu mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında bestelenmiştir B ezgisindedir. On birinci ve on ikinci mısra kendini tekrar etmektedir. 12 mısranın ardından farklı söz ve ezgi cümlesiyle 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapıda farklı bir ezgi cümlesiyle bestelenmiştir D ezgisindedir bu terennümlü yapı T1.D şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Sabâ Şarkı

Bâdı Sabâ Melin Melin Esersin

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ba dı sa bâ

2.A A şık mı sın

5.A Aş kın der di

6.A Bel ki a çar

9.A Ağ lat ma gel

10.A Be şâ ret tir

me lin me lin

be nim gi bi

u yan dır dı

bağ ı i rem

gö nül fir sat

7 şâd u hür rem

e ser sin

ne der sin

ol ya ri

ba hâ rı

bu lur sun

10 o lur sun

3.B Biz ha râ

7.B Saf saf ol

11.B Tan bû ri

13

b1
muş
nin

mest
gül
ma

ti
yâ
ka

mü
re
mı

16

dâm
bül
dır

pür
bül
yâr

aş
le
i

19

4.A

kız
ri
le

Der
8.A Gül
12.A Dost

di
şen
e

aş
de
lin

23

ka
yû
den

ça
u
bir

re
yan
des

ol
dır
te

26

maz
dı
gül

bi
ol
a

lir
yâ
lır

29

sin ri sin Ey T1.C Ey e fen T1.C Ey e fen T1.C Ey e fen

33

dim dim dim Nû ri dî Nû ri dî Nû ri dî

36

dem a man a man a man ten dem a man a man a man ten dem a man a man a man ten

39

de ca nım sın de ca nım sın de ca nım sın

Bâd-ı sabâ melin melin esersin
Aşık mısın benim gibi ne dersin
Biz harâb-ı mest-i müdâm pür-aşkız
Derd-i aşka çâre olmaz bilirsin

Terennüm

Ey efendim nûri didem aman aman
aman tende canımsın

1.A 5.A 9.A
2.A 6.A 10.A
3.B 7.B 11.B
4.A 8.A 12.A
T1.C T1.C T1.C

Aşkın derdi uyandırdı ol yâri
Belki açar bağ-ı irem bahârı
Saf saf olmuş gül yâre bûlbülleri
Gülşen deyû uyandırdı ol yâri

Terennüm

Ey efendim nûri didem aman aman
aman tende canımsın

3

Ağlatma gel gönül fırsat bulursun
Beşârettir, şad-u hürrem olursun
Tanbûri'nin makamıdır yâr ili
Dost elinden bir deste gül alırsın

Terennüm

Ey efendim nûri didem aman aman
aman tende canımsın

Şekil 39. Sabâ Şarkı “Bâdı Sabâ Melin Melin Esersin” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Bâd-ı sabâ melin melin esersin
Aşık mısın benim gibi ne dersin
Biz harâb-ı mest-i müdâm pür- aşkız

Aşkın derdi uyandırdı ol yâri
Belki açar bağ-ı irem bahârı
Saf saf olmuş gül yâre bülbülleri
Gülşen deyü uyandırdı ol yâri

Ağlatma gel gönül fırsat bulursun
Beşârettir, şâd-u Hürrem olursun
Tanbûri'nin makamıdır yâr ili
Dost elinden bir deste gül alırsın

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Bâd-ı sabâ melin melin esersin 1.A
Aşık mısın benim gibi ne dersin 2.A
Biz harâb-ı mest-i müdâm pür- aşkız 3.B
Derd-i aşka çâre olmaz bilirsın 4.A

Aşkın derdi uyandırdı ol yâri 5.A
Belki açar bağ-ı irem bahârı 6.A
Saf saf olmuş gül yâre bülbülleri 7.B
Gülşen deyü uyandırdı ol yâri 8.A

Ağlatma gel gönül fırsat bulursun 9.A
Beşârettir, şâd-u Hürrem olursun 10.A
Tanbûri'nin makamıdır yâr ili 11.B
Dost elinden bir deste gül alırsın 12.A

Ey efendim nûri didem aman aman aman ten de canımsın T1.C'

Eserin formülü:

1.A 5.A 9.A
2.A 6.A 10.A
3.B 7.B 11.B
4.A 8.A 12.A
T1.C T1.C T1.C

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 2 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eser 12 mısralı olarak ele alınmıştır. Karşılaştırma yapılarak yazılan edisyonunda ise, eserin 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 12 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ilk mısranın ezgisiyle aynı yapıda A ezgisiyle bestelenmiştir. 3. Mısra ilk iki mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir. 4. Mısra farklı söz ve ilk iki mısranın ezgisiyle aynı yapıdadır A ezgisindedir. 4 mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapı eserin güftesinden farklı söz ve ezgi yapısındadır C ezgisiyle bestelenmiştir. T1. C şeklinde ifade edilmektedir. 5. Mısra A ezgisiyle, 6. Mısra farklı söz ve beşinci mısranın ezgisiyle aynı yapıda bestelenmiştir. 7. Mısra farklı söz ve üçüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ve birinci, ikinci, dördüncü, beşinci, altıncı mısranın ezgisiyle aynı yapıdadır A ezgisindedir. 8 mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu terennüm yapısı eserin güftesinden farklı söz ve ezgi yapısındadır

C ezgisiyle bestelenmiştir. T1. C şeklinde ifade edilmektedir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve dokuzuncu mısranın ezgisiyle aynı yapıda bestelenmiştir. 11. Mısra farklı söz ve üçüncü ve yedinci mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir B ezgisindedir. 12. Mısra farklı söz ve birinci, ikinci, dördüncü, beşinci, altıncı, sekizinci, dokuzuncu, onuncu mısranın ezgisiyle aynı yapıdadır A ezgisindedir. 8 mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı olduğu görülmektedir. Bu yapı eserin güftesinden farklı söz ve ezgi yapısındadır C ezgisiyle bestelenmiştir. T1. C şeklinde ifade edilmektedir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı Ne Safâdır Eyyâm-ı Gül

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûrî Mustafa Çavuş

1.A'

(Ah) Ne sa fâ dır ey yâ mı gül
5.A' Tâ lib o lup fen ni aş ka
9.A' Ateş i aşk a reh ber ol du

2.B'

3 Zevk ar tı rır bir kâ se
6.B' Bî ve fâ lar dur sun baş
10.B' Gö nül dost un şim di bul

1. 2.

5 mül a man a man... mül a man a man...
ka a man a man... ka a man a man...
du

3.C 4.D

7 O sa fâ lar ser den geç ti Biz o la lım
7.C Aş ka la yık e fen dim var 8.D Biz o la lım
11.C Mey da nı aşk men zi li dir 12.D Biz o la lım

10 T1.E

gü le bül bül A man a man... ca nım
gü le bül bül T1.EA man a man... ca nım
gü le bül bül T1.EA man a man ca nım

13

öm rüm a man Se ni sev mek
 öm rüm a man Se ni sev mek
 öm rüm a man Se ni sev mek

15

gâ yet müş kül Aranağmesi
 gâ yet müş kül
 gâ yet müş kül

17

1. gâ yet müş kül
 2. gâ yet müş kül

20

D.C.

Ne safâdır eyyâm-ı gül
 Zevk artırır bir kâse mül
 O safâlar serden geçti
 Biz olalım güle bülbül

Terennüm

Canım ömrüm aman
 Seni sevmek gâyet müşkül

Tâlib olup fenn-i aşka
 Bî-vefâlar dursun başka
 Aşka lâyük efendim var
 Biz olalım güle bülbül

Terennüm

Canım ömrüm aman
 Seni sevmek gâyet müşkül

Âteş-i aşk rehber oldu
 Gönül dostun şimdi buldu
 Meydân-ı aşk menzildir
 Biz olalım güle bülbül

Terennüm

Canım ömrüm aman
 Seni sevmek gâyet müşkül

1.A+2.B 5.A+6.B 9.A+10.B
 1.A+2.B' 5.A+6.B' 9.A+10.B'
 3.C+4.D 7.C+8.D 11.C+12.D
 T1.E T1.E T1.E

Şekil 40. İsfahan Şarkı “Ne Safâdır Eyyâm-ı Gül” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Ne safâdır eyyâm-ı gül
Zevk artırır bir kase mül
O safâlar serden geçti
Biz olalım güle bülbül

Tâlib olup fenn-i aşka
Bî-vefâlar dursun başka
Aşka lâyük efendim var
Biz olalım güle bülbül

Âteşi aşk rehber oldu
Gönül dostun şimdi buldu
Meydân-ı aşk mezilidir
Biz olalım güle bülbül

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte-terennüm dağılımı:

Ne safâdır eyyâm-ı gül 1.A
Zevk artırır bir kâse mül 2.B
O safâlar serden geçti 3.C
Biz olalım güle bülbül 4.D

Tâlib olup fenn-i aşka 5.A
Bî-vefâlar dursun başka 6.B
Aşka lâyük efendim var 7.C
Biz olalım güle bülbül 8.D

Âteşi aşk rehber oldu 9.A
Gönül dostun şimdi buldu 10.B
Meydân-ı aşk mezilidir 11.C
Biz olalım güle bülbül 12.D

Canım ömrüm aman T1.E

Eserin formülü:

1.A+2.B	5.A+6.B	9.A+10.B
1.A+2.B'	5.A+6.B'	9.A+10.B'
3.C+4.D	7.C+8.D	11.C+12.D
T1.E	T1.E	T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle bestelenmiştir birinci ve ikinci mısra kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 4. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 4 mısranın sonunda 2 mısralık farklı söz ve ezgi yapısıyla bestelenmiş bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı da E ezgisindedir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra A ezgisiyle, 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle bestelenmiştir beşinci ve altıncı mısra kendini tekrar etmektedir. 7. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 8 mısranın sonunda 2 mısralık farklı söz ve ezgi yapısıyla bestelenmiş bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı da E ezgisindedir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisiyle bestelenmiştir dokuzuncu ve onuncu mısra kendini tekrar etmektedir. 11. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 12. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 12 mısranın sonunda 2 mısralık farklı söz ve ezgi yapısıyla bestelenmiş bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu terennüm yapısı da E ezgisindedir. T1.E şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

Bayati Şarkı Meclise Gel Göylüm Eyle

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Mec li se gel göy lüm ey le a
5.A Ben pa za rı çok u zat mam a
9.A Ben se ver sem sa kın yer me a

2.B

man Me ra mı mız an cak cil
man 6.B Be ni ba na ver ki sat
man 10.B Be ni gö zet e le ver

3.C

ve ah Ya na ğın da
mam ah 7.C Ben bir ha le
me ah 11.C Tan bû ri nin

4.D

o lan be ne a man Ne is ter sin
müp te lâ yım a man 8.D Ben siz ya nak
sev di ği ni a man 12.D Sen du yar san

9

doğ ru söy le a man a man ah
ol sa bak mam a man a man ah
çok luk um ma a man a man ah

11

T1.E

Al da nır sam u ğur ol sun ah o ru yi ben
T1.E Al da nır sam u ğur ol sun ah o ru yi ben
T1.E Al da nır sam u ğur ol sun ah o ru yi ben

14

be nim ol sun gü zel ben den
be nim ol sun gü zel ben den
be nim ol sun gü zel ben den

16

yüz çe vir me
yüz çe vir me
yüz çe vir me

18

yüz çe vir me

Meclise gel göylüm eyle (aman)
 Meramız ancak cilve (ah)
 Yanağında olan bene (aman)
 Ne istersin doğru söyle (aman aman ah)

Terennüm

*Aldanırsam uğur olsun ah,
 O ruy-i ben benim olsun
 Güzel benden yüz çevirme*

Ben pazarı çok uzatmam
 Beni bana ver ki satmam
 Ben bir hale mübtelâyım
 Bensiz yanak olsa bakmam

Terennüm

*Aldanırsam uğur olsun ah,
 O ruy-i ben benim olsun
 Güzel benden yüz çevirme*

1.A 5.A 9.A
 2.B 6.B 10.B
 3.C 7.C 11.C
 4.D 8.D 12.D
 T1.E T1.E T1.E

Ben seversem sakın yerme
 Beni gözet, ele verme
 Tanbûri'nin sevdiğini
 Sen duyarsan çokluk umma

Terennüm

*Aldanırsam uğur olsun
 O rüy-i ben benim olsun
 Güzel benden yüz çevirm*

Şekil 41. Bayâtî Şarkı “Meclise Gel Göylüm Eyle” adlı eserin notası-güftesi
 (DivânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Meclise gel göylüm eyle aman
Meramımız ancak cılve ah
Yanağında olan bene aman
Ne istersin doğruyu söyle aman aman ah

Ben pazarı çok uzatmam
Beni bana ver ki satmam
Ben bir hale mübtelâyım
Bensiz yanak olsa bakmam

Ben seversem sakın yerme
Beni gözet, ele verme
Tânburî'nin sevdiğini
Sen duyarsan çokluk umma

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Meclise gel göylüm eyle aman 1.A
Meramımız ancak cılve ah 2.B
Yanağında olan bene aman 3.C
Ne istersin doğruyu söyle aman aman ah 4.D

Ben pazarı çok uzatmam 5.A
Beni bana ver ki satmam 6.B
Ben bir hale mübtelâyım 7.C
Bensiz yanak olsa bakmam 8.D

Ben seversem sakın yerme 9.A
Beni gözet, ele verme 10.B
Tanburî'nin sevdiğini 11.C
Sen duyarsan çokluk umma 12.D

Aldanırsam uğur olsun T1.E

O rû-yi ben benim olsun
Güzel benden yüz çevirme

Eserin formülü:

1.A	5.A	9.A
2.B	6.B	10.B
3.C	7.C	11.C
4.D	8.D	12.D
T1.E	T1.E	T1.E

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 1 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir.

Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eserin güftesi 12 mısralı olarak yazılmıştır. Karşılaştırma yapılarak yazılan edisyonunda ise, eserin 4 mısralı olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 12 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaştığı şekliyle 12 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2 mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 4. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 4 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapı güftelerdeki ezgi yapısından farklı bir ezgi yapısındadır. Bu sebeple terennümlü kısımdan T1. E ezgisi şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra A ezgisiyle, 6. mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 7. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 8. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 8 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapı güftelerdeki ezgi yapısından farklı bir ezgi yapısındadır. Bu sebeple terennümlü kısımdan T1. E ezgisi şeklinde ifade edilmiştir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. mısra farklı

söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 11. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisindedir. 12. Mısra ilk üç mısradan farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisindedir. 12 mısranın ardından 3 mısralık uzun bir terennüm yapısı görülmektedir. Bu yapı güftelerdeki ezgi yapısından farklı bir ezgi yapısındadır. Bu sebeple terennümlü kısımdan T1. E ezgisi şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Tahir Şarkı
Hiç Uyutmaz Beni Derdim Sana Ben Gönümü Verdim

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A'

Ah Hiç u yut maz be ni der dim
6.A' Ba şı ma gel me yen bil mez
11.A' Gör bu aşk sa na ney ler

2.B'

Sa na ben gön
7.B' De ru num a
12.B' E lim de tan

4

lû mü ver
te şi sön
bur um in

1. 2.

dim a ca nım dim SAZ...
mez
ler

3.C

Yi ne bu gün ya ri gör düm
8.C Her a şık bu cev ri çek mez
13.C Ke man kaş lım na me gön der

9 4.D

O gü zel dir gön lüm a lan

9.D O gü zel dir gön lüm a lan

14.D O gü zel dir gön lüm a lan

11 T1.E

Be nim ah ca nım ah

T1.E Be nim ah can nım ah

T1.E Be nim ah

13 5.F

Se ni ben ga yet be ğen

10.F Se ni ben ga yet be ğen

15.F Se ni ben ga yet be ğen

15

dim

dim

dim

1.A+2.B'+1.A+2.B'
 3.C+4.D+T1.E+5.F
 6.A+7.B'+6.A+7.B'
 8.C+9.D+T1.E+10.F
 11.A+12.B'+11.A+12.B'
 13.C+14.D+T1.E+15.F

Hiç uyutmaz beni derdim
 Sana ben gönlümü verdim
 Yine bugün yârî gördüm
 O güzeldir gönlüm alan
 Seni ben gayet beğendim

Terennüm

Benim ah canım ah

Başıma gelmeyen bilmez
 Derûnum ateşi sönmez
 Her âşık bu cevri çekmez
 O güzeldir gönlüm alan
 Seni ben gayet beğendim

Terennüm

Benim ah canım ah

Gör bu âşık sana n'eyler
 Elimde tamburum inler
 Keman kaşım nâme gönder
 O güzeldir gönlüm alan
 Seni ben gayet beğendim

Terennüm

Benim ah canım ah

Şekil 42. Tahir Şarkı “Hiç Uyutmaz Beni Derdim Sana Ben Gönlümü Verdim” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Hiç uyutmaz beni derdim
Sana ben gönlümü verdim
Yine bugün yâri gördüm
O güzeldir gönlüm alan
Seni ben gayet beğendim

Başıma gelmeyen bilmez
Derûnum ateşi sönmez
Her âşık bu cevri çekmez
O güzeldir gönlüm alan
Seni ben gayet beğendim

Gör bu âşık sana n'eyler
Elimde tamburum inler
Keman kaşım nâme gönder
O güzeldir gönlüm alan
Seni ben gayet beğendim

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte- terennüm dağılımı:

Hiç uyutmaz beni derdim
Sana ben gönlümü verdim
Yine bugün yâri gördüm
O güzeldir gönlüm alan
Seni ben gayet beğendim

Başıma gelmeyen bilmez
Derûnum ateşi sönmez
Her âşık bu cevri çekmez
O güzeldir gönlüm alan

Seni ben gayet beğendim
Gör bu âşık sana n'eyler
Elimde tamburum inler
Keman kaşlım nâme gönder
O güzeldir gönlüm alan
Seni ben gayet beğendim

Benim ah canım ah

Eserin formülü:

1.A	6.A	11.A
2.B'	7.B'	12.B'
1.A	6.A	11.A
2.B'	7.B'	12.B'
3.C	8.C	13.C
4.D	9.D	14.D
T1.E	T1.E	T1.E
5.F	10.F	15.F

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 6 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısında olduğu tespit edilmiştir.

Eser günümüze ulaşan şekliyle 15 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir, 1.ve 2. Mısra kendini tekrar etmektedir. 3. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle, 4. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 4 mısranın ardından T1. İfadesiyle ve farklı ezgi yapısıyla 1 mısralık bir terennüm gelmektedir. Bu yapıda E ezgisiyle gösterilmiştir. Terennümlü kısım eser üzerinde T1.E olarak karşımıza

çıkılmaktadır. 5. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla karşımıza çıkmaktadır, yapısı da F ezgisindedir. 6. Mısra A ezgisiyle, 7. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir, 6.ve 7. Mısra kendini tekrar etmektedir. 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle, 9. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 9 mısranın ardından T1. İfadesiyle ve farklı ezgi yapısıyla terennüm gelmektedir. Bu yapıda E ezgisiyle gösterilmiştir. Terennümlü kısım eser üzerinde T1.E olarak karşımıza çıkmaktadır. 10. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla karşımıza çıkmaktadır, yapısı da F ezgisindedir. 11. Mısra A ezgisiyle, 12. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir, 11.ve 12. Mısra kendini tekrar etmektedir. 13. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisiyle, 14. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 14 mısranın ardından T1. İfadesiyle ve farklı ezgi yapısıyla terennüm gelmektedir. Bu yapıda E ezgisiyle gösterilmiştir. Terennümlü kısım eser üzerinde T1.E olarak karşımıza çıkmaktadır. 15. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla karşımıza çıkmaktadır, yapısı da beşinci ve onuncu mısranın ezgisiyle aynı yapıdadır F ezgisindedir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Muhayyer Şarkı

Hâlâ Gön lüm Bir Güzelde

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A' 2.B

Ha la gön lüm bir gü zel de sab rı

6.A' O kun duk ça bes te dil de 7.B Tan bu

11.A' Sev di ğim gel şe ref bul sun 12.B Da hi

6

müş kül giz li yer de a man a man (Saz)

ri yi pek tut el de a man a man

be ter gü zel ol sun a man a man

11

de a man a man (Saz) müp te la yım

de a man a man 8.C' Sen çı kar ma

de a man a man 13.C' İ ra dem le

15

4.D'

yüz çe vir mem Baş ta cı dır aş kı ser

giz le aş kın 9.D' Mu hay yer de zi ra per

al dı gön lüm 14.D' Ber gü za rım an da dur

21

T1.E'

de a man a man yar gel a

de a man a man yar gel a

sun a man a man yar gel a

26 5.D

man sen sin gü zel şu a lem
 man 10.D sen sin gü zel şu a lem
 man 15.D sen sin gü zel şu a lem

31

de a man a man Aranağme
 de a man a man
 de a man a man

35

de a man a man

39

de a man a man

Hala gönlüm bir güzelde
 Saydı müşkül gizli yerde
 Müptelayım yüz çevirmem
 Baştâcıdır aşkı serde
 Sensin güzel şu alemde

Okundukça beste dilde
 Tanbûriyi pek tut elde
 Sen çıkarma gizle aşkın
 Muhayyerde ziraperde
 Sensin güzel şu alemde

Sevdiğim gel şeref bulsun
 Dahi beter güzel olsun
 İrâdemle aldı gönlüm
 Bergüzarım anda dursun
 Sensin güzel şu alemde

Terennüm
Yar gel aman

1.A+2.B+1.A+2.B'	6.A+7.B+6.A+7.B'	11.A+12.B+11.A+12.B'
3.C+4.D+3.C+4.D'	8.C+9.D+8.C+9.D'	13.C+14.D+13.C+14.D'
T1.E+5.D+T1.E+5.D	T1.E+10.D+T1.E+5/10.D	T1.E+15.D+T1.E+5/15.D

Şekil 43. Muhayyer Şarkı “Halâ Gönlüm Bir Güzelde” adlı eserin notası-güftesi
 (DivânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Hala gönlüm bir güzelde
Saydı müşkül gizli yerde
Müptelayım yüz çevirmem
Baş tâcıdır aşkı serde
Sensin güzel şu alemde

Okundukça beste dilde
Tanburiyi pek tut elde
Sen çıkarma gizle aşkın
Muhayyerde zirâ perde
Sensin güzel şu alemde

Sevdiğim gel şeref bulsun
Dahi beter güzel olsun
İrâdemle aldı gönlüm
Begüzârım anda dursun
Sensin güzel şu alemde

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Hala gönlüm bir güzelde 1.A
Saydı müşkül gizli yerde 2.B'
Müptelayım yüz çevirmem 3.C
Baş tâcıdır aşkı serde 4.D'
Sensin güzel şu alemde 5.D

Okundukça beste dilde 6.A
Tanburiyi pek tut elde 7.B'
Sen çıkarma gizle aşkın 8.C
Muhayyerde zirâ perde 9.D'
Sensin güzel şu alemde 10.D

Sevdiğim gel şeref bulsun 11.A

Dahi beter güzel olsun 12.B'

İrâdemle aldı gönlüm 13.C

Begüzârım anda dursun 14.D'

Sensin güzel şu alemde 15.D

Yar aman sensin güzel şu alemde T1.E

Eserin formülü:

1.A+2.B'+1.A+2.B'	6.A+7.B'+6.A+7.B'	11.A+12.B'+11.A+12.B'
3.C+4.D'+3.C+4.D'	8.C+9.D'+8.C+9.D'	13.C+14.D'+13.C+14.D'
T1.E+5.D'+T1.E+5.D'	T1.E+5/10.D'+T1.E+5/10.D'	
T1.E+5/15.D+T1.E+5/15.D		

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 1 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin edisyonuna rastlanmamıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 15 mısralı olarak tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir. 1.ve 2. Mısra kendini tekrar etmektedir. 3.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisindedir. 4.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisindedir. 3.ve 4. Mısra kendini tekrar etmektedir. 4.mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı da farklı söz ve ezgiyle bestelenmiştir. Bu yapıda E ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.E şeklinde ifade edilmiştir. Terennümün ardından 5. Mısra farklı söz ve dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir, bu yapı D ezgisindedir. 6. Mısra A ezgisiyle, 7.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir. 6.ve 7. Mısra kendini tekrar etmektedir. 8.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisindedir. 9.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisindedir. 8.ve 9. Mısra kendini

tekrar etmektedir. 9.mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı da farklı söz ve ezgiyle bestelenmiştir. Bu yapıda E ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.E şeklinde ifade edilmiştir. Terennümün ardından 10. Mısra farklı söz ve dördüncü, beşinci, dokuzuncu mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir, bu yapı D ezgisindedir. 11. Mısra A ezgisiyle, 12.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir. 11.ve 12. Mısra kendini tekrar etmektedir. 13.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisindedir. 14.mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisindedir. 13.ve 14. Mısra kendini tekrar etmektedir. 14.mısranın ardından 1 mısralık bir terennüm yapısı karşımıza çıkmaktadır. Bu terennüm yapısı da farklı söz ve ezgiyle bestelenmiştir. Bu yapıda E ezgisindedir. Terennümlü kısım T1.E şeklinde ifade edilmiştir. Terennümün ardından 15. Mısra farklı söz ve dördüncü, beşinci, dokuzuncu, onuncu, on dördüncü mısrayla aynı ezgi cümlesiyle bestelenmiştir, bu yapı D ezgisindedir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

İsfahan Şarkı Böyle Rakkas Ne Demeli

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A' 2.B'

Böy le rak kas ne de me li Si mü ten dir

9.A' Yüz ve ri rim pek se ver ler 10.B' Hüs nün ba ğın

3.C'

gül be de ni Bes te şar kı o ku duk ça

met he der ler 11.C' Mey va ve ren o fi da na

4.D' 5.E

Çal pa re den git mez e li Sa kı nıp ey

12.D' El bet a na dış bi ler ler 13.E Â şık lı ğın

6.E

le me ar O la sın ben de ne yar

en ev ve li 14.E Ser de e ser ka vâk ye li

7.F 8.D

A na rım yar se ni her bar Hak ka gü zel

15.F Tan bû rî eĝ len ce de dir 16.D Se mâ e der

16

be li be li

her gü ze li

ARANAĞME...

Böyle rakkas ne demeli
Simütendir gül bedeni
Beste şarkı okudukça
Çal pareden gitmez eli
(Mülâzime)

Yüz veririm pek severler
Hüsnün bağın methederler
Meyva veren o fidana
Elbet ana diş bilerler
(Mülâzime)

Sakınp eyleme ar
Olasın bende ne yar
Anarım yar seni her bar
Hakka güzel beli beli

Aşıklığın en evveli
Serde eser kavak yeli
Tanbûri eğlencededir
Semâ eder her güzeli

1.A'	9.A'
2.B'	10.B'
3.C'	11.C'
4.D'	12.D'
5.E	13.E
6.E	14.E
7.F	15.F
8.D	16.D
5.E	13.E
6.E	14.E
7.F	15.F
8.D	16.D

Şekil 44. Isfahan Şarkı “Böyle Rakkas Ne Demeli” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Böyle rakkas ne demeli
Simütendir gül bedeni
Beste şarkı okudukça
Çal pareden gitmez eli

Sakınıp eyleme ar
Olasın bende ne yar
Anarım yar seni her bar
Hakka güzel beli beli

Yüz veririm pek severler
Hüsnün bağı methederler
Meyva veren o fidanâ
Elbet ana diş bilerler

Aşıklığın en evveli
Serde eser kavak yeli
Tanbûri eğlencededir
Sema eder her güzeli

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte dağılımı:

Böyle rakkas ne demeli 1.A
Simütendir gül bedeni 2.B
Beste şarkı okudukça 3.C
Çal pareden gitmez eli 4.D

Sakınıp eyleme ar 5.E
Olasın bende ne yar 6.E
Anarım yar seni her bar 7.F
Hakka güzel beli beli 8.D

Yüz veririm pek severler 9.A
Hüsünün bağın methederler 10.B
Meyva veren o fidanâ 11.C
Elbet ana diş bilerler 12.D

Aşıklığın en evveli 13.E
Serde eser kavak yeli 14.E
Tanbûri eğlencededir 15.F
Sema eder her güzeli 16.D

Eserin formülü:

1.A 9.A
2.B 10.B
3.C 11.C
4.D 12.D
5.E 13.E
6.E 14.E
7.F 15.F
8.D' 16.D'
5.E 13.E
6.E 14.E
7.F 15.F
8.D 16.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 4 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin edisyonuna rastlanmamıştır.

Eser günümüze ulaşan şekliyle 16 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle B ezgisiyle, 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisiyle, 4. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisinde bestelenmiştir. Birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü mısra kendini tekrar etmektedir. 5. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle E ezgisindedir. 6. Mısra farklı söz ile beşinci mısra ile aynı ezgi yapısında E ezgisinde bestelenmiştir. 7. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle F ezgisinde bestelenmiştir. 8. Mısra farklı söz ile dördüncü mısrayla aynı ezgi yapısında D ezgisiyle bestelenmiştir. Beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci mısra kendini tekrar etmektedir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgiyle B ezgisiyle, 11. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisiyle, 12. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisinde bestelenmiştir. Dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci mısra kendini tekrar etmektedir. 13. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle E ezgisindedir. 14. Mısra farklı söz ile beşinci mısra ile aynı ezgi yapısında E ezgisinde bestelenmiştir. 15. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle F ezgisinde bestelenmiştir. 16. Mısra farklı söz ile dördüncü mısrayla aynı ezgi yapısında D ezgisiyle bestelenmiştir. On üçüncü, on dördüncü, on beşinci, on altıncı mısra kendini tekrar etmektedir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

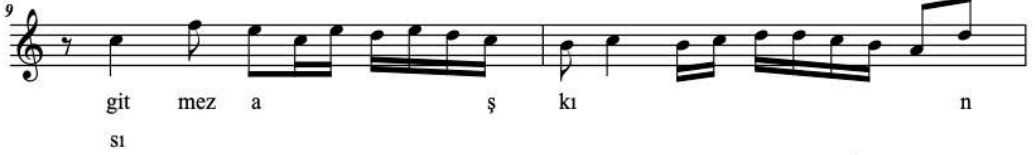
Hisâr - Bûselik Şarkı
Dü Çeşmimden Gıtmez Aşkın Hayâli

Usûl: Düyek

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

den a man a ma n
9.A Aşk o lur sa o lur zev kin a la

10.B E fen dim var cüm le a lem ba

15
ba na do s tu n
la sı

17
ce ma SAZ... li

19 3.C
Ra hı a ş ka
11.C Leyl ü ne hâr zıkr

21
sü va r o lu p
rû fik rim fi ga nım

23
gi t me ye n

25 4.D
Ey e fe n dim a man a man
12.D Gül ler gi bi çok a çıl sın sa

27
ni ce bi l si n

29
bu hâ li SAZ..
fa sı

31 5.E
Can fe da dır mah bu bu na per va ne
13.E Bir ker re cik gö ren ol gül ce mâ li

33 6.F
Ya ben ni ce ol ma ya yım di va ne
14.F Mah zun gi bi o lur o nun her ha li

35 7.G
Gam çek me zem sa ye sin de ben de yim
15.G Tan bu ri nin arz ı ha li nağ me si

37 8.H
A det ol muş gü zel sev
16.H Halk i çin de ben de bul
mek ci ha ne
sam ke ma li

Dü çeşmimden gitmez aşkın hayâli	1.A
Kible oldu bana dostun cemâli	2.B
Râh-ı aşka süvâr olup gitmeyen	3.C
Ey efendim nice bilsin bu hâli	4.D
Can fedadır mahbûbuna, pervâne	5.E
Ya ben nice olmayayım divâne	6.F
Gam çekmezem sâyesinde, bendeyim	7.G
Adet olmuş güzel sevmek cihâne	8.H
	9.A
Aşk olursa olur zevkin alâsı	10.B
Efendim var cümle âlem bâlâsı	11.C
Leyl-ü nehâr zikr-ü fikrim figânım	12.D
Güller gibi çok açılsın safâsı	13.E
	14.F
Bir kerrecik gören ol gül- cemâli	15.G
Mahzun gibi olur onun her hâli	16.H
Tanburi'nin arz-ı hâli, nağmesi	
Halk içinde ben de bulsam kemâli	

Şekil 45. Hisâr-Bûselik Şarkı “Dü Çeşmimden Gitmez Aşkın Hayâli” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Dü çeşmimden gitmez aşkın hayâli
Kible oldu bana dostun cemâli
Râhl-ı aşka süvâr olup gitmeyen
Ey efendim nice bilsin bu hâli

Can fedadır mahbubuna pervane
Ya ben nice olmayayım divâne
Gam çekmezem sâyesinde, bendeyim
Adet olmuş sevmek cihâne

Aşk olursa olur zevkin alâsı
Efendim var cümle âlem bâlâsı
Leyl-ü nehâr zikr-ü fikrim fîgânım
Güller gibi çok açılsın safâsı

Bir kerecik gören ol gül – cemâli
Mahzun gibi olur onun her hâli
Tanbûri'nin arz-ı hâli, nağmesi
Halk içinde ben de bulsam kemâli

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte dağılımı:

Dü çeşmimden gitmez aşkın hayâli 1.A
Kible oldu bana dostun cemâli 2.B
Râhl-ı aşka süvâr olup gitmeyen 3.C
Ey efendim nice bilsin bu hâli 4.D

Can fedadır mahbubuna pervane 5.E
Ya ben nice olmayayım divâne 6.F
Gam çekmezem sâyesinde, bendeyim 7.G
Adet olmuş sevmek cihâne 8.H

Aşk olursa olur zevkin alâsı 9.A
Efendim var cümle âlem bâlâsı 10.B
Leyl-ü nehâr zikr-ü fikrim figânım 11.C
Güller gibi çok açılsın safâsı 12.D

Bir kerecik gören ol gül – cemâli 13.E
Mahzun gibi olur onun her hâli 14.F
Tanbûri’nin arz-ı hâli, nağmesi 15.G
Halk içinde ben de bulsam kemâli 16.H

Eserin formülü:

1.A
2.B
3.C
4.D
5.E
6.F
7.G
8.H

9.A
10.B
11.C
12.D
13.E
14.F
15.G
16.H

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 8 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda olan edisyonu kullanılmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir.

Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eserin güftesi 16 mısralı olarak yazılmıştır. Suphi Ezgi Külliyyat'ında olan edisyonunda ise, eserin 8 mısralı olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 16 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 16 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgiyle B ezgisinde, 3. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisinde, 4. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisindedir. 5. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla E ezgisindedir, 6. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla F ezgisindedir. 7. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla G ezgisindedir. 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla H ezgisindedir. 9. Mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgiyle B ezgisinde, 11. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla C ezgisinde, 12. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla D ezgisindedir. 13. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla E ezgisindedir, 14. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla F ezgisindedir. 15. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla G ezgisindedir. 16. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla H ezgisindedir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Buselik Şarkı Kerem Kanı Efendim

♩ = 120 Usûl: Sofyan

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A

Ke rem ka nı
5.A Nâr ı fır kat
9.A Teş ri fin le
13.A Ne mûm kûn dūr

3

e fen dim gel
yer den gö ğe
ha ne mi zi
ben du ra yım

5

göl yû ze
e riş ti
şe et tin
yüz yû ze

7

2.B

Bül bül gi bi
6.B Burc i â hım
10.B Bi zi böy le
14.B Söy le ye yım

9

has ret ol dum
ka mer i le
mest ü hay ran
hal i aş kım

11

göl yöl ze
bu luş tu
sen et tın
yüz yöl ze

13

3.C

Göl de yöl zöl el li ker
7.C Yöl el li yıl e de bâ
11.C Gel yüz ver ki ku dû mü
15.C Sul tan ı aşk der gâ hın

16

re gör
ri öm
ne yüz
da tan

18

4.A

sem de Ta mah ka
röl nöl 8.A Za hir ba
söl rem 2 12.A İl ti fat
böl ri 16.A Çek çi le

20

rim gö züm doy
tın yıl dı zı
la ke rem le
ni bir ge le

22

maz gül
mız ba
rı sen
yüz yü

24

T1.D

yü ze Ah ney le
rış tı T1.D Ah ney le
et tin T1.D Ah ney le
ze T1.D Ah ney le

26

sem ya re bir ha ber gön
sem ya re bir ha ber gön
sem ya re bir ha ber gön
sem ya re bir ha ber gön

28

der sem mah zun gön lün
der sem mah zun gön lün
der sem mah zun gön lün
der sem mah zun gön lün

30

eğ le sem vah vah
 eğ le sem vah vah
 eğ le sem vah vah
 eğ le sem vah vah

32

vah dos tum sen gel
 vah dos tum sen gel
 vah dos tum sen gel
 vah dos tum sen gel

34

Aranağme

gül yü ze
 gül yü ze
 gül yü ze
 gül yü ze

36

38

Keremkanı efendim gel gül yüze
Bülbül gibi hasret oldum gül yüze
Günde yüzün elli kerre görsel de
Tama'karım gözüm doymaz gül yüze

Terennüm

Ah neylesem yâre bir haber göndersem
Mahzun gönlüm eğleşem vah vah dostum sen gel gül yüze

Nâr-ı firkat yerden göğe erişti
Burc-i âhım Kamer ile buluştu
Yüz elli yıl ede bâri ömrünü
Zâhir batın yıldızımız barıştı

Terennüm

Ah neylesem yaa lâre bir haber göndersem
Mahzun gönlüm eğleşem vah vah dostum sen gel gül yüze

Teşrifinle hânemizi şen ettin
Bizi böyle mest-ü hayran sen ettin
Gel yüz ver ki kudûmüne yüz sürem
İltifatla keremleri sen ettin

Terennüm

Ah neylesem yâre bir haber göndersem
Mahzun gönlüm eğleşem vah vah vah dostum sen gel gül yüze

Ne mümkündür ben durayım yüzyüze
Söyleyeyim hâl-i aşkım yüzyüze
Sultan-ı aşk dergahında Tanbûri
Çek çileni, bir gele yüzyüze

Terennüm

Ah neylesem yâre bir haber göndersem
Mahzun gönlüm eğleşem vah vah dostum sen gel gül yüz

1.A	5.A	9.A	13.A
2.B	6.B	10.B	14.B
3.C	7.C	11.C	15.C
4.A	8.A	12.A	16.A
T1.D	T1.D	T1.D	T1.D

Şekil 46. Buselik Şarkı “Kerem Kanı Efendim” adlı eserin notası-güftesi
(DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Kerem kanı efendim gel gül yüze
Bülbül gibi hasret oldum gül yüze
Günde yüzün elli kere görsem de
Tama'kârım gözüm doymaz gül yüze

Nâr'ı firkat yerden göğ'e erişti
Burc-i âhım kamer ile buluştu
Yüz elli yıl ede bâri ömrünü
Zâhir batın yıldızımız barıştı

Teşrifine hânemizi şen ettin
Bizi böyle mest-ü hayran sen ettin
Gel yüz ver ki kudümüne yüz sürem
İltifatla keremleri sen ettin

Ne mümkündür ben durayım yüz yüze
Söyleyeyim hâl-i aşkım yüz yüze
Sultan-ı aşk dergâhında Tânburi
Çek çileni, bir gele yüz yüze

Eser 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte dağılımı:

Kerem kanı efendim gel gül yüze 1.A
Bülbül gibi hasret oldum gül yüze 2.B
Günde yüzün elli kere görsem de 3.C
Tama'kârım gözüm doymaz gül yüze 4.A

Nâr'ı firkat yerden göğ'e erişti 5.A
Burc-i âhım kamer ile buluştu 6.B
Yüz elli yıl ede bâri ömrünü 7.C
Zâhir batın yıldızımız barıştı 8.A

Teşrifine hânemizi şen ettin 9.A
Bizi böyle mest-ü hayran sen ettin 10.B
Gel yüz ver ki kudümüne yüz sürem 11.C
İltifatla keremleri sen ettin 12.A

Ne mümkündür ben durayım yüz yüze 13.A
Söyleyeyim hâl-i aşkım yüz yüze 14.B
Sultan-ı aşk dergâhında Tânburi 15.C
Çek çileni, bir gele yüz yüze 16.A

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 4 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eserin güftesi 16 mısralı olarak yazılmıştır. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 16 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 16 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1.mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisinde, 4. Mısra farklı söz ve birinci mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında A ezgisindedir. 4 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı gelmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi yapısındadır, ezgisi de D ezgisindedir. Terennümün birinci terennüm olduğunu belirten T1. İfadesi de belirtilmiş, terennüm eser üzerinde T1.D olarak ifade edilmiştir. 5.mısra A ezgisiyle, 6. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 7. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisinde, 8. Mısra farklı söz ve birinci, dördüncü, beşinci mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında A ezgisindedir. 8 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı gelmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi yapısındadır, ezgisi de D ezgisindedir. Terennümün birinci terennüm olduğunu belirten T1. İfadesi de belirtilmiş, terennüm eser üzerinde T1.D

olarak ifade edilmiştir. 9.mısra A ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 11. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisinde, 12. Mısra farklı söz ve birinci, dördüncü, beşinci, sekizinci, dokuzuncu mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında A ezgisindedir. 12 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı gelmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi yapısındadır, ezgisi de D ezgisindedir. Terennümün birinci terennüm olduğunu belirten T1. İfadesi de belirtilmiş, terennüm eser üzerinde T1.D olarak ifade edilmiştir. 13.mısra A ezgisiyle, 14. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle B ezgisinde, 15. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisinde, 16. Mısra farklı söz ve birinci, dördüncü, beşinci, sekizinci, dokuzuncu, on ikinci mısranın ezgisiyle aynı ezgi yapısında A ezgisindedir. 16 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüm yapısı gelmektedir. Bu terennüm yapısı farklı ezgi yapısındadır, ezgisi de D ezgisindedir. Terennümün birinci terennüm olduğunu belirten T1. İfadesi de belirtilmiş, terennüm eser üzerinde T1.D olarak ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılmıştır.

Gerdaniye Şarkı Çıkalım Dağlar Başına

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A' 2.B'

Çı ka lım dağ lar ba şı na Ma i lem hi
3.A' Fi no fe sın giy ba şı na 4.B' U ya nın da
5.A' Ev le ri nin ö nü mer sin 6.B' Hu dam se ni
7.A' Ak şa ma kal ma sın gel sin 8.B' U yan a hu
9.A' Ev le ri nin ö nü ka vak 10.B' Su lar a kar
11.A' E li kı na yü yü du vak 12.B' U yan a hu
13.A' A lim in bin di ği tay lar 14.B' Me nek şe yap
15.A' A lim öl müş kim ler ağ lar 16.B' U yan a hu

7 T1.C'

lâl ka şı na A ley lim vay a man
a hu göz lüm A ley T1.C' lim vay a man
ba na ver sin A ley T1.C' lim vay a man
göz lüm u yan A ley T1.C' lim vay a man
sa vak sa vak A ley T1.C' lim vay a man
göz lüm u yan A ley T1.C' lim vay a man
ra ğı ot lar A ley T1.C' lim vay a man
göz lüm u yan A ley T1.C' lim vay a man

2.B

Ma i
4.B U ya
6.B Hu dam
8.B U yan
10.B' Su lar
12.B' U yan
14.B' Me nek
16.B' U yan

T1.D'

lem hi lâl ka şı na A ley lim vay a
nın da a hu göz lüm T1.D' A ley lim vay a
se ni ba na ver sin T1.D' A ley lim vay a
a hu göz lüm u yan T1.D' A ley lim vay a
a kar sa vak sa vak T1.D' A ley lim vay a
a hu göz lüm u yan T1.D' A ley lim vay a
şe yap ra ğı ot lar T1.D' A ley lim vay a
a hu göz lüm u yan T1.D' A ley lim vay a

man
man
man
man
man
man
man
man

Çıkalım dağlar başına
Mailem hilâl kaşına
Fino fesin giy başına
Uyanında ahu gözlüm uyanında.

Terennüm

Aylelim vay aman

Evlerinin önü kavak
Sular akar savak savak
Eli kına, yüzü duvak
Uyan âhû gözlüm uyan

Terennüm

Aylelim vay aman

Evlerinin önü mersin
Huda'm seni bana versin
Akşama kalmasın gelsin
Uyan âhû gözlüm uyan

Terennüm

Aylelim vay aman

Ali'min bindiği taylar
Menekşe yaprağı otlar
Ali'm ölmüş, kimler ağlar
Uyan âhû gözlüm uyan

Terennüm

Aylelim vay aman

1.A+1.A+2.B+T1.C+2.B+T1.D	9.A+9.A+10.B+T1.C+10.B+T1.D
3.A+3.A+4.B+T1.C+4.B+T1.D	11.A+11.A+12.B+T1.C+12.B+T1.D
5.A+5.A+6.B+T1.C+6.B+T1.D	13.A+13.A+14.B+T1.C+14.B+T1.D
7.A+7.A+8.B+T1.C+8.B+T1.D	15.A+15.A+16.B+T1.C+16.B+T1.D

Şekil 47. Gerdaniye Şarkı “Çıkalım Dağlar Başına” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Çıkalım dağlar başına
Mailem hilâl kaşına
Fino fesin giy başına
Uyanında âhu gözlüm uyanında

Evlerinin önü mersin
Huda'm seni bana versin
Akşama kalmasın gelsin
Uyan âhu gözlüm uyan

Evlerinin önü kavak
Sular akar savak savak
Eli kına, yüzü duvak
Uyan âhû gözlüm uyan

Ali'min bindiği taylar
Menekşe yaprağı otlar
Ali'm ölmüş, kimler ağlar
Uyan âhû gözlüm uyan

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır

Eserin güfte – terennüm dağılımı:

Çıkalım dağlar başına 1.A'
Mailem hilâl kaşına 2.B'
Fino fesin giy başına 3.A'
Uyanında âhu gözlüm uyanında 4.B'

Evlerinin önü mersin 5.A'
Huda'm seni bana versin 6.B'
Akşama kalmasın gelsin 7.A'
Uyan âhu gözlüm uyan 8.B'

Evlerinin önü kavak 9.A'
Sular akar savak savak 10.B'
Eli kına, yüzü duvak 11.A'
Uyan âhû gözlüm uyan 12.B'

Ali'min bindiği taylar 13.A'
Menekşe yaprağı otlar 14.B'
Ali'm ölmüş, kimler ağlar 15.A'
Uyan âhû gözlüm uyan 16.B'

Aleylim vay aman T1.C
Aleylim vay aman T1.D

Eserin formülü:

1.A+1.A'+2.B+T1.C+2.B+T1.D
3.A+3.A'+4.B+T1.C+4.B+T1.D
5.A+5.A'+6.B+T1.C+6.B+T1.D
7.A+7.A'+8.B+T1.C+8.B+T1.D

9.A+9.A'+10.B+T1.C+10.B+T1.D
11.A+11.A'+12.B+T1.C+12.B+T1.D
13.A+13.A'+14.B+T1.C+14.B+T1.D
15.A+15.A'+16.B+T1.C+16.B+T1.D

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 5 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yazar güfte arşivine başvurulmuş, eserin güfte yapısının benzer olduğu tespit edilmiştir. Mehmet Turan Yazar güfte arşivinde eserin

güftesi 16 mısralı olarak yazılmıştır. Mehmet Turan Yarar güfte arşivinden eserin eksik kalan güfte yapısı tamamlanmış, 16 mısralı olacak şekilde eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 16 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 2. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisi gelmektedir. İkinci mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 2. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 3. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 4. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. dördüncü mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 4. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 5. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 6. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. Altıncı mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 6. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 7. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. Sekizinci mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1.C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 8. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir.

9. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 10. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. Onuncu mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 10. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 11. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 12. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. On ikinci mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 12. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 13. Mısra A ezgisiyle

bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 14. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. On dördüncü mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 14. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir. 15. Mısra A ezgisiyle bestelenmiştir kendini tekrar etmektedir. 16. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisinde gelmektedir. On altıncı mısranın ardından farklı ezgi yapısıyla birinci terennüm olduğunu belirten T1. C ezgisi gelmektedir. Terennümün ardından 16. Mısra tekrardan B ezgisiyle gelmektedir. Ardından tekrardan birinci terennüm D ezgisiyle gelmektedir, bu yapıda T1.D şeklinde ifade edilmiştir.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

Şehnaz Şarkı
Meclis Ara Muğbeçenin Aşık Çok Perçeminin

Usûl: Aksak

Besteci: Tanbûri Mustafa Çavuş

1.A 2.B

Mec lis a ra muğ be çe nin A şı
7.A Hoş se da ya kim ka pıl maz 8.D Bir i
13.A Aş kı na do lu i çe nin 14.B Ba şın

6 1.

kı çök per çe mi nin a
şi den kur tu la maz
dan sev da ge çe nin

10 2. 3.C

ma na man Tah rik i der
9.C Mah bub i le
15.C Yık ma gö nül

15 4.A

aş kı el bet Hob se da sın i şi
hub sa da ya 10.A Tak lit ol maz hem sa
ha zer ey le 16.A Ver mez e şin mey i

20 5.B

de nin Se vil mez mi sa rıl maz mı
 tıl maz 11/5.B Se vil mez mi sa rıl maz mı
 çe nin 17/11/5.B Se vil mez mi sa rıl maz mı

25 6.D

Hoş ref ta rın var dır se nin
 12/6.D Hoş ref ta rın var dır se nin
 18/11/5.B Hoş ref ta rın var dır se nin

30

34

1.A	7.A	13.A	Meclis ara muğpeçenin	Aşkına dolu içenin
2.B	8.D	14.B	Aşık çok perçeminin	Başından sevda geçenin
3.C	9.C	15.C	Tahrik eder aşkı elbet	Yıkma gönül hazer eyle
4.D	10.A	16.A	Hoş sedasın işidenin	Vermez eşin mey içenin
5.B(Nakarat 6.D)	11/5.B(Nakarat 12/6.D)	17/11/5.B(Nakarat 18/11/5.B)	Sevilmez mi sarılmaz mı Hoş reftarın vardır senin	Sevilmez mi sarılmaz mı? Hoş reftarın vardır senin
Hob sedaya kim kapılmaz Bir işiden kurtulmaz Mahbub ile hob sadaya Taklit olmaz hem satılmaz Sevilmez mi sarılmaz mı Hoş reftarın vardır senin				

Şekil 48. Şehnaz Şarkı “Meclis Ara Muğpeçenin Aşık Çok Perçeminin” adlı eserin notası-güftesi (DîvânMakam, 2023) ve analizi

Eserin güftesi:

Meclis ara muğpeçenin
Aşıkı çok perçeminin
Tahrik eder aşkı elbet
Hoş sedasın işidenin
Sevilmez mi sarılmaz mı
Hoş reftarın vardır senin

Hob sedaya kim kapılmaz
Bir işiden kurtulmaz
Mahbub ile hob sadaya
Sevilmez mi sarılmaz mı
Hoş reftarın vardır senin

Aşkına dolu içenin
Başından sevda geçenin
Yıkma gönül hazer eyle
Vermez eşin mey içenin
Sevilmez mi sarılmaz mı
Hoş reftarın vardır senin

Eser 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Eserin güfte dağılımı:

Meclis ara muğpeçenin 1.A
Aşıkı çok perçeminin 2.B
Tahrik eder aşkı elbet 3.C
Hoş sedasın işidenin 4.D
Sevilmez mi sarılmaz mı 5.B
Hoş reftarın vardır senin 6.D

Hob sedaya kim kapılmaz 7.A
Bir işiden kurtulmaz 8.D

Mahbub ile hob sadaya 9.C
Taklit olmaz hem satılmaz 10.A
Sevilmez mi sarılmaz mı 11.B
Hoş reftarın vardır senin 12.D

Aşkına dolu içenin 13.A
Başından sevda geçenin 14.B
Yıkma gönül hazer eyle 15.C
Vermez eşin mey içenin 16.A
Sevilmez mi sarılmaz mı 17.B
Hoş reftarın vardır senin 18.D

Eserin formülü:

1.A	7.A	13.A
2.B	8.D	14.B
3.C	9.C	15.C
4.D	10.A	16.A
5.B	11/5.B	17/11/5.B
6.D	12/6.D	18/11/5.B

Eserin yapısı:

Eserin notası, Dr. Suphi Ezgi “Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı”, Divân Makam nota arşivi, Cumhurbaşkanlığı Türk Müziği arşivlerinden taranmış, 3 adet edisyonuna rastlanmıştır. Suphi Ezgi Külliyyatı’nda esere rastlanmadığı için, edisyonlar karşılaştırılarak, eser yeniden notaya alınmıştır.

Eserin güftesi için Mehmet Turan Yarar güfte arşivine başvurulmuş, eserin aynı yapıda olduğu görülmüştür.

Eserin günümüze ulaşan şekliyle 18 mısralı olduğu tespit edilmiştir. 1. Mısra A ezgisiyle, 2. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 3. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisiyle, 4. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle D ezgisiyle, 5. Mısra farklı söz ile ezgi de ikinci mısranın aynı ezgi yapısıyla B ezgisiyle bestelenmiştir.

6. Mısra da farklı söz ile ezgisi de dördüncü mısranın aynı ezgi yapısıyla D ezgisiyle bestelenmiştir. 7. Mısra A ezgisiyle, 8. Mısra farklı söz ve ezgi yapısıyla B ezgisiyle, 9. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle C ezgisiyle, 10. Mısra farklı söz ve ezgi cümlesiyle A ezgisiyle, 11. Mısra farklı söz ile ezgisi de ikinci ve beşinci mısranın aynı ezgi yapısıyla bestelenmiştir. B ezgisindedir. 12. Mısra da farklı söz ile ezgisi de dördüncü mısranın aynı ezgi yapısıyla bestelenmiştir, D ezgisindedir. 13. Mısra A ezgisiyle, 14. Mısra farklı söz ile ikinci mısradaki ezgi yapısıyla aynı yapıda B ezgisiyle, 15. Mısra farklı söz farklı ezgi yapısıyla C ezgisinde bestelenmiştir. 16. Mısra farklı söz birinci mısrayla aynı ezgi yapısında A ezgisiyle bestelenmiştir. 17. mısra farklı söz B ezgisiyle, 18. Mısra farklı söz ve yine B ezgisinde bestelenmiştir. Eser terennümsüz bir yapıdadır.

Eser hece vezninin 8'li kalıbıyla yazılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tanbûri Mustafa Çavuş'un bestelemiş olduğu şarkı formundaki 55 eserinin içerisinden, 48 eserinin notasına ulaşılmış form analizi yapılmış ve eserlerinin form yapısı tespit edilmiştir.

Tanbûri Mustafa Çavuş'un bestelemiş olduğu şarkı formu eserlerinde, günümüzdeki şarkı formu yapısından farklı bir yapı tercih ettiği görülmektedir. Şarkı formu yapısı gibi zemin, nakarat, meyan, nakarat şeklinde bir yapı kullanılmadığı tespit edilmiştir. Genellikle mısraların ardından uzun terennüm bölümlerine yer verdiği; bazı eserlerinde ise farklı ezgi yapılarının içerdiği görülmüştür. Eserlerinde aynı ezgi yapısını kullandığı; bazı eserlerinde de birbirini tekrar eden ezgi yapılarını kullandığı görülmektedir. Kullanmış olduğu güftelerde şiirlerinin mısra sayısına bağlı kalarak müzik cümleleri kurmuştur. Üç mısrayı ayrı bir ezgiyle besteledikten sonra, mülazime kısmını yine farklı ezgi cümleleriyle terennüm olarak bestelemiştir. Bestekâr belli bir yapıya bağlı kalmamış, farklı farklı kalıplarda şarkı formu eserleri bestelemiştir. Notasına ulaşılan ve incelenen 48 eserin, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 16, 18 mısra şeklinde kategorize edilerek mısra sıralaması yapılmıştır. Form analizleri ise mısra şekline bağlı kalınarak yapılmıştır. Analizleri yapılan eserlerin form yapısına göre kategorize edilmesiyle ulaşılan sonuçlar şu şekildedir: Güftesi 2 mısralı olan Şedaraban makamında 1 eserin olduğu görülmüştür. Dolayısıyla eser tek yapıdadır. Güftesi 3 mısralı olan Hüseyini ve Uşşak makamında 2 eser olduğu tespit edilmiştir. İki eserinin form yapısının birbirinden farklı olduğu görülmüştür. Uşşak makamında bestelenen şarkıda 3 mısranın ardından, 2 mısrayı kapsayan bir terennüme yer verilmiştir. Hüseyini makamında bestelenen şarkıda ise 3 mısranın ardından 4 mısrayı kapsayan uzun terennümlere yer verilmiştir. Güftesi 4 mısralı olan Mahur, Sabâ, Isfahan, Hüzam, Gerdaniye ve Bayâtî makamında bestelediği 6 eseri olduğu tespit edilmiştir. Isfahan, Gerdaniye ve Sabâ makamında bestelenen eserlerde 4 mısranın ardından 2 mısralık uzun terennümlere yer verildiği görülmüştür. Hüzam ve Mahur makamındaki 2 eserde ise terennüme yer verilmediği tespit edilmiştir. Bayâtî makamındaki eserde ise, 4 mısranın ardından 1 mısralık terennüm bölümüne yer verilmiştir. Güftesi 5 mısralı olan Isfahan ve Sabâ makamında bestelenen 2 eser olduğu tespit edilmiştir. Isfahân makamında bestelenen eserde terennüme yer verilmediği görülmüştür. Sabâ makamındaki eserde ise 5 mısranın ardından 1 mısralık terennüm

bölümüne yer verilmiştir. Güftesi 6 mısralı olan Nevâ, Isfahan ve Hüzam makamında bestelenen 4 eserin olduğu tespit edilmiştir. 4 mısralı olan Isfahan şarkıda 6 mısranın ardından 4 mısralık uzun bir terennüme yer verildiği görülmüştür. Isfahan, Neva, Hüzam makamında bestelenen eserlerde ise, 6 mısranın ardından 2 mısralık uzun terennümlere yer verildiği tespit edilmiştir. Güftesi 8 mısralı olan Hüzam, Neva Buselik, Acem, Müstear, Bayâti, Arazbâr, Uşşak, Buselik ve Isfahan makamında 14 eserin olduğu tespit edilmiştir. Hüzam makamında bestelenen 2 eserde 6 mısranın ardından 3 mısralık terennüm bölümünün geldiği görülmüştür. Uşşak, Buselik, Şehnaz ve Arazbar makamında olan eserlerde 6 mısranın ardından 3 mısralık uzun terennümlere yer verildiği görülmüştür. Müstear ve Acem makamında olan eserlerde ise terennümlere yer verilmediği tespit edilmiştir. Uşşak, Neva Buselik ve Isfahan makamında olan diğer eserlerde ise 6 mısranın ardından 2 mısralık uzun terennümlere yer verildiği görülmektedir. Bayâti makamında olan eserin 6 mısranın ardından 5 mısralık terennüm ile bestelendiği görülmektedir. Bir diğer eser olan Acem makamındaki eserin ise 6 mısranın ardından 4 mısralık terennüm ile bestelendiği tespit edilmiştir. Güftesi 10 mısralı olan Sabâ, Şehnaz-Buselik ve Sûzinâk makamında olan 3 eserin olduğu tespit edilmiştir. Bu 10 mısralı olan 3 eserde terennüme yer verilmediği görülmüştür. Güftesi 12 mısralı olan Acem, Hüzam, Hisârbuselik, Nikriz, Şehnaz, Mahur, Sabâ, Isfahân ve Bayâti makamında 9 eserin olduğu tespit edilmiştir. Acem, Şehnaz ve Isfahan makamında bestelenen 3 eserde 12 mısranın ardından 2 mısralık terennümlere yer verildiği görülmektedir. Mahur, Sabâ ve Nikriz makamında bestelenen 3 eserde 12 mısranın ardından 1 mısralık terennüme yer verildiği görülmüştür. Bayâti ve Hisârbuselik makamında olan 2 eserde de 12 mısranın ardından 3 mısralık terennümlere yer verildiği görülmüştür. Hüzam makamında olan diğer eserde ise terennüme yer verilmediği tespit edilmiştir. Güftesi 15 mısralı olan Tahir ve Muhayyer makamında 2 eserin olduğu tespit edilmiştir. Bu iki eserde 15 mısranın ardından terennüme yer verilmediği görülmüştür. Güftesi 16 mısralı olan Hisarbuselik, Isfahan, Buselik ve Gerdaniye makamında 4 eserin olduğu tespit edilmiştir. Isfahan ve Hisarbuselik makamındaki 2 eserde 16 mısranın ardından terennüme yer verilmediği görülmüştür. Buselik makamında olan eserde 16 mısranın ardından 2 mısralık uzun bir terennüme yer verildiği tespit edilmiştir. Gerdaniye makamında olan 16 mısralık eserin ardından 1 mısralık terennüme yer verildiği görülmüştür.

Güftesi 18 mısralı olan Şehnâz makamında 1 eserin olduğu tespit edilmiştir. Şehnâz şarkıdaki 18 mısranın ardından terennüme yer verilmediği görülmüştür.

Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelediği eserlerinde yapmış olduğumuz form analizi çalışmasında, 42 farklı form yapısı olduğu tespit edilmiştir. Günümüz şarkı formu yapısından çok uzak bir form yapısı tekniği benimsediğini, eserlerinde mısra ve terennüm şeklinde bir form yapısı oluşturduğu görülmektedir. Tanbûri Mustafa Çavuş, eserlerinin mısra sonlarında uzun lâfzi terennümlere yer vermektedir. Eserlerinde hece ölçüsünü kullanmakta aruz vezni nadiren de olsa kullandığı görülmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmamızda eserlerin ara nağmeleri analiz kısmına dahil edilmemiştir. Nota üzerinde ve dörtlük mısra üzerindeki indim geldim gibi farklı ama benzer anlama sahip telaffuzlarda olan kelimeler değiştirilmemiştir. Hece ölçüsüyle bestelendiği için böyle benzer anlamlı farklı güftelerin kullanılmasında bir sakınca olmadığı tespit edilmiştir. Bazı notaların nüsha karşılaştırması yapılması için Dr. Suphi Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı"ndan da yararlanılmıştır. Eserlerin elde edilen nüshalarındaki güfteleri Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden karşılaştırılmaları yapılarak kontrol edilmiş, eksik kalan kısımları Mehmet Turan Yazar güfte arşivinden tamamlanmıştır. Eserler, eserin güftesi, eserin güfte- terennüm dağılımı, eserin hece ölçüsü, eserin formülü ve eserin yapısı şeklinde bulgular kısmında anlatılmıştır. Bazı notaların nüshalarında güfte karşılaştırması yapılması için Dr. Suphi Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi Külliyyatı"ndan da faydalanılmıştır.

Tanbûri Mustafa Çavuş'un şarkı formunda bestelediği eserlerin form analizlerini kapsayan bu çalışmada analizler neticesinde 42 yapı tespit edilmiş olup; bu yapılar 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 16 ve 18 mısralı olarak aşağıda gösterilen şekilde kategorize edilmiştir.

Çizelge 3. İki mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Şedaraban Şarkı – Hayli Demdir Ben Anarım Eşimi	1.A+1.A' 2.B+2.B'	1.Yapı

Çizelge 4. Üç mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Hüseyini Şarkı- Bir Dilberdir Beni Yakan	1.A 2.B 3.C T1.D 1.A 2.B 3.C	1.Yapı
Uşşak Şarkı – İndim Yârin Bahçesine	1.A 2.B 3.C T1.D	2.Yapı

Çizelge 5. Dört mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMULÜ	ESERİN YAPISI
Mahur Şarkı- Bir Yâr-i Nev Hoş Edâdır	1.A 2.B+2.B' 3.C 4/2.D+4./2.D'	1.Yapı
Sabâ Şarkı- Lofca'nın Üstünde	1.A 1.A' 2.B 3.C 4.D T1.E	2. Yapı
İsfahan Şarkı – A Kız Nedir Bu Güzellik Sende	1.A 2.B+2.B' 3.C 4.D T1.E	
Hüzzam Şarkı – Çıkayım Gideyim Dağlar Başına	1.A+1.A' 2.B 3.A+3.A' 4.B	3. Yapı
Gerdaniye Buselik Şarkı- Garip Gönlüm	1.A 2.B 3.C 4.B T1.D	4. Yapı
Bayati Şarkı – Bir Rum Dilbere Oldum Mübtelâ	1.A+1.A' 2.B+2.C 3.D+3.D 4.E T1.F	5. Yapı

Çizelge 6. Beş mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
İsfahan Şarkı – Sırma Saçları Perişan	1.A 2.B 3.C 4.D 5.B+2/5.B'	1.Yapı
Sabâ Şarkı- Bir Esmere Gönül Verdim	1.A 1.A' 2.B 3.A 3.A' 4.C 5.D T1.E	2.Yapı

Çizelge 7. Altı mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
İsfahan Şarkı – Fesleğen Ektim Gül Bitti	1.A+1.A'+2.B+3.C+3.C'+T1.D 4.A+4.A'+5.B+6.C+6.C'+T1.D	1.Yapı
Neva Şarkı- Muntazırım Teşrifine	1.A+1.A'2.B+T1.C 3.A+3.A'+4.B+T1.C 5.A+5.A'+6.B+T1.C	2.Yapı
İsfahan Şarkı – Safa Geldin Efendim Sen Dağı Sinem Oldu Rûşen	1.A+1.A'+2.B+T1.C 3.A+3.A'+4.B+T1.C 5.A+5.A'+6.B+T1.C	
Hüzzam Şarkı – Sevdim Yine Bir Afet Gibi Yâr	1.A 3.A 5.A 2.B 4.B. 6.B 1.A' 3.A' 5.A' 2.B' 4.B'. 6.B' T1.C T1.C. T1.C	3.Yapı

Çizelge 8. Sekiz mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Hüzzam Şarkı- Vefa Yoktur Akan Suda	1.A 5.A 2.B 6.B 3.C 7.C 4.B 8.B T1.D T1.D	1.Yapı
Neva Buselik Şarkı- Tahammül Kalmadı	1.A+2.B+3.C+4.B+T1.D 5.A+6.B+7.C+8.B+T1.D	
Acem Şarkı- Bir Âşıkın Olsa Yarı	1.A 5.A 2.B 6.B 3.C 7.C 4.D 8.D T1.E T1.E	2.Yapı
Müstear Şarkı- Beğenirsen Al Yanına	1.A 2.B 3.C 4.D 5.A 6.B 7.C 8.D	
Hüzzam Şarkı- Güzellerde Ne Bu Halle	1.A+1.A' 5.A+5.A' 2.B+2.B' 6.B+6.B' 3.C+3.C' 7.C+7.C' 4.B'+4.B' 8.B+8.B' T1.D T1.D	3.Yapı
Bayâti Şarkı - Çıkalım Sayd-ı Şikâre	1.A+1.A' 5.A+5.A' 2.B+2.B' 6.B+6.B' 3.C+3.C' 7.C+7.C' 4.B+4.B' 8.B+8.B' T1.D+T2.D T1.D+T2.D T3.E+T4.F T3.E+T4.F T5.B' T5.B'	
Arazbar Şarkı- El çekeli Zülfi Yardan	1.A 5.A 2.B 6.B 3.C 7.C 4.D 8.D T1.B T1.B	4.Yapı
Arazbar Şarkı - Ezelidir Bu Aşk Bende	1.A+2.B 5.A+6.B 3.A+4.B 7.A+8.B T1.C T1.C	
Uşşak Şarkı- Yavrucağım Güzellendi	1.A+1.A' 5.A+5.A' 2.B 6.B 3.C+3.D 7.C+7.D 4.E 8.E T1.F T1.F	5.Yapı
Uşşak Şarkı - Canım Tezdir Sabredemem	1.A+ 1.A'+2.B+3.A+3.A'+4.B+T1.C+T1.C' 5.A+5.A'+6.B+7.A+7.A'+8.B'+T1.C+T1.C'	6.Yapı
Acem Şarkı- O Yar Bana Gör Ne Eyler	1.A 5.A 2.B+2.B' 6.B+6.B' 3.C+3.C' 7.C+7.C' 4.B+4.B' 8.B+8.B'	7.Yapı
Buselik Şarkı - Mâhitabta gördüm yâr	1.A+2.B 5.A+6.B' 1.A+2.B' 5.A+6.B' 3.C+4.D 7.C+8.D T1.E T1.E	8.Yapı
Şehnaz Şarkı- Fırsat Bulsam	1.A+1.B 5.A+5.B 2.C 6.C 3.D 7.D 4.E 8.E T1.F T1.F	9.Yapı
İsfahan Şarkı – Mah Yüzüne Bakmak ile Doyulmaz	1.A+2.A 5.A+6.A 3.B+4.A 7.B+8.A T1.C T1.C	10.Yapı

Çizelge 9. On mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Saba Şarkı - Kurban olam o dilbere	$1.A + 2.B + 2.B' + 3.C + 4.B + 5.B'$ $6.A + 7.B + 7.B' + 8.C + 4/9.B + 5/10.B'$	1.Yapı
Şehnazbuselik Şarkı - Küçük suda gördüm seni	$1.A + 2.B + 2.C + 3.A + 4.B + 5.C$ $6.A + 7.B + 7.C + 8.A + 4/9.B + 5/10.C$	2.Yapı
Sûzinâk Şarkı - Hicâb etme benden böyle	$1.A + 2.B + 3.C + 4.D + 5.B$ $6.A + 7.B + 8.C + 9.D + 10.B$	3.Yapı

Çizelge 10. On iki mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Acem Şarkı - Açıl Bahtım Şen Ol Gönlüm Uyuma	1.A 5.A 9.A 2.B 6.B 10.B 3.C 7.C 11.C 4.B 8.B 12.B T1.C T1.C T1.C	1.Yapı
Hüzzam Şarkı - A Canım Gel Açma Sırr-ı Pinhânı	1.A 7A 2.B 8.B 3.C 9.C 4.D 10.D 5.E 11.E 6.F 12.F	2.Yapı
Hisarbûselik Şarkı - Dök Zülfünü Meydana Gel	1.A + 2.B + 3.C + T1.D 4.A + 5.B + 6.C + T1.D 7.A + 8.B + 9.C + T1.D 10.A + 11.B + 12.C + T1.D	3.Yapı
Nikriz Şarkı - Elmas Senin Yüzün Gören	1.A + 1.A' + 2.B 3.C + 3.C' + 4.D T1.E 5.A + 5.A' + 6.B 7.C + 7.C' + 8.D T1.E 9.A + 9.A' + 10.B 11.C + 11.C' + 12.D T1.E	4.Yapı
Şehnaz Şarkı - Geleydi Nur-i Aynım Şimdi	1.A 4.A 7.A 10.A 1.A 4.A 7.A 10.A 1.A 4.A 7.A 10.A T1.A T1.A T1.A T1.A	5.Yapı
Mâhur Şarkı - Gül Mevsimi Seyredelim Baharı	1.A + 2.B + 1.A + 2.B' 3.C + 4.B + 3.C + 4.B' T1.D 5.A + 6.B + 5.A + 6.B' 7.C + 8.B + 7.C + 8.B' T1.D 9.A + 10.B + 9.A + 10.B' 11.C + 12.B + 11.C + 12.B' T1.D	6.Yapı
Sabâ Şarkı - Bâdı Sabâ Melin Melin Esersin	1.A 5.A 9.A 2.A 6.A 10.A 3.B 7.B 11.B 4.A 8.A 12.A T1.C T1.C T1.C	7.Yapı
İsfahan Şarkı - Ne Safâdır Eyyâm-ı Gül	1.A + 2.B 5.A + 6.B 9.A + 10.B 1.A + 2.B' 5.A + 6.B' 9.A + 10.B' 3.C + 4.D 7.C + 8.D 11.C + 12.D T1.E T1.E T1.E	8.Yapı
Bayâti Şarkı - Meclise Gel Göynüm Eyle	1.A 5.A 9.A 2.B 6.B 10.B 3.C 7.C 11.C 4.D 8.D 12.D T1.E T1.E T1.E	9.Yapı

Çizelge 11. On beş mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Tahir Şarkı - Hiç uyutmaz beni derdim	$1.A + 2.B' + 1.A + 2.B'$ $3.C + 4.D' + T1.E + 5.F$ $6.A + 7.B' + 6.A + 7.B'$ $8.C + 9.D + T1.E + 10.F$ $11.A + 12.B' + 11.A + 12.B'$ $13.C + 14.D + T1.E + 15.F$	1.Yapı
Muhayyer Şarkı - Hala gönlüm bir güzelde	$1.A + 2.B + 1.A + 2.B'$ $3.C + 4.D + 3.C + 4.D'$ $T1.E + 5.D + T1.E + 5.D$ $6.A + 7.B + 6.A + 7.B'$ $8.C + 9.D + 8.C + 9.D'$ $T1.E + 10.D + T1.E + 5/10.D$ $11.A + 12.B + 11.A + 12.B'$ $13.C + 14.D + 13.C + 14.D'$ $T1.E + 15.D + T1.E + 5/15.D$	2.Yapı

Çizelge 12. On altı mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Isfahan Şarkı - Böyle rakkas ne demeli	1.A' 9.A' 2.B' 10.B' 3.C' 11.C' 4.D' 12.D' 5.E 13.E 6.E 14.E 7.F 15.F 8.D 16.D 5.E 13.E 6.E 14.E 7.F 15.F 8.D 16.D	1.Yapı
Hisarbuselik Şarkı - Düçleşmimden düşmez aşkın	1.A 9.A 2.B 10.B 3.C 11.C 4.D 12.D 5.E 13.E 6.F 14.F 7.G 15.G 8.E 16.H	2.Yapı
Buselik Şarkı - Kerem kağı efendim	1.A 5.A 9.A 13.A 2.B 6.B 10.B 14.B 3.C 7.C 11.C 15.C 4.A 8.A 12.A 16.A T1.D T1.D T1.D T1.D	3.Yapı
Gerdaniye Şarkı - Çıkalım dağlar başına	1.A+1.A+2.B+T1C+2.B+T1D 9.A+9.A+10.B+T1C+10.B+T1D 3.A+3.A+4.B+T1C+4.B+T1D 11.A+11.A+12.B+T1C+12.B+T1D 5.A+5.A+6.B+T1C+6.B+T1D 13.A+13.A+14.B+T1C+14.B+T1D 7.A+7.A+8.B+T1C+8.B+T1D 15.A+15.A+16.B+T1C+16.B+T1D	4.Yapı

Çizelge 13. On sekiz mısralı eserlerin yapısı

ESERİN ADI	ESERİN FORMÜLÜ	ESERİN YAPISI
Şehnâz Şarkı - Meclis Ara Muğbeçenin Âşıkı Çok Perişândır	1.A 7.A 13.A 2.B 8.B 14.B 3.C 9.C 15.C 4.D 10.A 16.A 5.B 11/5.B 17/11/5.B 6.D 12/6 D 18/11/5.B	1.Yapı

Tanbûri Mustafa Çavuş'un eserleri üzerinde yapmış olduğumuz form analizi bulgu ve sonuçlar neticesinde, şarkı formuna ilişkin elde edilen bulguların, daha kapsamlı ve anlaşılır bir şekilde incelenmesi açısından başka Şarkı formu bestekârlarının üzerinde de çalışmalarının yapılması, ortaya çıkacak olan farklı form analizi çalışmalarının literatüre karşılaştırmalı çalışmalar olarak sunulması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksüt, S. (1983). *Türk Musikisi Güfteler 1*. İstanbul: Kervan Yayınları.
- Anıl, A., & Zakoğlu, G. (1979). *Güfteler Türk San'at Musikîsi Sözlü Eserleri*. İstanbul: Zafer Matbaası.
- Behar, C. (2019). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Demeli, Ş. (2012). *Hacı Ârif Bey'in Bestelemiş Olduğu Şarkı Formunda ve Hüzûn Makamındaki Eserlerinin Müzikal Analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- DîvânMakam. (2024, Haziran 22). Geliş tarihi 24 Haziran 2024, gönderen DîvânMakam website: <https://divanmakam.com/>
- Ergun, S. N. (1942). *Türk Musikisi Antolojisi Birinci Cild Dinî Eserler*. İstanbul: Rıza Koşkun Matbaası.
- Ezgi, S. (1953). *Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi* (C. 3). İstanbul: Bankalar Basım Evi.
- Gidiş, V. (2012). *Tanbûri Mustafa Çavuş'un Hayatı ve Şarkı Formundaki On Eserinin Makamsal Açısından Analizi* (Yüksel Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gökçe, E. (2022). Mehmet Turan Yarar'ın Güfte Arşivinin Tasnifi. İçinde *Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler—X* (ss. 109-141). İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Nota Arşivi—Category: Nota Arşivi—Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği Korosu. (2024). Geliş tarihi 24 Haziran 2024, gönderen <https://www.devletkorosu.com/index.php/nota-arsivi/nota-arsivi>
- Özgün, A. (1992). *Tanbur'i Mustafa Çavuş'un Eserlerinde Edebi ve Teknik Çalışma*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Rona, M. (1970). *Yirminci Yüzyıl Türk Musikisi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi.
- Şenocak, E. (2012). *Tarihi Süreç İçinde Türk Müziğinde Şarkı Formu* (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanrıkorur, C. (1998). *Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Türkel Oter, S. (2018). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi. *Turan-Sam*, 10(39), 292-298.

- Türkel Oter, S., & Çalık, F. N. (2022). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Şarkı Formu ve Bu Formun Önemli Temsilcilerinden Tanbûri Mustafa Çavuş'un Şarkılarına Genel Bir Bakış. İçinde *Mûzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler—XI* (ss. 19-25). İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Türkel, S. (2005). *Şeyh Gâlib'in Bestelenmiş Şiirlerinde Usûl Vezin İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Üngör, E. R. (1981). *Türk Musikisi Güfteler Antolojisi 1*. İstanbul: Eren Yayınları.
- Yarar, M. T. (2009). *Dilden Tele*. Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Mûsikîsî'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri* (Mart Matbaacılık Sanatları). İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (1994). *Türk Mûsikîsi'nde Şarkı Formu* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, H. (2016). *Türk Sanat Müziği Açıklamalı Türler Bibliyografyası*. Konya: Eğitim Yayınevi.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Fatma Nur ÇALIK

Doğum Tarihi ve Yeri :

E-posta :

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2016, Gazi Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Ses Eğitimi Bölümü
- **Yüksek Lisans** : 2024, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ses Eğitimi Ana Sanat Dalı, Ses Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

